

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

DEPARTAMENTO DE MÚSICA

CPI CERNADAS DE CASTRO

CURSO 2021-2022

INDICE

1.	Introducción e contextualización.....	6
2.	Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.....	7
3.	Relación de estándares de aprendizaxe avaliáveis da área que formarán parte dos perfís competenciais.....	10
4.	Programación da materia de música en 2º ESO.....	12
a.	Introducción e contextualización.....	12
b.1.	Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.....	14
b.2.	Estándares de aprendizaxe avaliáveis.....	16
c.1.	Obxectivos para o curso.....	19
c.2.	Contidos para o curso.....	20
	- Unidade 1. O son.....	20
	- Unidade 2. Calidades do son: a altura.....	20
	- Unidade 3. Calidades do son: a duración.....	20
	- Unidade 4. Calidades do son: a intensidade. Outras grafías da escritura musical.....	21
	- Unidade 5. Calidades do son: o timbre I: a voz na música.....	21
	- Unidade 6. Calidades do son: o timbre II: os instrumentos musicais.....	21
	- Unidade 7. A organización do son.....	21
	- Unidade 8. Os xéneros e as profesións musicais.....	22
	- Unidade 9. Práctica musical.....	22
d)	Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliábel da temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación (Ver ANEXO I).....	23
d.1)	Temporalización dos estándares de aprendizaxe.....	23
d.2)	Grao mínimo de consecución para superar a materia.....	23
d.3)	Procedementos e instrumentos de avaliación.....	23
e)	Concrecións metodolóxicas da materia.....	24
f)	Materiais e recursos didácticos.....	25

g) Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.....	25
h) Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente.....	27
i) Organización das actividades de seguemento, recuperación e avaliación das materias pendentas.....	27
j) Deseño da avaliación inicial e medidas individuais o colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.....	28
k) Medidas de atención á diversidade e dificultades derivadas da fenda dixital.....	29
l) Elementos transversais que se traballarán.....	30
m) Actividades complementarias e extraescolares.....	32
n) Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programación didáctica.....	32
5. <u>Programación da materia de Música en 3º ESO</u>.....	33
a) Introducción e contextualización.....	33
b.1. Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.....	35
b.2) Estándares de aprendizaxe avaliáveis.....	37
c.1) Obxectivos para o curso.....	39
c.2) Contidos para o curso.....	40
Unidade 1. Elementos da linguaxe musical.....	39
Unidade 2. A música na Antigüidade e na Idade Media.....	40
Unidade 3. O Renacemento.....	41
Unidade 4. O Barroco.....	41
Unidade 5. O Clasicismo.....	42
Unidade 6. O Romanticismo.....	43
Unidade 7. O século XX.....	44
Unidade 8. Música e novas tecnoloxías.....	45
Unidade 9. Práctica musical.....	45

d) Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable da temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación (Ver ANEXO II).....	45
d.1) Temporalización dos estándares de aprendizaxe.....	45
d.2) Grao mínimo de consecución para superar a materia.....	46
d.3) Procedementos e instrumentos de avaliación.....	46
e) Concrecións metodolóxicas da materia.....	47
f) Materiais e recursos didácticos.....	47
g) Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.....	48
h) Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente.....	49
i) Organización das actividades de seguemento, recuperación e avaliación das materias pendentes.....	50
j) Deseño da avaliación inicial e medidas individuais o colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.....	51
k) Medidas de atención á diversidade e dificultades derivadas da fenda dixital.....	51
l) Elementos transversais que se traballarán.....	52
m) Actividades complementarias e extraescolares.....	54
n) Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programación didácticas.....	55
6. <u>Programación da materia de Música en 4º ESO</u>.....	55
a) Introducción e contextualización.....	55
b.1. Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.....	57
b.2) Estándares de aprendizaxe avaliables.....	59
c.1) Obxectivos para o curso.....	59
c.2) Contidos para o curso.....	60
d) Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable da temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación (Ver ANEXO II).....	65
d.1) Temporalización dos estándares de aprendizaxe.....	65

d.2) Grao mínimo de consecución para superar a materia.....	66
d.3) Procedementos e instrumentos de avaliación.....	66
e) Concrecións metodolóxicas da materia.....	66
f) Materiais e recursos didácticos.....	70
g) Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.....	70
h) Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente.....	72
i) Organización das actividades de seguemento, recuperación e avaliación das materias pendentas.....	74
j) Deseño da avaliación inicial e medidas individuais o colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.....	75
k) Medidas de atención á diversidade e dificultades derivadas da fenda dixital.....	75
l) Elementos transversais que se traballarán.....	76
m) Actividades complementarias e extraescolares.....	78
n) Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programación didácticas.....	79
7. Plan de integración das TIC.....	79
8. Plan lector.....	80

1.- INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

- O PROFESORADO DO DEPARTAMENTO:

O Departamento de Música do CPI Cernadas de Castro está formado no curso 2021 - 2022 polos seguintes profesores.

- **Pablo Mato Collazo**, Xefe do Departamento de Música. Imparte a materia de Música a dous grupos de 2º ESO (13 e 15 alumnos), e a dous grupos de 3º ESO (14 e 12 alumnos). Ademáis, imparte a materia de Cultura Clásica en 3º ESO (20 alumnos), a materia de Xeografía e Historia en 1º ESO A (23 alumnos), e a materia de Lengua Latina en 4º ESO (7 alumnos), con total de 19 horas lectivas.

- CONTEXTUALIZACIÓN:

A música, como ben cultural e coma linguaxe e medio de comunicación non verbal, constitúe un elemento con gran valor na vida das persoas. Ademáis, favorece o desenvolvemento integral dos individuos, interven na súa formación emocional e intelectual a través do coñecemento do feito musical coma unha manifestación cultural e histórica e contribúe o afianzamento dunha postura aberta, reflexiva e crítica no alumnado.

Na actualidade, a música constitúe un dos principais referentes de identificación da xuventude. Co desenvolvemento tecnolóxico multiplicáronse os cauces de acceso as cada vez máis numerosas fontes de cultura musica, así coma as súas diversas maneiras de creación e interpretación a través de vehículos que forman parte da vida cotiá e os alumnos coma Internet, dispositivos móbiles, reprodutores de audio ou videoxogos. Ademáis, fomenta o desenvolvemento da percepción, a sensibilidade estética, a expresión creativa e a reflexión crítica.

Trascendendo estos valores estéticos, propios da competencia de conciencia e a expresión cultural, o estudante aprenderá actitudes de cooperación e traballo en equipo o formar parte de diversas agrupacións nas que cada ún asumirá distintos papeis para interpretar música en conxunto. Ademáis, é interesante fomentar actitudes emprendedoras que acerquen o alumnado os diferentes oficios no ámbito musical e non musical.

O estudio desta materia parte dos coñecementos previos adquiridos polos estudantes na Educación Primaria e das características evolutivas do alumnado nesta idade, e profundiza especialmente en aqueles con elementos que, dado o seu nivel de abstracción, deben abordarse neste momento de desenvolvemento destes xovenes.

Dotará os alumnos e alumnas dun vocabulario que permita a descrición de fenómenos musicais, unha comprensión da linguaxe musical como medio de expresión artística, unha sensibilidade cara a expresión musical e o entendemento da música coma un fenómeno imbricado na historia e mais na sociedade.

A materia de Música ten en xeral moi boa acollida no CPI Cernadas de Castro. Neste curso, contamos cun grupo en 4º ESO, no que a materia é optativa. Ao nos centro chega moito alumnado dun entorno rural, se ben nos últimos tempos mostrou un aumento do alumnado procedente da veciña vila de Noia, algúns deles con coñecementos adquiridos nas escolas e conservatorios desta vila.

En cada un dos cursos séguense estritamente os obxectivos marcados pola Lei orgánica 8/2013, do 9 de decembro, para a mellora da calidade educativa, a Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación e o Decreto 86/215, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.

2.- CONTRIBUCIÓN DA MÚSICA AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

A descrición das relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación na educación secundaria obrigatoria e no bacharelato será a establecida de conformidade coa Orde ECD/65/2015, do 21 de xaneiro, pola que se describen as relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da educación primaria, da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato.

a) Comunicación lingüística (CCL): as materias do Departamento de Música axudan ao alumnado a desenvolver a súa competencia como axentes comunicativos mediante a aprendizaxe doutro sistema de signos: a linguaxe musical. A partir da adquisición da lecto-escritura musical, o alumnado será quen de comprender e expresarse a través deste complexo e á vez universal sistema de comunicación. Por outra banda, o alumnado traballará no desenvolvemento da súa sensibilidade artística como consumidor de distintos estilos de música, e aprenderá a emitir, empregando un vocabulario musical axeitado, xuízos fundados de valoración sobre distintos fenómenos musicais, desenvolvendo así outra das dimensións da comunicación lingüística.

b) Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT): a música contribúe ao desenvolvemento da competencia matemática poñendo en evidencia a necesidade do manexo de principios matemáticos para a comprensión dos elementos básicos da linguaxe musical: a relación entre as distintas figuras, o compás, o timbre ou as agrupacións dos sons en distintos tipos de escalas. Por outra parte non podemos esquecer a relación que teñen coas matemáticas e a física correntes musicais contemporáneas como a música aleatoria ou a estocástica.

c) Competencia dixital (CD): a música tamén contribúe de xeito directo ao desenvolvemento do tratamento da información e da competencia dixital (CD). O uso dos recursos tecnolóxicos no campo da música posibilita o coñecemento e dominio básico do hardware e o software musical, os distintos formatos de son e de audio dixital ou as técnicas de tratamento e gravación do son relacionados, entre outros, coa produción de mensaxes musicais, audiovisuais e multimedia. Favorece, así mesmo, o seu aproveitamento como ferramenta para os procesos de autoaprendizaxe e a súa posible integración nas actividades de lecer. A obtención de información musical require de destrezas relacionadas co tratamento da información, tanto textual como musical: búsqueda e selección de contidos, opcións de almacenamento, etc. Desde esta materia merece especial consideración o uso de produtos musicais e a súa relación coa distribución e cos dereitos de autor.

d) Aprender a aprender (CAA): a música pode ser clave para o desenvolvemento desta competencia, debido á súa progresividade e ao seu carácter artístico e multidisciplinar: traballárase a planificación e xestión das tarefas, así como a análise dos resultados, e tamén, de xeito moi relevante, a motivación para abordar as tarefas (especialmente as de práctica musical) e o control de emocións para poder desenvolverlas axeitada e satisfactoriamente; por último, en relación coa competencia cultural e artística, o alumnado aprenderá a respectar, valorar e desfrutar a música de distintos estilos, épocas e culturas a través do seu coñecemento.

e) Competencias sociais e cívicas (CSC): a participación en actividades musicais e de movemento de distinta índole, especialmente as relacionadas coa interpretación e creación colectiva que requiren dun traballo cooperativo colabora na adquisición de habilidades para relacionarse cos demais. A participación en experiencias colectivas, musicais e de movemento ofrece a oportunidade de expresar ideas propias, valorar as dos demais e coordinar as súas propias accións coas dos outros integrantes do grupo responsabilizándose na consecución dun resultado. A toma de contacto cunha ampla variedade de músicas, tanto do pasado como do presente, favorece a comprensión de diferentes culturas e da súa contribución á sociedade en que vivimos, fomentando a valoración das

distintas achegas e a percepción da progresiva fusión de estilos e culturas que se está a realizar nesta arte. A reflexión sobre a presenza incesante da música nas nosas vidas, sobre o uso que dela se fai na publicidade e noutros medios como elemento de manipulación emotiva, e sobre o seu papel na economía e na creación de novas profesións, desenvolve a valoración crítica e a comprensión da realidade.

f) Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE): as materias do Departamento de 7

Música contribúen ao desenvolvemento desta competencia mediante o traballo cooperativo e a planificación e xestión de proxectos. A interpretación e a composición son dous claros exemplos de actividades que requiren dunha planificación previa e de toma de decisións para obter os resultados desexados. Por outra banda, naquelas actividades relacionadas especialmente coa interpretación musical, desenvólvense capacidades e habilidades tales como a perseveranza, a responsabilidade, a autocrítica e a autoestima, sendo estes factores clave para a adquisición desta competencia. Non pode esquecerse tampouco que a organización e realización de actividades musicais no centro escolar require a utilización de habilidades sociais para traballar en equipo co fin de levar a cabo un proxecto común: poñerse no lugar do outro, valorar as ideas dos demais, dialogar, negociar e traballar de forma cooperativa e flexible para un ben común.

g) Conciencia e expresións culturais (CCEC): a materia de música contribúe de forma directa á adquisición da competencia cultural e artística en todos os aspectos que a configuran. Fomenta a capacidade de apreciar, comprender e valorar criticamente diferentes manifestacións culturais e musicais a través de experiencias perceptivas, expresivas e de coñecemento das músicas de diferentes culturas, épocas e estilos. Pode potenciar así actitudes abertas e respectuosas e ofrecer elementos para a elaboración de xuízos fundamentados respecto das distintas manifestacións musicais, establecendo conexións con outras linguaxes artísticas e cos contextos social e histórico nos que se inscribe cada obra.

3. RELACIÓN DE ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES DA ÁREA QUE FORMARÁN PARTE DOS PERFÍS COMPETENCIAIS

Para a concreción que recolla a relación dos estándares de aprendizaxe avaliados da materia que forman parte dos perfís competenciais, ver o ANEXO I e II.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

2º ESO

MUB1.4.1 - Amona interese polo coñecemento e a aplicación de técnicas e as normas do cuidado da voz, o corpo e os instrumentos.

MUB1.4.5 - Coñece e pon en práctica as técnicas de control de emocións a hora de mellorar os seus resultados na exposición ante un público.

MUB1.1.1 - Recoñece os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, utilizando unha linguaxe técnica apropiada.

MUB1.2.1 - Distingue e emprega os elementos que se utilizan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e clave de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e os matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).

MUB1.4.3 - Practica a relaxación, a respiración, a articulación a resonancia e a entonación.

MUB2.1.1 - Diferencia as sonoridades dos instrumentos da orquestra, así como a súa forma e os diferentes tipos de voces.

MUB3.1.2 - Distingue as diversas función que cumpre a música na nosa sociedade.

MUB3.3.1 - Valora e respecta a importancia do patrimonio musical español e galego.

MUB2.4.3 - Emprega conceptos musicais para comunicar coñecementos, xuízos e opinión musicais de forma oral e escrita, con rigor e claridade.

MUB3.4.1 - Emprega un vocabulario adecuado para describir percepción e coñecementos musicais.

MUB4.1.2 - Participa na produción musical demostrando o uso adecuado dos materiais relacionados, os métodos e as tecnoloxías.

MUB1.1.3 - Identifica e transcribe ditados de patrón rítmicos e melódicos con formulacións sinxelas en estruturas binarias, ternarias e cuaternarias.

MUB1.6.4 - Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao/a director/a e os demais intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, amosando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.

MUB1.6.5 - Participa activamente en agrupación vocais e instrumentais, colaborando con actitudes de mellora e compromiso e amosando unha actitude aberta e respectuosa.

3º ESO

MUB1.4.5 - Coñece e pon en práctica as técnicas de control de emocións a hora de mellorar os seus resultados na exposición ante un público.

MUB2.1.3 - Explora e descubre as posibilidades da voz e os instrumentos, e a súa evolución o longo da historia da música.

MUB3.2.1 - Amosa interese por coñecer música de diferentes épocas e culturas coma fonte de enriquecemento cultural e satisfacción persoal, elaborando algún proxecto de investigación e exposición.

MUB1.4.4 - Adquire e aplica as habilidades técnicas e interpretativas necesarias nas actividades de interpretación adecuadas o nivel.

MUB2.4.2 - Recoñece e sabe situar no espazo e no tempo músicas de diferentes culturas e épocas históricas.

MUB3.1.1 - Expresa contidos musicais e relacións con épocas da historia da música e con outras disciplinas.

MUB3.4.1 - Distingue e sitúa temporalmente as épocas da historia da música e as tendencias musicais.

MUB3.4.2 - Examina e explica con criterio musical a relación entre os acontecementos históricos, o desenvolvemento tecnolóxico e a música na sociedade.

MUB3.5.1 - Emprega un vocabulario adecuado para describir percepcións e coñecementos musicais.

MUB3.6.1 - Utiliza diversas fontes de información para indagar sobre as novas tendencias, representantes, grupos de música popular, etc, e realiza unha revisión crítica esas producións.

MUB1.6.4 - Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao/a director/a e os demais intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, amosando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.

MUB1.4.2 - Participa en todos os aspectos da produción musical, demostrando o uso adecuado dos materiais relacionados, os métodos e as tecnoloxías.

4º ESO

MUB1.1.1. Aplica as habilidades técnicas necesarias nas actividades de interpretación, colabora co grupo e respecta as regras fixadas para lograr un resultado acorde coas súas propias posibilidades.

MUB1.2.1. Interpreta e memoriza un repertorio variado de cancións, pezas instrumentais e danzas cun nivel de complexidade en aumento.

MUB1.3.1. Coñece e utiliza axeitadamente técnicas, recursos e procedementos compositivos para elaborar arranxos musicais, improvisar e compor música.

MUB1.3.2. Utiliza con autonomía recursos informáticos ao servizo da creación musical.

MUB1.4.1. Coñece e analiza o proceso seguido en diversas producións musicais (discos, programas de radio e televisión, cine, etc.) e o papel xogado en cada fase do proceso polos/as profesionais que intervienen.

MUB2.2.1. Analiza críticas musicais e utiliza un vocabulario axeitado para a elaboración de críticas orais e escritas sobre a música escoitada.

MUB2.4.2. Sitúa a obra musical nas coordenadas de espazo e tempo.

MUB2.4.3. Aмосa interese, respecto e curiosidade pola diversidade de propostas musicais, así como polos gustos musicais doutras persoas.

MUB2.5.1. Aмосa unha actitude crítica ante o papel dos medios de comunicación na difusión e na promoción da música.

MUB3.1.1. Aмосa interese por coñecer o patrimonio musical español e galego.

MUB3.1.2. Coñece as testemuñas máis importantes do patrimonio musical español e galego, e sitúaos no seu contexto histórico e social.

MUB3.2.1. Analiza a través da audición músicas de distintos lugares do mundo e identifica as súas características fundamentais.

MUB3.3.1. Elabora traballos de investigación nos que establece sinerxías entre a música e outras manifestacións artísticas.

4. PROGRAMACIÓN DA MATERIA DE MÚSICA

2º ESO

a) Introducción e contextualización

A música, como ben cultural e como linguaxe e medio de comunicación non verbal, constitúe un elemento con gran valor na vida das persoas; ademais, favorece o seu desenvolvemento integral, intervén na súa formación emocional e intelectual, a través do coñecemento do feito musical como manifestación cultural e histórica, e contribúe ao afianzamento dunha postura aberta, reflexiva e crítica no alumnado.

Na actualidade, a música constitúe un dos principais referentes de identificación da mocidade. Co desenvolvemento tecnolóxico multiplicáronse as canles de acceso ás cada vez máis numerosas

fontes de cultura musical, así como aos seus diversos xeitos de creación e interpretación, a través de vehículos que forman parte da súa vida cotiá, como internet, os dispositivos móbiles, os reprodutores de son e os videoxogos. Ademais, fomenta o desenvolvemento da percepción, a sensibilidade estética, a expresión creativa e a reflexión crítica.

A materia de *Música* contribúe ao desenvolvemento de valores como o esforzo, a constancia, a disciplina, a toma de decisións, a autonomía, o compromiso, a asunción de responsabilidades e o espírito emprendedor, innovador e crítico, que contribúen ao desenvolvemento integral da persoa. A práctica musical mellora a memoria, a concentración, a atención, a psicomotricidade, o control das emocións, a autoestima, as habilidades para enfrontarse a un público ou a capacidade para traballar en grupo. A música potencia o desenvolvemento de capacidades como a comunicación oral e escrita, o pensamento matemático ou o coñecemento tecnolóxico e científico, que axudan á adquisición das competencias, ademais de procurar un ensino integral e axudar na maduración do alumnado novo.

Transcendendo estes valores estéticos, propios da competencia de conciencia e expresións culturais, o alumnado aprenderá actitudes de cooperación e traballo en equipo ao formar parte de diversas agrupacións nas que cadaquén asumirá diferentes papeis para poder interpretar música en conxunto. Por outra parte, é interesante fomentar actitudes emprendedoras que acheguen o alumnado ás diferentes profesións no ámbito musical e non musical.

Esta materia fomenta as actividades cooperativas ao integrar os/as estudantes nun grupo, fomentando o intercambio de ideas, o respecto entre iguais, a integración, a creatividade, o coñecemento doutros contextos e o desenvolvemento da intelixencia emocional.

O estudo desta materia parte dos coñecementos previos adquiridos polo alumnado na educación primaria e do seu desenvolvemento evolutivo, afondando con elementos que, dado o seu nivel de abstracción, deben abordarse neste momento de desenvolvemento do alumnado.

Entre outros, é obxectivo desta materia dotar os alumnos e as alumnas dun vocabulario que permita a descrición de fenómenos musicais, unha comprensión da linguaxe musical como medio de expresión artística, unha sensibilidade cara á expresión musical e o entendemento da música como un fenómeno imbricado na historia e na sociedade. Tamén se lle outorga un papel importante á análise das obras musicais, entendendo que se pode levar a cabo en distintos niveis de profundidade.

Os elementos do currículo básico organizáronse en catro bloques, moi relacionados entre si, que comparten múltiples elementos: "Interpretación e creación" integra a expresión instrumental, vocal e corporal coa improvisación e a composición musical, o que permitirá ao alumnado participar da música dunha forma activa; "Escoita" pretende crear a primeira actitude fundamental cara a esta arte e dotar o alumnado das ferramentas básicas para gozar dela a través da audición e a comprensión do feito musical; "Contextos musicais e culturais" relaciona a música coa cultura e a historia, dá a coñecer o valor do patrimonio musical español e galego, e ensina a identificar o estilo e as características distintivas da música que delimitan cada período histórico básico; e finalmente, "Música e tecnoloxías" pretende abranguer o coñecemento e a práctica da interacción entre música e novas tecnoloxías. Estes aspectos teñen especial importancia debido á proximidade que as tecnoloxías teñen na vida cotiá do alumnado, polo que se pretende xerar unha ponte entre a linguaxe tecnolóxica que utiliza habitualmente e a música dentro da aula.

Xa como remate, vese necesario resaltar a importancia do uso dunha metodoloxía adecuada a este enfoque curricular, que posibilite que o alumnado sexa protagonista da súa propia aprendizaxe, traballando de xeito cooperativo, onde a práctica e a vivencia do feito musical sexa real e relevante para o alumnado, para a comunidade educativa e para a contorna social.

b.1) Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.

a) Comunicación lingüística (CCL): a materia de *Música* axuda ao alumnado a desenvolver a súa competencia como axentes comunicativos mediante a aprendizaxe doutro sistema de signos: a linguaxe musical. A partir da adquisición da lecto-escritura musical, que é un dos obxectivos fundamentais do 2o curso, o alumnado será quen de comprender e expresarse a través deste complexo e á vez universal sistema de comunicación. Por outra banda, o alumnado traballará no desenvolvemento da súa sensibilidade artística como consumidor de distintos estilos de música, e aprenderá a emitir, empregando un vocabulario musical axeitado, xuízos fundados de valoración sobre distintos fenómenos musicais, desenvolvendo así outra das dimensións da comunicación lingüística.

b) Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT): a música contribúe ao desenvolvemento da competencia matemática poñendo en evidencia a necesidade do manexo de principios matemáticos para a comprensión dos elementos básicos da linguaxe musical: a relación entre as distintas figuras, o compás, o timbre ou as agrupacións dos

sons en distintos tipos de escalas. Igualmente, reflexionárase sobre os fundamentos físicos do son (características das ondas sonoras, relación das características dos corpos sonoros cos sons emitidos) e sobre aspectos de acústica (fisioloxía do oído, capacidade de audición no ser humano, etc.).

c) Competencia dixital (CD): a música tamén contribúe de xeito directo ao desenvolvemento do tratamento da información e da competencia dixital (CD). O uso dos recursos tecnolóxicos no campo da música posibilita o coñecemento e dominio básico do hardware e o software musical. Favorece, así mesmo, o seu aproveitamento como ferramenta para os procesos de autoaprendizaxe e a súa posible integración nas actividades de lecer. A obtención de información musical require de destrezas relacionadas co tratamento da información, tanto textual como musical: búsqueda e selección de contidos, opcións de almacenamento, etc.

d) Aprender a aprender (CAA): a música pode ser clave para o desenvolvemento desta competencia, debido á súa progresividade e ao seu carácter artístico e multidisciplinar: traballarase a planificación e xestión das tarefas, así como a análise dos resultados, e tamén, de xeito moi relevante, a motivación para abordar as tarefas (especialmente as de práctica musical) e o control de emocións para poder desenvolverlas axeitada e satisfactoriamente; por último, en relación coa competencia cultural e artística, o alumnado aprenderá a respectar, valorar e desfrutar a música de distintos estilos, épocas e culturas a través do seu coñecemento.

e) Competencias sociais e cívicas (CSC): a participación en actividades musicais e de movemento de distinta índole, especialmente as relacionadas coa interpretación e creación colectiva que requiren dun traballo cooperativo colabora na adquisición de habilidades para relacionarse cos demais. A participación en experiencias colectivas, musicais e de movemento ofrece a oportunidade de expresar ideas propias, valorar as dos demais e coordinar as súas propias accións coas dos outros integrantes do grupo responsabilizándose na consecución dun resultado. A toma de contacto cunha ampla variedade de músicas, tanto do pasado como do presente, favorece a comprensión de diferentes culturas e da súa contribución á sociedade en que vivimos, fomentando a valoración das distintas achegas e a percepción da progresiva fusión de estilos e culturas que se está a realizar nesta arte. A reflexión sobre a presenza incesante da música nas nosas vidas, sobre o uso que dela se fai na publicidade e noutros medios como elemento de manipulación emotiva, e sobre o seu papel na economía e na creación de novas profesións, desenvolve a valoración crítica e a comprensión da realidade.

f) Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE): as materias do Departamento de Música contribúen ao desenvolvemento desta competencia mediante o traballo cooperativo e a planificación e xestión de proxectos. A interpretación e a composición son dous claros exemplos de actividades que requiren dunha planificación previa e de toma de decisións para obter os resultados desexados. Por outra banda, naquelas actividades relacionadas especialmente coa interpretación musical, desenvólvense capacidades e habilidades tales como a perseveranza, a responsabilidade, a autocrítica e a autoestima, sendo estes factores clave para a adquisición desta competencia. Non pode esquecerse tampouco que a organización e realización de actividades musicais no centro escolar require a utilización de habilidades sociais para traballar en equipo co fin de levar a cabo un proxecto común: poñerse no lugar do outro, valorar as ideas dos demais, dialogar, negociar e traballar de forma cooperativa e flexible para un ben común.

g) Conciencia e expresións culturais (CCEC): a materia de música contribúe de forma directa á adquisición da competencia cultural e artística en todos os aspectos que a configuran. Fomenta a capacidade de apreciar, comprender e valorar criticamente diferentes manifestacións culturais e musicais a través de experiencias perceptivas, expresivas e de coñecemento das músicas de diferentes culturas, épocas e estilos. Pode potenciar así actitudes abertas e respectuosas e ofrecer elementos para a elaboración de xuízos fundamentados respecto das distintas manifestacións musicais, establecendo conexións con outras linguaxes artísticas e cos contextos social e histórico nos que se inscribe cada obra.

b.2) Estándares de aprendizaxe avaliáveis.

Para a concreción que recolla a relación dos estándares de aprendizaxe avaliáveis da materia que forman parte dos perfís competenciais, ver **ANEXO II**.

Bloque 1: Interpretación e creación

MUB1.1.1. Recoñece os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, utilizando unha linguaxe técnica apropiada.

MUB1.1.2. Recoñece e aplica os ritmos e os compases a través da lectura ou a audición de pequenas obras ou fragmentos musicais.

MUB1.1.3. Identifica e transcribe ditados de patróns rítmicos e melódicos con formulacións sinxelas en estruturas binarias, ternarias e cuaternarias.

MUB1.2.1. Distingue e emprega os elementos que se utilizan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).

MUB1.3.1. Improvisa e interpreta estruturas musicais elementais construídas sobre os modos e as escalas máis sinxelas e os ritmos máis comúns.
MUB1.3.2. Utiliza os elementos e os recursos adquiridos para elaborar arranxos e crear cancións, pezas instrumentais e coreografías.
MUB1.4.1. Aмосa interese polo coñecemento e a aplicación de técnicas e as normas do coidado da voz, o corpo e os instrumentos.
MUB1.4.2. Canta pezas vocais propostas aplicando técnicas que permitan unha correcta emisión da voz.
MUB1.4.3. Practica a relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación.
MUB1.4.4. Adquire e aplica as habilidades técnicas e interpretativas necesarias nas actividades de interpretación adecuadas ao nivel.
MUB1.4.5. Coñece e pon en práctica as técnicas de control de emocións á hora de mellorar os seus resultados na exposición ante un público.
MUB1.5.1. Realiza improvisacións e composicións partindo de pautas previamente establecidas.
MUB1.5.2. Aмосa unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades, e respecta as capacidades e as formas de expresión dos seus compañeiros e das súas compañeiras.
MUB1.6.1. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ao nivel.
MUB1.6.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español e galego.
MUB1.6.3. Aмосa apertura e respecto cara ás propostas do profesorado e dos compañeiros e as compañeiras.
MUB1.6.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao/á director/a e a outros/as intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, amosando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.
MUB1.6.5. Participa activamente en agrupacións vocais e instrumentais, colaborando con actitudes de mellora e compromiso e amosando unha actitude aberta e respeitosa

Bloque 2: Escoita

MUB2.1.1. Diferencia as sonoridades dos instrumentos da orquestra, así como a súa forma e os diferentes tipos de voces.

MUB2.1.2. Diferencia as sonoridades dos instrumentos máis característicos da música popular moderna, do folclore e doutras agrupacións musicais.
MUB2.2.1. Sigue partituras como apoio á audición.
MUB2.3.1. Valora e aplica o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a audición.
MUB2.4.1. Describe os elementos das obras musicais propostas.
MUB2.4.2. Utiliza de xeito guiado recursos como apoio á análise musical.
MUB2.4.3. Emprega conceptos musicais para comunicar coñecementos, xuízos e opinións musicais de forma oral e escrita, con rigor e claridade.
MUB2.5.1. Toma conciencia da contribución da música á calidade da experiencia humana, amosando unha actitude crítica ante o consumo indiscriminado de música.

MUB2.5.2. Elabora traballos de indagación sobre a contaminación acústica.

Bloque 3: Contextos musicais e culturais

MUB3.1.1. Recoñece, crea e interpreta distintas manifestacións da danza.

MUB3.1.2. Distingue as diversas funcións que cumpre a música na nosa sociedade.

MUB3.2.1. Amona interese por coñecer os xéneros musicais e as súas funcións expresivas, gozando deles como oínte con capacidade selectiva.

MUB3.3.1. Valora e respecta a importancia do patrimonio musical español e galego

MUB3.3.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español e galego.

MUB3.3.3. Coñece e describe os instrumentos tradicionais españois e galegos.

MUB3.3.4. Contribúe á conservación, a recuperación e a transmisión do patrimonio musical galego, colaborando na recollida, na gravación e na transcripción de pezas.

MUB3.4.1. Emprega un vocabulario adecuado para describir percepcións e coñecementos musicais

MUB3.4.2. Comunica coñecementos, xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade.

MUB3.5.1. Utiliza diversas fontes de información de xeito guiado para indagar sobre novas tendencias, representantes, grupos de música popular, etc., e realiza unha revisión crítica desas producións.

MUB3.5.2. Interésase por ampliar e diversificar as preferencias musicais propias.

Bloque 4: Música e tecnoloxías

MUB4.1.1. Coñece algunhas das posibilidades que ofrecen as tecnoloxías e utilízalas como ferramentas para a actividade musical.

MUB4.1.2. Participa na produción musical demostrando o uso adecuado dos materiais relacionados, os métodos e as tecnoloxías.

MUB4.2.1. Utiliza de xeito guiado as fontes e os procedementos apropiados para elaborar traballos sobre temas relacionados co feito musical.

c.1) Obxectivos para o curso.

1. Integrar a música na súa vida persoal, respectando e valorando as músicas de distintos xéneros, culturas e épocas e recoñecendo a importancia do estudo e da práctica musical para o seu propio desenvolvemento persoal.
2. Coñecer e empregar axeitadamente os conceptos básicos dunha obra musical e da súa representación gráfica: melodía, ritmo, harmonía, textura, forma, xénero, instrumentación, notas, figuras, compases, claves, alteracións, matices dinámicos, indicadores de tempo, etc.).
3. Identificar e nomear os conceptos básicos dunha obra musical e da súa representación gráfica en audición, lectura e análise de partituras ou visualmente (imaxes ou vídeos).
4. Ler partituras musicais en notación convencional dunha dificultade axeitada ao nivel do curso (e do alumnado).
5. Interpretar pezas musicais sinxelas, exercicios e acompañamentos coa frauta doce e cos instrumentos da aula (percusión), desenvolvendo as habilidades e técnicas interpretativas requeridas.
6. Interpretar coa voz cancións e outros exercicios vocais, incrementando a comprensión e o control de aspectos tales como a afinación, a dinámica, a dicción e o fraseo.
7. Participar noutros exercicios de práctica musical que se realicen na aula, respectando as pautas básicas do traballo en grupo, mostrando interese pola súa realización e valorando o traballo propio e o dos compañeiros: exercicios rítmicos, danzas, percusión corporal, creación musical, elaboración de arranxos ou acompañamentos, etc.
8. Adquirir uns conceptos básicos de acústica física e acústica musical.
9. Identificar visual e auditivamente e coñecer as características e usos dos instrumentos da orquestra sinfónica e doutras agrupacións instrumentais da música occidental, así como algúns instrumentos clasificados por Hornbostel-Sachs e propios doutras épocas e/ou culturas.
10. Clasificar as voces e diferencialas na audición polo seu timbre e rexistro, así como os principais tipos de coros.

11. Participar nas actividades musicais que se realicen dentro e fóra do centro, manifestando unha actitude aberta e cooperativa ante as propostas e expresando as súas opinións.

c.2) Contidos para o curso.

Unidade 1. O son.

- 1) O son como fenómeno físico: produción e propagación do son.
- 2) A percepción do son: anatomía e fisioloxía do oído humano. Conceptos básicos de acústica.
- 3) Son, ruído e silencio.
- 4) Calidades do son: altura, duración, intensidade e timbre.
- 5) Representación gráfica (musical) das calidades do son.
- 6) A contaminación sonora e as súas consecuencias para a saúde.
- 7) Valoración do problema do ruído e concienciación da importancia de evitar hábitos prexudiciais para o oído.

Unidade 2. Calidades do son: a altura

- 1) Notas: do, re, mi, fa, sol, la, si. Escritura de notas no pentagrama en clave de sol. Especificacións para as notas máis agudas e graves.
- 2) Pentagrama, liñas adicionais, sistemas de pentagramas.
- 3) Claves: clave de sol en 2ª liña, Clave de fa, clave de do.
- 4) As escalas: escala diatónica.
- 5) Distancias entre as notas: ton e semitón.
- 6) Alteracións: sostido, bemol e becuadro.
- 7) Valoración da utilidade da notación musical para a conservación e difusión da música e do seu valor como ferramenta para o coñecemento e disfrute da música.

Unidade 3. Calidades do son: a duración

- 1) Figuras e silencios correspondentes (dende a redonda á semifusa). Escritura das figuras no pentagrama (colocación de plicas e corchetes).
- 2) Elementos do ritmo métrico: tempos, acentos e compás.
- 3) Compases. Tipos de compases. Compases de 2/4, 3 /4, 4/4, 6/8, 9/8 e 12/8, e compases de amalgama.
- 4) Signos de prolongación: puntiño, ligadura de unión.
- 5) *Tempo*. Termos para indicar o *tempo* uniforme e o *tempo* variable.

6) O metrónomo. Características e usos. Indicacións metronómicas na partitura.

Unidade 4. Calidades do son: a intensidade. Outras grafías da escritura musical.

- 1) As dinámicas: Matices. Reguladores.
- 2) El carácter: términos máis empregados.
- 3) Signos para o fraseo e a articulación.
- 4) Signos de repetición.
- 5) Valoración da achega fundamental que fan á riqueza expresiva da música as dinámicas e as diferentes indicacións referentes á expresión musical.

Unidade 5. Calidades do son: o timbre I: a voz na música

- 1) O aparato fonador. Produción da voz falada e cantada.
- 2) Clasificación das voces: voces masculinas, femininas e brancas. Clasificación por tesituras.
- 3) Clasificación segundo o carácter.
- 4) Agrupacións vocais.
- 5) Técnica vocal: relaxación, respiración, resonancia, articulación, entoación.

Unidade 6. Calidades do son: o timbre II: os instrumentos musicais

- 1) Principios acústicos de produción do son nas diferentes familias instrumentais.
- 2) Clasificación sistemática dos instrumentos segundo as familias da orquestra (clasificación tradicional). Clasificación dos instrumentos segundo a clasificación universal de Hombostel - Sachs.
- 3) Identificación visual e auditiva dos instrumentos musicais.
- 4) A técnica instrumental. Posibilidades técnicas e expresivas dos instrumentos.
- 5) Agrupacións instrumentais: grupos de cámara, a orquestra de cámara, a orquestra sinfónica, a banda, a *big-band* e outras agrupacións.

Unidade 7. A organización do son

1) Ritmo:

-Ritmos binarios e ternarios.

-Fórmulas rítmicas.

2) Melodía:

-Intervalos: melódicos (ascendentes e descendentes) e harmónicos, graos dos intervalos.

-Escala: diatónica, cromática, outras escalas (pentáfona, hexátona, de tons enteiros...).

-Graos da escala

-Estrutura da melodía: motivo, frase, período. Deseños melódicos.

-Comezo e final da melodía: anacruse, finais masculino e feminino.

3) Ampliación: Harmonía:

-Consonancia e disonancia.

-Acordes tríadas.

4) Ampliación: Textura. Tipos de textura.

5) Ampliación: O estilo musical: evolución da música ao longo da historia.

6) Ampliación: A forma musical:

-Principios da construción formal: repetición, variación e contraste.

-Sintaxe musical: motivo, frase, período.

-A representación da forma. Esquemas formais.

-Formas musicais básicas: forma estrófica, forma binaria, forma ternaria, forma

sonata, rondó, canon, tema con variacións.

Unidade 8. Os xéneros e as profesións musicais

1) Grandes xéneros musicais: música culta, música popular: música tradicional e música popular urbana; música relixiosa, música profana; música pura, música descritiva e programática, música escénica, música para o cine, a televisión, a publicidade, música vocal, música instrumental.

2) Profesións musicais: enxeñeiro de son, compositor, intérprete, director de orquestra, luthier, arranxista, cantante, bailarín, produtor.

Unidade 9. Práctica musical

1) Lectura musical.

2) Práctica instrumental (fauta, instrumentos Orff) e/ou vocal. 3) Danza e/ou percusión corporal.

4) Composición, arranxo e/ou ditado musical.

5) Ampliación: Tecnoloxía musical.

d) Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable da temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación (Ver ANEXO II).

d.1) Temporalización dos estándares de aprendizaxe

En liñas xerais, seguirase a seguinte secuenciación e temporalización dos contidos:

-1a avaliación: unidades 1 e 2, punto 1 da unidade 3, catro exemplos da unidade 8 e exercicios a elección da unidade 9.

-2a avaliación: unidades 3 e 4, puntos 1 e 2 da unidade 7, cinco exemplos da unidade 8 e exercicios a elección da unidade 9.

-3a avaliación: unidades 5 e 6, cinco exemplos da unidade 8 exercicios a elección da unidade 9 e, se procede, contidos de ampliación da unidade 7.

d.2) Grao mínimo de consecución para superar a materia

Determinados estándares de aprendizaxe, considerados contidos mínimos da materia, deberán de ter un alto grao de consecución (75%-100%) para superar a materia, como a lectura de notas e figuras, a realización de ritmos básicos ou os rudimentos elementais na práctica coa fruta doce.

Outros estándares de aprendizaxe non precisarán tan alto grao de consecución, sendo suficiente co 50% ou inferior incluso se se trata de contidos de ampliación.

O grao mínimo de consecución para cada estándar de aprendizaxe avaliable está exposto no **ANEXO II**. Sen prexuízo do anterior, o profesorado poderá adaptar, ao longo do curso, o grao mínimo de consecución de cada estándar en función das características do alumnado, especialmente nos casos de alumnos/as con necesidades especiais de apoio educativo.

d.3) Procedementos e instrumentos de avaliación.

Tendo en conta a particularidade da materia de *Música*, que se traballa dun xeito global, un mesmo procedemento pode avaliar distintos estándares de aprendizaxe, especialmente nos traballos de práctica musical.

En liñas xerais, poderán empregarse os seguintes procedementos e instrumentos de avaliación:

1. Exames escritos con preguntas teóricas, exercicios teórico-prácticos, análise e comentario de audicións identificación de imaxes de instrumentos, etc. **(PE)**

2. Exercicios de práctica musical: lectura, interpretación mediante lectura ou imitación, ditado, creación musical, interpretación vocal, de movemento ou instrumental coa frauta ou con outros instrumentos da aula (percusión). **(PM)**

3. Realización de tarefas na casa (reforzo, ampliación, traballos de investigación...). **(T)**

4. Revisión do caderno do/a alumno/a: tarefas realizadas e correctas ou corrixidas, limpeza, etc. e control do material do alumnado. **(C/M)**

5. Observación diaria do traballo na aula, incluíndo a súa **actitude** cara a materia, a súa vontade de traballo e esforzo, a **responsabilidade** no cumprimento das súa tarefas, o seu **respecto** ao profesor e aos compañeiros e a achega e o coidado do **material**. **(Obs.)**.

e) Concrecións metodolóxicas da materia

A metodoloxía a aplicar na área de música e eminentemente activa, partindo dos coñecementos dos alumnos para chegar o descubrimento de novos conceptos. En primeiro lugar plantéxase o tema que se vai traballar, seguido das actividades de experimentación, ca posterior reflexión e conclusións, que os alumnos anotarán no seu caderno de traballo. Utilízase tamén a imitación como forma de aprender cancións, pezas instrumentais e danzas; nos dous primeiros casos contarase, ademais, co apoio da lectura musical.

É moi importante conseguir dentro da aula uns hábitos de traballo baseados no silencio e no respecto ás normas. Esta é unha materia que combina constantemente exercicios individuais e en grupo. Para estes últimos fai falla moita orde para comezar todos ao mesmo tempo, rematar xuntos, manter o mesmo pulso,... Polo tanto, dende o principio de curso traballaranse este tipo de actitudes que favorecerán o posterior goce e motivación polas actividades grupais (danzas, instrumentacións, frauta doce,...).

No traballo dos aspectos teóricos e teórico-prácticos da materia, o alumnado realizará tarefas de aprendizaxe por descubrimento e de consolidación de aprendizaxe. Estas tarefas realizaranse principalmente na aula (nalgún caso o alumnado deberá rematar as tarefas non finalizadas na clase na súa casa, ou poderá ter que facer outras de reforzo ou ampliación). A metodoloxía incluírá lectura ou toma de apuntes sobre a materia, traballo na aula virtual ou blogues específicos da materia,

exercicios escritos, audicións, lectura de partituras, práctica vocal, instrumental ou de movemento, busca de información, visionado de vídeos, etc. Para os exercicios de práctica musical enténdese que o alumnado deberá reforzar en casa o traballado en clase, se lle é preciso, para acadar unha boa realización dos exercicios.

f) Materiais e recursos didácticos

1. Libro de texto *Introduction to Music*, da Editorial Santillana/Pearson.
2. Libreta pautada para a escritura de música, ou follas fotocopiadas de papel pautado.
3. Fotocopias entregadas polo profesor.
4. Contornas virtuais: blogues, aula virtual, youtube, etc.
5. CDs, DVDs.
6. Fruta doce, piano, guitarra, instrumentos Orff, pequena percusión.

Os alumnos deben aportar:

1. O libro de texto e o caderno de exercicios.
2. Arquivador con folios para toma de apuntes, realización de exercicios e conservación dos materiais entregados polo profesor.
3. Caderno pentagramado (ou papel pentagramado arquivado co resto de material).
4. Fruta doce.

Todo o material debe de estar debidamente marcado cos datos do/a alumno/a e en bo estado.

g) Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado

Os criterios de avaliación para cada unidade están expostos no **ANEXO II**.

En cada avaliación o/a alumno/a deberá obter, para acadar unha avaliación positiva, unha media de 5 puntos (5/10) realizada a partir dos distintos procedementos e instrumentos de avaliación empregados ao longo da mesma, tendo en conta as seguintes puntualizacións:

- a) As porcentaxes de cualificación na nota de cada avaliación serán: - 50%: exames escritos (PE)
- 30%: exercicios de práctica musical (PM)

- 20%: realización de tarefas na casa (T), revisión do caderno do/a alumno/a e control do material do alumnado. Observación diaria do traballo na aula, incluíndo a súa actitude e a achega e o coidado do material.

b) Para que o media das partes teña como resultado o aprobado, o/a alumno/a deberá obter: - unha nota mínima de 4 nos exames escritos (PE)

- unha nota mínima de 3 nas probas de práctica musical (PM)

- O/A alumno/a non poderá ter faltas reiteradas de material, que supoñan o 50% ou máis das sesións, ou reiteración de faltas de orde ou de tarefas, e deberá presentar o caderno para a súa revisión cando o profesor llo requira e este deberá estar ao día. (C/M, Obs., T).

c) Outros criterios de avaliación e cualificación:

- Se un alumno/a ten faltas reiteradas de material, que supoñan o 50% ou máis das sesións, ou reiteración de faltas de orde, suspenderá a avaliación en curso e poderá suspender a materia en xuño (ver seguintes aclaracións).

- Un alumno ou alumna que non traia o seu material a un exame de práctica (frauta propia, partitura propia sen as notas escritas, etc.) non pode examinarse, polo que a súa cualificación nesa proba é de 0. O profesor poderá decidir realizarlle unha recuperación, pero a nota da mesma levará unha penalización de 2 puntos.

- Se un alumno ou alumna non realiza unha proba práctica no día sinalado por non tela traballado suficientemente, a súa cualificación é de 0. O profesor poderá repetirlle a proba, se así o decide, nas mesmas condicións expostas no punto anterior.

- Se un alumno ou alumna suspende un exame práctico, a profesora decidirá se lle fai unha recuperación. Neste caso, a nota da recuperación contará o 80% da nota final da proba práctica, e a nota do 1o exame contará un 20%.

- O/A profesor/a decidirá a realización ou non de probas de recuperación das tarefas e traballos para os alumnos que non as aproben, en condicións similares ás anteriormente expostas para as probas prácticas.

- O profesor decidirá a realización ou non de probas de recuperación para os alumnos que non aproben as probas parciais (PE) da materia. De calquera xeito, os alumnos que non teñan todas as

PE superadas a fin de curso, poderán realizar un exame escrito global de toda a materia do curso. Igualmente, as PM deberán estar superadas ou suspensas con cualificación superior á nota mínima de promedio para poder aprobar o curso.

d) O alumnado que non supere a materia de Música en na avaliación ordinaria examinarase na convocatoria extraordinaria, na que realizará un exame escrito (PE). Este exame deberá estar aprobado (nota igual ou superior a 5) para que o alumnado poida superar a materia (agás especificación en NOTA). Os contidos da proba de setembro abranguerán a totalidade da materia do curso. Como se trata dunha convocatoria extraordinaria, a avaliación do alumnado basearase exclusivamente nos resultados do alumnado nas probas realizadas en convocatoria única.

h) Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente

O proceso de ensino e a práctica docente consideraranse satisfactorios se a porcentaxe total de alumnos/as aprobados supera o 50% do total.

i) Organización das actividades de seguemento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Informarase aos pais e ás nais do alumnado pendente. A atención ás materias pendentes farase segundo a normativa contida na Orde de 30 de setembro de 2004, DOG do 22 de outubro (modificada en parte pola Orde de 23 de xuño de 2008, DOG do 24 de xuño).

a) Contidos: serán os que figuran na programación didáctica do centro. Ésta pódese consultar na xefatura do departamento ou na Xefatura de estudos. Estes contidos pode estudialos polo libro de texto de Música de 2o da ESO *Introduction to music*, Editorial Santillana/Pearson, e mesmo polos apuntes de clase.

b) Criterios de avaliación: figuran na programación didáctica que está depositada na Xefatura de estudos.

c) Actividades de avaliación: os profesores do departamento fixarán unhas datas, dacordo cos alumnos con esta materia pendente, para darlles traballo de reforzo, se así o desexan, e resolver todas as dúbidas que teñan e así garantir o seguemento dos mesmos.

d) Procedementos de avaliación: segundo a normativa de pendentes, o/a alumno/a terá dereito a dúas probas escritas (maio e xuño). Non obstante, este departamento fará, antes da proba final de maio, outra proba global, en xaneiro, mediante a cal o/a alumno/a pode superar a pendente; de non ser así, deberá presentarse á proba final ou, se é o caso, a convocatoria extraordinaria.

Durante todo o curso cada alumno/a terá un profesor de referencia ao que poderá dirixirse para consultar calquera dúbida. O ritmo de traballo e estudo estará marcado en todo momento polo interese do propio alumno/a. A cualificación final do/a alumno/a farase en base á nota do exame, aínda que poderá terse en conta o traballo realizado e o interese mostrado polo alumnado ao longo do curso.

e) Datás de exames: as datas das probas anunciaranse oportunamente no taboleiro do Centro.

j) Deseño da avaliación inicial e medidas individuais o colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.

Nas primeiras sesións do curso, o profesorado realizará ao alumnado unhas probas de avaliación inicial consistentes en:

1) **Unha proba escrita** sobre contidos básicos da materia (notas, figuras, compases, algún termo de dinámica e de tempo, clasificación dos instrumentos musicais, etc.) para comprobar o nivel de coñecementos teóricos que acadaron e conservan da Educación Primaria.

2) **Probas prácticas** consistentes en: imitar ritmos básicos con palmas ou claves, ler unha partitura musical sinxela, tocar exercicios básicos na frauta doce e en instrumentos Orff.

En base aos resultados, o profesorado adaptará a programación ás características xerais de cada grupo (que, por cuestións organizativas, presentan moitas diferenzas entre eles). Igualmente, o profesorado empregará estas probas para detectar casos de ANEAE ou de altas capacidades e falará con Orientación educativa para examinar o expediente destes alumnos e deseñar as medidas de reforzo ou ampliación oportunas.

k) Medidas de atención á diversidade e dificultades derivadas da fenda dixital

No ensino coexisten ritmos de aprendizaxe e necesidades diferentes entre o alumnado, polo que debemos de dar resposta a esta diversidade. Na medida que as condicións de traballo o permitan, intentarase axudar especialmente a aqueles que máis o necesiten, sen descoidaren aos demais. Non é doado; se cadra requiriría a presenza de dous profesionais naquelas aulas onde exista unha maior “diversidade”. Reforzaranse e seguiranse de preto, os distintos casos, a través de medidas como: revisión de tarefas mesa por mesa, atención individualizada (tanto maior canta menor cantidade de alumnado integre a aula), reforzo educativo, ou calquera outra medida que se considere positiva para a boa marcha do curso.

O alumnado que presente necesidades especiais de apoio educativo, especialmente se están avaladas por un diagnóstico médico e notificadas ao departamento de Orientación educativa (alumnado con minusvalías recoñecidas, trastornos neurolóxicos, TDAH, TEA, TXD, etc.), ou ben se proceden doutro sistema educativo no que non estea reglado o ensino da música na educación pública, serán obxecto de medidas de **reforzo** educativo, e poderán realizárselles adaptacións na metodoloxía didáctica, nas probas tanto escritas como prácticas, e nos contidos mínimos esixibles para superar a materia se así o considera o departamento. Igualmente, baixo o coñecemento do Departamento de Orientación e do/a titor/a e en colaboración con eles, aplicarase, se é conveniente, o **protocolo de atención ao alumnado con TDAH**.

O alumnado que presente altas capacidades para a música ou que curse estudos musicais poderá realizar exercicios teórico-prácticos de **ampliación** da materia, así como probas musicais máis complexas, adaptadas ás súas capacidades, sempre que a organización da práctica docente na aula así o permita.

En canto as dificultades derivadas da fenda dixital, no curso pasado identificáronse os alumnos sen os recursos informáticos necesarios para poder seguir as clases de maneira telemática. A estes alumnos se lles proporcionou un equipo informático e unha conexión a internet, co que poideron recibir o material, seguir as explicacións, e realizar as actividades e proxectos indicados. Para o presente curso, fíxose unha actualización esta información referente os recursos informáticos cos que contan os alumnos, ademáis de crearse unha conta de correo particular para o alumnado (@cernadascastro.com). Esta conta será empregada unicamente para uso pedagóxico, e irá asociada a Aula Virtual do centro, onde se centralizará todo o traballo académico dos distintos grupos. Na

mesma liña faranse sesións especiais cos distintos grupos de alumnos para a familiarización co funcionamento desta ferramenta, no caso de que se produza unha corentena puntual ou unha suspensión da actividade academia presencial. Do mesmo modo, estas ferramentas se poderán utilizar no ensino presencial habitual coma complemento das actividades da materia.

l) Elementos transversais que se traballarán

a) Educación medio-ambiental: trátase de fomentar no alumnado unha actitude de sensibilización para a conservación do medio natural.

- Análise das consecuencias negativas do abuso sonoro: contaminación acústica.

b) Educación viaria: o obxectivo é mentalizar aos alumnos e axudalos a desenvolver hábitos responsables de circulación e seguridade viaria como peóns e usuarios de vehículos, evitando as distraccións e respectando as normas establecidas

- Responsabilidade no uso de auriculares, prestando unha maior atención ao tráfico.

c) Educación para a paz e a tolerancia: debemos de fomentar actitudes básicas para a convivencia pacífica e o respecto aos demais.

- A atención aos demais nas prácticas de conxunto implica ter en conta aos outros, respectándoos, e interactuar colectivamente en algo creativo.

- O coñecemento da música doutras culturas e doutras épocas serve de achegamento e comprensión doutras sociedades, ao tempo que revaloriza o patrimonio propio.

d) Educación para a igualdade entre os sexos: parte da necesidade de corrixir as diferenzas discriminatorias por razón de sexo ás que aínda asistimos na actualidade. Toda actividade musical en grupo parte do principio de integración, de repartición de traballo e respecto mutuo. Por outra banda, a música é vehículo habitual de denuncia dos abusos sexistas contra as mulleres.

- Realización de bailes en grupo e por parellas mixtas ou con cambio de parella.

- Práctica vocal a voces mixtas.

- Calquera outro tipo de traballo creativo no que interveñan alumnos e alumnas.

- Audición e reflexión sobre a mensaxe de cancións que tratan a temática do sexismo.

e) Educación para a saúde: xa que a práctica musical se realiza corporalmente, trátase de apreciar e coñecer o propio corpo, partindo dun concepto integral da saúde como benestar físico e mental.

- A través do movemento: mellorar a relaxación do corpo e ton muscular.

- Coa práctica vocal e instrumental: mellorar hábitos posturais e aprender pautas básicas para o coidado da voz, para realizar unha boa respiración e mellorar a emisión vocal. Os exercicios respiratorios dan pé á reflexión sobre o tabaquismo e a súa incidencia negativa sobre a saúde.

f) Educación do consumidor: o consumo de música é algo moi habitual na adolescencia, polo que debemos fomentar no alumnado un consumo responsable e capacidade crítica.

- Audición, análise e reflexión sobre pezas de distintos estilos para desenvolver o sentido crítico.

- Investigación e reflexión sobre o papel da música en distintos ámbitos: comunicativo, publicitario, artístico, etc.

g) Educación para o ocio: faise necesario inculcar no alumnado o sentido crítico do ocio e informalos de actividades lúdico-musicais extra-escolares.

- Difusión de diferentes ofertas en relación á música, á danza ou ao teatro.

h) Educación moral e cívica: moitos aspectos da moral e o civismo están tratados nos temas transversais anteriores, pero debemos facer fincapé neles, xa que unha das finalidades do ensino é educar para a convivencia no pluralismo, tendo en conta, ademais, que a música sempre estivo e está en relación coa sociedade.

- Fomento de actitudes de respecto cara aos demais.

- Aceptación das normas que rexen as actividades colectivas.

- Debates sobre os distintos estilos musicais respectando os gustos do resto.

i) Educación sexual: este contido merece especial atención na formación integral da persoa. Os alumnos de secundaria teñen unha idade na que é preciso consolidar actitudes básicas e estar ben informado.

- Muda da voz: causas y consecuencias.

m) Actividades complementarias e extraescolares.

Debido a situación provocada pola epidemia de coronavirus, este ano están desaconselladas as actividades complementarias e extraescolares que supoñan a asistencia de alumnado pertencente a diferentes grupos. Por tanto, a cantidade e tipo de actividades que se poderán levar a cabo serán de xeito moi restrinxido, adecuándose as circunstancias sanitarias de cada momento.

- Concertos e conferencias en formato virtual con músicos da RFG e Banda de Música Municipal de Santiago: Se a situación o permite, tentaríase que esa actividade fose de maneira presencial. Se non, pódese realizar unha actividades online con diferentes músicos, compositores, intérpretes, constructores de instrumentos da contorna, consistente en entrevistas, concertos, conferencias, realizados via Webex dende a aula.

- Concerto de Nadal: pídesse ao alumnado con estudos musicais que participe no Concerto de Nadal que se celebrará no centro a finais da 1ª avaliación, en horario lectivo, se a situación epidemiológica o permite.

- Por outra banda, procurarase que o alumnado de *Música* participe nas actividades que se organicen no centro e que teñan unha presenza ou carácter musical. Do mesmo xeito, o departamento resérvase o dereito de planificar novas actividades complementarias ou extraescolares ao longo do curso, se xurde nalgún momento unha oferta de interese para o alumnado.

n) Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programación didáctica.

O profesor do Departamento avaliará o proceso de ensino e a práctica docente en función aos indicadores de logro mencionados no apartado h. Á vista dos resultados, tanto individuais (de cada grupo) como colectivos (todo 2º ESO), revisarase a programación para efectuar as modificacións pertinentes de cara ao próximo curso académico, como poden ser: reelaboración das unidades didácticas, cambio do libro de texto (cando a normativa ao respecto así o permita), deseño de novas actividades de aula, cambios na secuenciación ou temporalización dos contidos, redefinición dos criterios de avaliación e cualificación, deseño de novas medidas de atención á diversidade, planificación de actividades complementarias, etc.

As reflexións e acordos acadados recolleranse na Memoria de fin curso do departamento.

5. PROGRAMACIÓN DA MATERIA DE MÚSICA

3º ESO

a) **Introdución e contextualización**

A música, como ben cultural e como linguaxe e medio de comunicación non verbal, constitúe un elemento con gran valor na vida das persoas; ademais, favorece o seu desenvolvemento integral, intervén na súa formación emocional e intelectual, a través do coñecemento do feito musical como manifestación cultural e histórica, e contribúe ao afianzamento dunha postura aberta, reflexiva e crítica no alumnado.

Na actualidade, a música constitúe un dos principais referentes de identificación da mocidade. Co desenvolvemento tecnolóxico multiplicáronse as canles de acceso ás cada vez máis numerosas fontes de cultura musical, así como aos seus diversos xeitos de creación e interpretación, a través de vehículos que forman parte da súa vida cotiá, como internet, os dispositivos móbiles, os reprodutores de son e os videoxogos. Ademais, fomenta o desenvolvemento da percepción, a sensibilidade estética, a expresión creativa e a reflexión crítica.

A materia de *Música* contribúe ao desenvolvemento de valores como o esforzo, a constancia, a disciplina, a toma de decisións, a autonomía, o compromiso, a asunción de responsabilidades e o espírito emprendedor, innovador e crítico, que contribúen ao desenvolvemento integral da persoa. A práctica musical mellora a memoria, a concentración, a atención, a psicomotricidade, o control das emocións, a autoestima, as habilidades para enfrontarse a un público ou a capacidade para traballar en grupo. A música potencia o desenvolvemento de capacidades como a comunicación oral e escrita, o pensamento matemático ou o coñecemento tecnolóxico e científico, que axudan á adquisición das competencias, ademais de procurar un ensino integral e axudar na maduración do alumnado novo.

Transcendendo estes valores estéticos, propios da competencia de conciencia e expresións culturais, o alumnado aprenderá actitudes de cooperación e traballo en equipo ao formar parte de diversas agrupacións nas que cadaquén asumirá diferentes papeis para poder interpretar música en conxunto. Por outra parte, é interesante fomentar actitudes emprendedoras que acheguen o alumnado ás diferentes profesións no ámbito musical e non musical.

Esta materia fomenta as actividades cooperativas ao integrar os/as estudantes nun grupo, fomentando o intercambio de ideas, o respecto entre iguais, a integración, a creatividade, o coñecemento doutros contextos e o desenvolvemento da intelixencia emocional.

O estudo desta materia parte dos coñecementos previos adquiridos polo alumnado na educación primaria e do seu desenvolvemento evolutivo, afondando con elementos que, dado o seu nivel de abstracción, deben abordarse neste momento de desenvolvemento do alumnado.

Entre outros, é obxectivo desta materia dotar os alumnos e as alumnas dun vocabulario que permita a descrición de fenómenos musicais, unha comprensión da linguaxe musical como medio de expresión artística, unha sensibilidade cara á expresión musical e o entendemento da música como un fenómeno imbricado na historia e na sociedade. Tamén se lle outorga un papel importante á análise das obras musicais, entendendo que se pode levar a cabo en distintos niveis de profundidade.

Os elementos do currículo básico organizáronse en catro bloques, moi relacionados entre si, que comparten múltiples elementos: "Interpretación e creación" integra a expresión instrumental, vocal e corporal coa improvisación e a composición musical, o que permitirá ao alumnado participar da música dunha forma activa; "Escoita" pretende crear a primeira actitude fundamental cara a esta arte e dotar o alumnado das ferramentas básicas para gozar dela a través da audición e a comprensión do feito musical; "Contextos musicais e culturais" relaciona a música coa cultura e a historia, dá a coñecer o valor do patrimonio musical español e galego, e ensina a identificar o estilo e as características distintivas da música que delimitan cada período histórico básico; e finalmente, "Música e tecnoloxías" pretende abranguer o coñecemento e a práctica da interacción entre música e novas tecnoloxías. Estes aspectos teñen especial importancia debido á proximidade que as tecnoloxías teñen na vida cotiá do alumnado, polo que se pretende xerar unha ponte entre a linguaxe tecnolóxica que utiliza habitualmente e a música dentro da aula.

Xa como remate, vese necesario resaltar a importancia do uso dunha metodoloxía adecuada a este enfoque curricular, que posibilite que o alumnado sexa protagonista da súa propia aprendizaxe, traballando de xeito cooperativo, onde a práctica e a vivencia do feito musical sexa real e relevante para o alumnado, para a comunidade educativa e para a contorna social.

b.1) Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.

A descrición das relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación na educación secundaria obrigatoria e no bacharelato será a establecida de conformidade coa Orde ECD/65/2015, do 21 de xaneiro, pola que se describen as relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da educación primaria, da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato.

a) Comunicación lingüística (CCL): a materia de *Música* axuda ao alumnado a desenvolver a súa competencia como axentes comunicativos mediante a aprendizaxe doutro sistema de signos: a linguaxe musical. A partir da adquisición da lecto-escritura musical, o alumnado será quen de comprender e expresarse a través deste complexo e á vez universal sistema de comunicación. Por outra banda, o alumnado traballará no desenvolvemento da súa sensibilidade artística como consumidor de distintos estilos de música (en 3o ESO traballarase especialmente a música culta occidental a través da historia), e aprenderá a emitir, empregando un vocabulario musical axeitado, xuízos fundados de valoración sobre distintos fenómenos musicais, desenvolvendo así outra das dimensións da comunicación lingüística.

b) Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT): a música contribúe ao desenvolvemento da competencia matemática poñendo en evidencia a necesidade do manexo de principios matemáticos para a comprensión dos elementos básicos da linguaxe musical: a relación entre as distintas figuras, o compás, o timbre ou as agrupacións dos sons en distintos tipos de escalas. Por outra parte non podemos esquecer a relación que teñen coas matemáticas e a física correntes musicais contemporáneas como a música aleatoria ou a estocástica.

c) Competencia dixital (CD): a música tamén contribúe de xeito directo ao desenvolvemento do tratamento da información e da competencia dixital (CD). O uso dos recursos tecnolóxicos no campo da música posibilita o coñecemento e dominio básico do hardware e o software musical. Favorece, así mesmo, o seu aproveitamento como ferramenta para os procesos de autoaprendizaxe e a súa posible integración nas actividades de lecer. A obtención de información musical require de destrezas relacionadas co tratamento da información, tanto textual como musical: búsqueda e selección de contidos, opcións de almacenamento, etc.

d) Aprender a aprender (CAA): a música pode ser clave para o desenvolvemento desta competencia, debido á súa progresividade e ao seu carácter artístico e multidisciplinar: traballarase

a planificación e xestión das tarefas, así como a análise dos resultados, e tamén, de xeito moi relevante, a motivación para abordar as tarefas (especialmente as de práctica musical) e o control de emocións para poder desenvolverlas axeitada e satisfactoriamente; por último, en relación coa competencia cultural e artística, o alumnado aprenderá a respectar, valorar e desfrutar a música de distintos estilos, épocas e culturas a través do seu coñecemento.

e) Competencias sociais e cívicas (CSC): a participación en actividades musicais e de movemento de distinta índole, especialmente as relacionadas coa interpretación e creación colectiva que requiren dun traballo cooperativo colabora na adquisición de habilidades para relacionarse cos demais. A participación en experiencias colectivas, musicais e de movemento ofrece a oportunidade de expresar ideas propias, valorar as dos demais e coordinar as súas propias accións coas dos outros integrantes do grupo responsabilizándose na consecución dun resultado. A toma de contacto cunha ampla variedade de músicas, tanto do pasado como do presente, favorece a comprensión de diferentes culturas e da súa contribución á sociedade en que vivimos, fomentando a valoración das distintas achegas e a percepción da progresiva fusión de estilos e culturas que se está a realizar nesta arte. A reflexión sobre a presenza incesante da música nas nosas vidas, sobre o uso que dela se fai na publicidade e noutros medios como elemento de manipulación emotiva, e sobre o seu papel na economía e na creación de novas profesións, desenvolve a valoración crítica e a comprensión da realidade.

f) Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE): as materias do Departamento de Música contribúen ao desenvolvemento desta competencia mediante o traballo cooperativo e a planificación e xestión de proxectos. A interpretación e a composición son dous claros exemplos de actividades que requiren dunha planificación previa e de toma de decisións para obter os resultados desexados. Por outra banda, naquelas actividades relacionadas especialmente coa interpretación musical, desenvólvense capacidades e habilidades tales como a perseveranza, a responsabilidade, a autocrítica e a autoestima, sendo estes factores clave para a adquisición desta competencia. Non pode esquecerse tampouco que a organización e realización de actividades musicais no centro escolar require a utilización de habilidades sociais para traballar en equipo co fin de levar a cabo un proxecto común: poñerse no lugar do outro, valorar as ideas dos demais, dialogar, negociar e traballar de forma cooperativa e flexible para un ben común.

g) Conciencia e expresións culturais (CCEC): a materia de *Música* en 3o ESO contribúe de forma directa á adquisición da competencia cultural e artística en todos os aspectos que a configuran.

Fomenta a capacidade de apreciar, comprender e valorar criticamente diferentes manifestacións culturais e musicais a través de experiencias perceptivas, expresivas e de coñecemento das músicas de diferentes culturas, épocas e estilos. Pode potenciar así actitudes abertas e respectuosas e ofrecer elementos para a elaboración de xuízos fundamentados respecto das distintas manifestacións musicais, establecendo conexións con outras linguaxes artísticas e cos contextos social e histórico nos que se inscribe cada obra.

b.2) Estándares de aprendizaxe avaliáveis.

Para a concreción que recolla a relación dos estándares de aprendizaxe avaliáveis da materia que forman parte dos perfís competenciais, ver **ANEXO III**.

Bloque 1: Interpretación e creación

<ul style="list-style-type: none"> ▪ MUB1.1.1. Distingue e emprega os elementos que se utilizan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; notas adicionais, clave de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).
<ul style="list-style-type: none"> ▪ MUB1.2.1. Recoñece, comprende e analiza tipos de textura.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ MUB1.3.1. Comprende e identifica os conceptos e os termos básicos relacionados cos procedementos compositivos e os tipos formais.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ MUB1.4.1. Aмосa interese polo coñecemento e a aplicación de técnicas e normas do coidado da voz, o corpo e os instrumentos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ MUB1.4.2. Canta pezas vocais propostas aplicando técnicas que permitan unha correcta emisión da voz.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ MUB1.4.3. Practica a relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ MUB1.4.4. Adquire e aplica as habilidades técnicas e interpretativas necesarias nas actividades de interpretación adecuadas ao nivel.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ MUB1.4.5. Coñece e pon en práctica as técnicas de control de emocións á hora de mellorar os seus resultados na exposición ante un público.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ MUB1.5.1. Realiza improvisacións e composicións partindo de pautas previamente establecidas.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ MUB1.5.2. Aмосa unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades e respecta as capacidades e as formas de expresión dos seus compañeiros e das súas compañeiras.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ MUB1.6.1. Practica, crea, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos, épocas históricas e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ao nivel.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ MUB1.6.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español e galego.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ MUB1.6.3. Aмосa apertura e respecto cara ás propostas do profesor/a e dos compañeiros/as.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ MUB1.6.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao/á director/a e a outros/as intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, amosando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.

- MUB1.6.5. Participa activamente en agrupacións vocais e instrumentais, colaborando con actitudes de mellora e compromiso e amosando unha actitude aberta e respectuosa.
- MUB1.7.1. Amosa interese polas paisaxes sonoras que nos rodean e reflexiona sobre elas.
- MUB1.7.2. Investiga de forma creativa acerca das posibilidades sonoras e musicais dos obxectos sonoros.

Bloque 2: escoita

- MUB2.1.3. Explora e descubre as posibilidades da voz e os instrumentos, e a súa evolución ao longo da historia da música.

- MUB2.2.1. Le e analiza partituras como apoio á audición.
- MUB2.3.1. Valora e aplica o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a audición.
- MUB2.4.1. Amosa interese por coñecer músicas doutras épocas e culturas, comparando e contrastando as novas músicas coñecidas.
- MUB2.4.2. Recoñece e sabe situar no espazo e no tempo músicas de diferentes culturas e épocas históricas.
- MUB2.5.1. Describe de xeito pormenorizado os diferentes elementos das obras musicais propostas usando distintas linguaxes.
- MUB2.5.2. Utiliza recursos con autonomía como apoio ao análise musical.
- MUB2.5.3. Emprega conceptos musicais para comunicar coñecementos, xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade.

Bloque 3: Contextos musicais e culturais

- MUB3.1.1. Expresa contidos musicais e relacións con épocas da historia da música e con outras disciplinas.
- MUB3.1.2. Recoñece e interpreta manifestacións da danza identificando e explicando con linguaxe técnica adecuada a época histórica á que pertencen.
- MUB3.1.3. Distingue e explica as diversas funcións que cumpre a música na sociedade ao longo da historia.
- MUB3.2.1. Amosa interese por coñecer música de diferentes épocas e culturas como fonte de enriquecemento cultural e satisfacción persoal, elaborando algún proxecto de investigación e exposición
- MUB3.3.1. Relaciona as cuestións técnicas aprendidas vinculándoas ás épocas da historia da música correspondentes.
- MUB3.4.1. Distingue e sitúa temporalmente ás épocas da historia da música e as tendencias musicais.
- MUB3.4.2. Examina e explica con criterio musical a relación entre os acontecementos históricos, o desenvolvemento tecnolóxico e a música na sociedade.
- MUB3.5.1. Emprega un vocabulario adecuado para describir percepcións e coñecementos musicais.

▪ MUB3.5.2. Comunica coñecementos, xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade.

▪ MUB3.6.1. Utiliza diversas fontes de información para indagar sobre as novas tendencias, representantes, grupos de música popular, etc., e realiza unha revisión crítica desas producións.

▪ MUB3.6.2. Interésase por ampliar e diversificar as preferencias musicais propias.

Bloque 4: Música e tecnoloxías

▪ MUB4.1.1. Coñece algunhas das posibilidades que ofrecen as tecnoloxías e utilízalas como ferramentas para a actividade musical.

▪ MUB4.1.2. Participa en todos os aspectos da produción musical demostrando o uso adecuado dos materiais relacionados, os métodos e as tecnoloxías.

▪ MUB4.2.1. Utiliza con autonomía as fontes e os procedementos apropiados para elaborar traballos sobre temas relacionados co feito musical.

c.1) Obxectivos para o curso.

1. Integrar a música na súa vida persoal, respectando e valorando as músicas de distintas épocas e xéneros, e recoñecendo a importancia do estudo e da práctica musical para o seu propio desenvolvemento persoal.
2. Coñecer e empregar axeitadamente os conceptos básicos dunha obra musical e da súa representación gráfica: melodía, ritmo, harmonía, textura, forma, xénero, instrumentación, notas, figuras, compases, claves, alteracións, matices dinámicos, indicadores de tempo, etc.).
3. Identificar e nomear os conceptos básicos dunha obra musical e da súa representación gráfica en audición, lectura e análise de partituras ou visualmente (imaxes ou vídeos).
4. Distinguir por medio da audición activa os estilos máis importantes da Historia da música e situalos temporalmente.
5. Coñecer os principais compositores da Historia da música e situalos no tempo e no lugar en que viviron, asociándoos co estilo de música que compuxeron.
6. Ler partituras musicais en notación convencional dunha dificultade axeitada ao nivel do curso (e do alumnado).

7. Interpretar pezas musicais sinxelas, exercicios e acompañamentos coa frauta doce, coa voz e cos instrumentos da aula (percusión), desenvolvendo as habilidades e técnicas interpretativas requiridas.

8. Participar noutros exercicios de práctica musical que se realicen na aula, respectando as pautas básicas do traballo en grupo, mostrando interese pola súa realización e valorando o traballo propio e o dos compañeiros: exercicios rítmicos, danzas, percusión corporal, creación musical, elaboración de arranxos ou acompañamentos, etc.

9. Identificar visual e auditivamente os instrumentos da orquestra sinfónica e doutras agrupacións instrumentais da música occidental, así como algúns instrumentos propios doutras épocas; diferenciar auditivamente os distintos tipos de voces e coñecer a súa clasificación.

10. Participar nas actividades musicais que se realicen dentro e fóra do centro, manifestando unha actitude aberta e cooperativa ante as propostas e expresando as súas opinións.

c.2) Contidos para o curso.

Unidade 1. Elementos da linguaxe musical.

1) Repaso dos principais signos da linguaxe musical: notas, figuras e silencios, claves, pentagrama, alteracións, compases, signos de prolongación, matices dinámicos, indicadores de tempo.

2) A textura musical: concepto e principais texturas: monodia, polifonía contrapuntística, homofonía, melodía acompañada.

3) Xéneros musicais: principais clasificacións de xénero: música culta / popular, música relixiosa / profana, música vocal / instrumental, música pura / música descritiva, programática, escénica.

4) A forma musical: principios formais (repetición, variación e contraste), formas básicas (estrófica, binaria, ternaria, rondó), principais formas musicais na Historia da música.

5) A tonalidade: escalas maiores e menores, escalas pentatónica e cromática, graos da escala, sistema tonal.

Unidade 2. A música na Antigüidade e na Idade Media

1) Cadro cronolóxico: cronoloxía, acontecementos e personaxes históricos, culturais e musicais de relevo.

2) A música en Grecia:

2.1. A orixe divina da música.

2.2. Características da música en Grecia.

2.3. A música na educación.

3) Idade Media:

3.1. Música vocal relixiosa: o canto gregoriano.

3.2. Música vocal profana: trobadores e xograres.

3.3. Nacemento da polifonía.

4) A danza na Antigüidade e a Idade Media.

5) A Idade Media en España:

5.1. Música vocal relixiosa.

5.2. Música vocal profana.

5.3. A polifonía.

Unidade 3. O Renacemento

1) Cadro cronolóxico: cronoloxía, acontecementos e personaxes históricos, culturais e musicais de relevo.

2) Música vocal relixiosa.

3) Música vocal profana.

4) Música instrumental:

4.1. Formas instrumentais.

4.2 Os instrumentos.

5) A danza no Renacemento.

6) O Renacemento en España:

6.1. Música vocal relixiosa.

6.2. Música vocal profana.

6.3. Música instrumental.

Unidade 4. O Barroco

1) Cadro cronolóxico: cronoloxía, acontecementos e personaxes históricos, culturais e musicais de relevo.

2) Música vocal relixiosa:

2.1. O nacemento da ópera.

2.2. Tipos de ópera.

3) Música vocal profana:

- 3.1. A cantata.
- 3.2. O oratorio.
- 3.2. A paixón.
- 4) Música instrumental:
 - 4.1. A fuga.
 - 4.2. A suite.
 - 4.3. A sonata.
 - 4.4. O concerto.
- 5) A danza no Barroco:
 - 5.1. O desenvolvemento do ballet: o *Ballet de cour*.
 - 5.2. A danza de sociedade.
- 6) O Barroco en España:
 - 6.1. Música vocal relixiosa.
 - 6.2. Música vocal profana.
 - 6.3. Música instrumental.
 - 6.4. Música escénica.

Unidade 5. O Clasicismo

- 1) Cadro cronolóxico: cronoloxía, acontecementos e personaxes históricos, culturais e musicais de relevo.
- 2) Música vocal profana: a ópera clásica:
 - 2.1. Ópera seria.
 - 2.2. Ópera bufa.
- 3) Música instrumental:
 - 3.1. O esquema sonata.
 - 3.2. Principais formas instrumentais.
- 4) A danza no Clasicismo.
 - 4.1. O verdadeiro ballet: o *Ballet d'action*.
 - 4.2. A danza de sociedade: o Minueto.
- 5) O Clasicismo en España:

3.1. Música escénica.

3.2. Música instrumental.

Unidade 6. O Romanticismo

1) Cadro cronolóxico: cronoloxía, acontecementos e personaxes históricos, culturais e musicais de relevo.

2) Grandes formas instrumentais:

2.1. Sinfonía e concerto.

2.2. Música programática.

3) Pequenas formas:

3.1. O lied.

3.2. O piano.

4) A ópera romántica:

4.1. A ópera en Italia.

4.2. A ópera en Francia.

4.3. A ópera en Alemaña.

5) Os nacionalismos.

6) A danza no Romanticismo:

6.1. Os grandes ballets románticos

6.2. A danza de salón.

7) O Romanticismo en España:

7.1. Música instrumental.

7.2. A zarzuela romántica.

7.3. O nacionalismo español.

Unidade 7. O século XX

1) Cadro cronolóxico: cronoloxía, acontecementos e personaxes históricos, culturais e musicais de relevo.

2) Evolución:

- 2.1. Impresionismo.
- 2.2. Expresionismo.
- 2.3. Nova sonoridade: Stravinsky.
- 3) Ruptura:
- 3.1. Futurismo.
- 3.2. Dadaísmo.
- 3.3. Dodecafonismo.

4) A volta atrás: Neoclasicismo.

5) Novas correntes de vangarda:

5.1. Serialismo.

5.2. Música concreta.

5.3. Música electrónica.

5.4. Música electroacústica.

5.5. Música estocástica.

5.6. Electrónica en vivo.

5.7. Música aleatoria.

6) A danza contemporánea:

6.1. O desenvolvemento do ballet: os Ballets Rusos.

6.2. A danza moderna.

6.3. As novas danzas urbanas.

7) O século XX en España:

7.1. A xeración do 98.

7.2. A xeración do 27 ou da República.

7.3. Compositores actuais.

Unidade 8. Música e novas tecnoloxías

1) Gravación e reprodución do son.

2) Instrumentos electrónicos.

- 3) Informática musical
- 4) A música no cine:
 - 4.1. Evolución da música cinematográfica.
 - 4.2. Relación da música coa imaxe.
 - 4.3. Funcións da música no cine.
 - 4.4. Músicas prestadas.
- 5) A música na radio e na televisión:
 - 5.1. A radio.
 - 5.2. A televisión.
 - 5.3. Música e publicidade.

Unidade 9. Práctica musical

- 1) Lectura musical.
- 2) Práctica instrumental (fruta, instrumentos Orff) e/ou vocal.
- 3) Danza e/ou percusión corporal.
- 4) Ampliación: composición, arranxo e/ou ditado musical.
- 5) Ampliación: tecnoloxía musical.

d) Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable da temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación (Ver ANEXO III).

d.1) Temporalización dos estándares de aprendizaxe

En liñas xerais, seguirase a seguinte secuenciación e temporalización dos contidos:

-1ª avaliación: unidades 1 (apartados 1, 2, parte do 3 e do 5), 2 e 3 e un exercicio a elección da unidade 9.

-2ª avaliación: unidades 1 (apartado 4, continuación do 3 e do 5), 4 e 5 e un exercicio a elección da unidade 9.

-3ª avaliación: unidades 6, 7 e 8 e un exercicio a elección da unidade 9.

d.2) Grao mínimo de consecución para superar a materia

Determinados estándares de aprendizaxe, considerados contidos mínimos da materia, deberán de ter un alto grao de consecución (75%) para superar a materia, como a lectura de notas e figuras, a realización de ritmos básicos ou os rudimentos elementais na práctica coa frauta doce.

Outros estándares de aprendizaxe non precisarán tan alto grao de consecución, sendo suficiente co 50%.

O grao mínimo de consecución para cada estándar de aprendizaxe avaliabile está exposto no **ANEXO III**. Sen prexuízo do anterior, o profesorado poderá adaptar, ao longo do curso, o grao mínimo de consecución de cada estándar en función das características do alumnado, especialmente nos casos de alumnos/as con necesidades especiais de apoio educativo.

d.3) Procedementos e instrumentos de avaliación.

Tendo en conta a particularidade da materia de Música, que se traballa dun xeito global, un mesmo procedemento pode avaliar distintos estándares de aprendizaxe, especialmente nos traballos de práctica musical.

En liñas xerais, poderán empregarse os seguintes procedementos e instrumentos de avaliación:

- 1. Exames escritos** con preguntas teóricas, exercicios teórico-prácticos, análise e comentario de audicións identificación de imaxes de instrumentos, etc. **(PE)**
- 2. Exercicios de práctica musical:** lectura, interpretación mediante lectura ou imitación, ditado, creación musical, interpretación vocal, de movemento ou instrumental coa frauta ou con outros instrumentos da aula (percusión). **(PM)**
- 3. Realización de tarefas na casa** (reforzo, ampliación, traballos de investigación...). **(T)**
- 4. Revisión do caderno** do/a alumno/a: tarefas realizadas e correctas ou corrixidas, limpeza, etc. e **control do material** do alumnado. **(C/M)**
- 5. Observación diaria do traballo na aula**, incluíndo a súa **actitude** cara a materia, a súa vontade de traballo e esforzo, a **responsabilidade** no cumprimento das súa tarefas, o seu **respecto** ao profesor e aos compañeiros e a achega e o coidado do **material**. **(Obs.)**.

e) Concrecións metodolóxicas da materia

A metodoloxía a aplicar na área de música e eminentemente activa, partindo dos coñecementos dos alumnos para chegar o descubrimento de novos conceptos. En primeiro lugar plantéxase o tema que se vai traballar, seguido das actividades de experimentación, ca posterior reflexión e conclusións, que os alumnos anotarán no seu caderno de traballo. Utilízase tamén a imitación como forma de aprender cancións, pezas instrumentais e danzas; nos dous primeiros casos contarase, ademais, co apoio da lectura musical.

É moi importante conseguir dentro da aula uns hábitos de traballo baseados no silencio e no respecto ás normas. Esta é unha materia que combina constantemente exercicios individuais e en grupo. Para estes últimos fai falla moita orde para comezar todos ao mesmo tempo, rematar xuntos, manter o mesmo pulso,... Polo tanto, dende o principio de curso traballaranse este tipo de actitudes que favorecerán o posterior goce e motivación polas actividades grupais (danzas, instrumentacións, fruta doce,...).

No traballo dos aspectos teóricos e teórico-prácticos da materia, o alumnado realizará tarefas de aprendizaxe por descubrimento e de consolidación de aprendizaxe. Estas tarefas realizaranse principalmente na aula (nalgún caso o alumnado deberá rematar as tarefas non finalizadas na clase na súa casa, ou poderá ter que facer outras de reforzo ou ampliación). A metodoloxía incluírá lectura ou toma de apuntes sobre a materia, traballo na aula virtual ou blogues específicos da materia, exercicios escritos, audicións, lectura de partituras, práctica vocal, instrumental ou de movemento, busca de información, visionado de vídeos, etc. Para os exercicios de práctica musical enténdese que o alumnado deberá reforzar en casa o traballado en clase, se lle é preciso, para acadar unha boa realización dos exercicios.

f) Materiais e recursos didácticos

1. Apuntes tomados en clase
2. Fotocopias entregadas polo profesorado.
3. Contornas virtuais: blogues, aula virtual, youtube, etc.
4. CDs, DVDs.
5. Fruta doce, piano, guitarra, instrumentos Orff, pequena percusión.

Os alumnos deben aportar:

1. Arquivador con folios para toma de apuntes, realización de exercicios e conservación dos materiais entregados pola profesora.
2. Papel pentagramado arquivado co resto de material (con dúas follas será suficiente)
3. Fruta doce.

Todo o material debe de estar debidamente marcado cos datos do/a alumno/a e en bo estado.

g) Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado

Os criterios de avaliación para cada unidade están expostos no **ANEXO II**.

En cada avaliación o/a alumno/a deberá obter, para acadar unha avaliación positiva, unha media de 5 puntos (5/10) realizada a partir dos distintos procedementos e instrumentos de avaliación empregados ao longo da mesma, tendo en conta as seguintes puntualizacións:

a) As porcentaxes de cualificación na nota de cada avaliación serán: - 70%: exames escritos (PE)
- 20%: exercicios de práctica musical (PM)

- 10%: realización de tarefas na casa (T), revisión do caderno do/a alumno/a e control do material do alumnado. (C/M) e observación diaria do traballo na aula, incluíndo a súa actitude e a achega e o coidado do material (Obs.).

b) Para que o media das partes teña como resultado o aprobado, o/a alumno/a deberá obter: - unha nota mínima de 4 nos exames escritos (PE)
- unha nota mínima de 3 nas probas de práctica musical (PM)

- do mesmo xeito, o alumno non poderá ter faltas reiteradas de material, que supoñan o 50% ou máis das sesións, ou reiteración de faltas de orde ou de tarefas, e deberá presentar o caderno para a súa revisión cando o profesor llo requira e este deberá estar ao día. (C/M, Obs., T).

c) Outros criterios de avaliación e cualificación:

- Se un alumno/a ten faltas reiteradas de material, que supoñan o 50% ou máis das sesións, ou reiteración de faltas de orde, suspenderá a avaliación en curso e poderá suspender a materia en na convocatoria ordinaria (ver seguintes aclaracións).

- Un alumno ou alumna que non traia o seu material a un exame de práctica (fruta propia, partitura propia sen as notas escritas, etc.) non pode examinarse, polo que a súa cualificación nesa proba é de

0. O/A profesor/a poderá decidir realizarlle unha recuperación, pero a nota da mesma levará unha penalización de 2 puntos.

- Se un alumno ou alumna non realiza unha proba práctica no día sinalado por non tela traballado suficientemente, a súa cualificación é de 0. O/A profesor/a poderá repetirlle a proba, se así o decide, nas mesmas condicións expostas no punto anterior.

- Se un alumno ou alumna suspende un exame práctico, a profesora decidirá se lle fai unha recuperación. Neste caso, a nota da recuperación contará o 80% da nota final da proba práctica, e a nota do 1o exame contará un 20%.

- O profesor decidirá a realización ou non de probas de recuperación das tarefas e traballos para os alumnos que non as aproben, en condicións similares ás anteriormente expostas para as probas prácticas.

- Os profesores decidirán a realización ou non de probas de recuperación para os alumnos que non aproben as probas parciais (PE) da materia. De calquera xeito, os alumnos que non teñan todas as PE superadas a fin de curso, poderán realizar un exame escrito global de toda a materia do curso. Igualmente, as PM deberán estar superadas ou suspensas con cualificación superior á nota mínima de promedio para poder aprobar o curso.

d) O alumnado que non supere a materia de Música na convocatoria ordinaria examinarase na convocatoria extraordinaria, na que realizará un exame escrito (PE). Este exame deberá estar aprobado (nota igual ou superior a 5) para que o alumnado poida superar a materia (agás especificación en NOTA). Os contidos desta proba abranguerán a totalidade da materia do curso. Como se trata dunha convocatoria extraordinaria, a avaliación do alumnado basearase exclusivamente nos resultados do alumnado nas probas realizadas en setembro, en convocatoria única.

h) Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente

O proceso de ensino e a práctica docente consideraranse satisfactorios se a porcentaxe total de alumnos/as aprobados supera o 50% do total.

i) Organización das actividades de seguemento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Informarase aos pais e ás nais do alumnado pendente. A atención ás materias pendentes farase segundo a normativa contida na Orde de 30 de setembro de 2004, DOG do 22 de outubro (modificada en parte pola Orde de 23 de xuño de 2008, DOG do 24 de xuño).

a) Contidos: serán os que figuran na programación didáctica do centro. Ésta pódese consultar na xefatura do departamento ou na Xefatura de estudos. Estes contidos podense estudar a través dos apuntes e presentacións dixitais que o profesor porá a disposición do alumnado. Neste curso non se empregará ningún libro de texto.

b) Criterios de avaliación: figuran na programación didáctica que está depositada na Xefatura de estudos.

c) Actividades de avaliación: os profesores do departamento fixarán unhas datas, dacordo cos alumnos con esta materia pendente, para darlles traballo de reforzo, se así o desexan, e resolver todas as dúbidas que teñan e así garantir o seguemento dos mesmos.

d) Procedementos de avaliación: segundo a normativa de pendentes, o/a alumno/a terá dereito a dúas probas escritas (maio e xuño). Non obstante, este departamento fará, antes da proba final de maio, outra proba global, en xaneiro, mediante a cal o/a alumno/a pode superar a pendente; de non ser así, deberá presentarse á proba final ou, se é o caso, a convocatoria extraordinaria.

Durante todo o curso cada alumno/a terá un profesor de referencia ao que poderá dirixirse para consultar calquera dúbida. O ritmo de traballo e estudo estará marcado en todo momento polo interese do propio alumno/a. A cualificación final do/a alumno/a farase en base á nota do exame, aínda que poderá terse en conta o traballo realizado e o interese mostrado polo alumnado ao longo do curso.

e) Datas de exames: as datas das probas anunciaranse oportunamente no taboleiro do Centro.

j) Deseño da avaliación inicial e medidas individuais o colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.

Nas primeiras sesións do curso, o profesorado realizará ao alumnado unhas probas de avaliación inicial consistentes en:

1) **Unha proba escrita** sobre contidos básicos da materia (notas, figuras, compases, algún termo de dinámica e de tempo, clasificación dos instrumentos musicais, etc.) para comprobar o nivel de coñecementos teóricos que acadaron e conservan de 2º ESO.

2) **Probas prácticas** consistentes en: imitar ritmos básicos con palmas ou claves, ler unha partitura musical sinxela, tocar exercicios básicos na frauta doce e en instrumentos Orff.

En base aos resultados, o profesorado adaptará a programación ás características xerais de cada grupo (que, por cuestións organizativas, presentan moitas diferenzas entre eles). Igualmente, o profesorado empregará estas probas para detectar casos de ANEAE ou de altas capacidades e falará con Orientación educativa para examinar o expediente destes alumnos e deseñar as medidas de reforzo ou ampliación oportunas.

k) Medidas de atención á diversidade

No ensino coexisten ritmos de aprendizaxe e necesidades diferentes entre o alumnado, polo que debemos de dar resposta a esta diversidade. Na medida que as condicións de traballo o permitan, intentarase axudar especialmente a aqueles que máis o necesiten, sen descoidaren aos demais. Non é doado; se cadra requiriría a presenza de dous profesionais naquelas aulas onde exista unha maior “diversidade”. Reforzaranse e seguiranse de preto, os distintos casos, a través de medidas como: revisión de tarefas mesa por mesa, atención individualizada (tanto maior canta menor cantidade de alumnado integre a aula), reforzo educativo, ou calquera outra medida que se considere positiva para a boa marcha do curso.

O alumnado que presente necesidades especiais de apoio educativo, especialmente se están avaladas por un diagnóstico médico e notificadas ao departamento de Orientación educativa (alumnado con minusvalías recoñecidas, trastornos neurolóxicos, TDAH, TEA, TXD, etc.), ou ben se proceden doutro sistema educativo no que non estea reglado o ensino da música na educación pública, serán obxecto de medidas de **reforzo** educativo, e poderán realizárselles adaptacións na metodoloxía didáctica, nas probas tanto escritas como prácticas, e nos contidos mínimos esixibles para superar a

materia se así o considera o departamento. Igualmente, baixo o coñecemento do Departamento de Orientación e do/a titor/a e en colaboración con eles, aplicarase, se é conveniente, o **protocolo de atención ao alumnado con TDAH**.

O alumnado que presente altas capacidades para a música ou que curse estudos musicais poderá realizar exercicios teórico-prácticos de **ampliación** da materia, así como probas musicais máis complexas, adaptadas ás súas capacidades, sempre que a organización da práctica docente na aula así o permita.

En canto as dificultades derivadas da fenda dixital, no curso pasado identificáronse os alumnos sen os recursos informáticos necesarios para poder seguir as clases de maneira telemática. A estes alumnos se lles proporcionou un equipo informático e unha conexión a internet, co que poideron recibir o material, seguir as explicacións, e realizar as actividades e proxectos indicados. Para o presente curso, fíxose unha actualización esta información referente os recursos informáticos cos que contan os alumnos, ademáis de crearse unha conta de correo particular para o alumnado (@cernadascastro.com). Esta conta será empregada unicamente para uso pedagóxico, e irá asociada a Aula Virtual do centro, onde se centralizará todo o traballo académico dos distintos grupos. Na mesma liña faranse sesións especiais cos distintos grupos de alumnos para a familiarización co funcionamento desta ferramenta, no caso de que se produza unha corentena puntual ou unha suspensión da actividade academia presencial. Do mesmo modo, estas ferramentas se poderán utilizar no ensino presencial habitual coma complemento das actividades da materia.

l) Elementos transversais que se traballarán

a) Educación medio-ambiental: trátase de fomentar no alumnado unha actitude de sensibilización para a conservación do medio natural.

- Análise das consecuencias negativas do abuso sonoro: contaminación acústica.

b) Educación viaria: o obxectivo é mentalizar aos alumnos e axudalos a desenvolver hábitos responsables de circulación e seguridade viaria como peóns e usuarios de vehículos, evitando as distraccións e respectando as normas establecidas

- Responsabilidade no uso de auriculares, prestando unha maior atención ao tráfico.

c) Educación para a paz e a tolerancia: debemos de fomentar actitudes básicas para a convivencia pacífica e o respecto aos demais.

- A atención aos demais nas prácticas de conxunto implica ter en conta aos outros, respectándoos, e interactuar colectivamente en algo creativo.

- O coñecemento da música doutras culturas e doutras épocas serve de achegamento e comprensión doutras sociedades, ao tempo que revaloriza o patrimonio propio.

d) Educación para a igualdade entre os sexos: parte da necesidade de corrixir as diferenzas discriminatorias por razón de sexo ás que aínda asistimos na actualidade. Toda actividade musical en grupo parte do principio de integración, de repartición de traballo e respecto mutuo. Por outra banda, a música é vehículo habitual de denuncia dos abusos sexistas contra as mulleres.

- Realización de bailes en grupo e por parellas mixtas ou con cambio de parella.

- Práctica vocal a voces mixtas.

- Calquera outro tipo de traballo creativo no que interveñan alumnos e alumnas.

- Audición e reflexión sobre a mensaxe de cancións que tratan a temática do sexismo. - Lectura e comentario de textos sobre o papel da muller na Historia da música.

e) Educación para a saúde: xa que a práctica musical se realiza corporalmente, trátase de apreciar e coñecer o propio corpo, partindo dun concepto integral da saúde como benestar físico e mental.

- A través do movemento: mellorar a relaxación do corpo e ton muscular.

- Coa práctica vocal e instrumental: mellorar hábitos posturais e aprender pautas básicas para o coidado da voz, para realizar unha boa respiración e mellorar a emisión vocal. Os exercicios respiratorios dan pé á reflexión sobre o tabaquismo e a súa incidencia negativa sobre a saúde.

f) Educación do consumidor: o consumo de música é algo moi habitual na adolescencia, polo que debemos fomentar no alumnado un consumo responsable e capacidade crítica.

- Audición, análise e reflexión sobre pezas de distintos estilos para desenvolver o sentido crítico.

- Investigación e reflexión sobre o papel da música en distintos ámbitos: comunicativo, publicitario, artístico, etc.

g) Educación para o ocio: faise necesario inculcar no alumnado o sentido crítico do ocio e informalos de actividades lúdico-musicais extra-escolares.

- Difusión de diferentes ofertas en relación á música, á danza ou ao teatro.

h) Educación moral e cívica: moitos aspectos da moral e o civismo están tratados nos temas transversais anteriores, pero debemos facer fincapé neles, xa que unha das finalidades do ensino é educar para a convivencia no pluralismo, tendo en conta, ademais, que a música sempre estivo e está en relación coa sociedade.

- Fomento de actitudes de respecto cara aos demais.

- Aceptación das normas que rexen as actividades colectivas.

- Debates sobre os distintos estilos musicais respectando os gustos do resto.

i) Educación sexual: este contido merece especial atención na formación integral da persoa. Os alumnos de secundaria teñen unha idade na que é preciso consolidar actitudes básicas e estar ben informado.

- Muda da voz: causas e consecuencias.

m) Actividades complementarias e extraescolares.

- Asistencia a un ensaio da OSG: o Departamento de Música solicitou a asistencia a varios ensaios xerais abertos da Orquestra Sinfónica de Galicia, dentro das actividades do programa Son Futuro, incluído na oferta educativa do Concello de A Coruña, co propósito de que todo o alumnado dalgunha das materias do departamento poda asistir a un concerto.

- Concerto de Nadal: pídese ao alumnado con estudos musicais que participe no Concerto de Nadal que se celebrará no centro a finais da 1ª avaliación, en horario lectivo.

- Por outra banda, procurarase que o alumnado de *Música* participe nas actividades que se organicen no centro e que teñan unha presenza ou carácter musical. Do mesmo xeito, o departamento resérvase o dereito de planificar novas actividades complementarias ou extraescolares ao longo do curso, se xurde nalgún momento unha oferta de interese para o alumnado.

n) Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programación didáctica.

Cada profesor do Departamento avaliará o proceso de ensino e a práctica docente en función aos indicadores de logro mencionados no apartado h. Á vista dos resultados, tanto individuais (de cada grupo) como colectivos (todo 3º ESO), revisarase a programación para efectuar as modificacións pertinentes de cara ao próximo curso académico, como poden ser: reelaboración das unidades didácticas, cambio do libro de texto (cando a normativa ao respecto así o permita), deseño de novas actividades de aula, cambios na secuenciación ou temporalización dos contidos, redefinición dos criterios de avaliación e cualificación, deseño de novas medidas de atención á diversidade, planificación de actividades complementarias, etc.

As reflexións e acordos acadados recolleranse na Memoria de fin curso do departamento.

6. PROGRAMACIÓN DA MATERIA DE MÚSICA

4º ESO

a) Introducción e contextualización

A música, como ben cultural e como linguaxe e medio de comunicación non verbal, constitúe un elemento con gran valor na vida das persoas; ademais, favorece o seu desenvolvemento integral, intervén na súa formación emocional e intelectual, a través do coñecemento do feito musical como manifestación cultural e histórica, e contribúe ao afianzamento dunha postura aberta, reflexiva e crítica no alumnado.

Na actualidade, a música constitúe un dos principais referentes de identificación da mocidade. Co desenvolvemento tecnolóxico multiplicáronse as canles de acceso ás cada vez máis numerosas fontes de cultura musical, así como aos seus diversos xeitos de creación e interpretación, a través de vehículos que forman parte da súa vida cotiá, como internet, os dispositivos móbiles, os reprodutores de son e os videoxogos. Ademais, fomenta o desenvolvemento da percepción, a sensibilidade estética, a expresión creativa e a reflexión crítica.

A materia de *Música* contribúe ao desenvolvemento de valores como o esforzo, a constancia, a disciplina, a toma de decisións, a autonomía, o compromiso, a asunción de responsabilidades e o espírito emprendedor, innovador e crítico, que contribúen ao desenvolvemento integral da persoa. A

práctica musical mellora a memoria, a concentración, a atención, a psicomotricidade, o control das emocións, a autoestima, as habilidades para enfrontarse a un público ou a capacidade para traballar en grupo. A música potencia o desenvolvemento de capacidades como a comunicación oral e escrita, o pensamento matemático ou o coñecemento tecnolóxico e científico, que axudan á adquisición das competencias, ademais de procurar un ensino integral e axudar na maduración do alumnado novo.

Transcendendo estes valores estéticos, propios da competencia de conciencia e expresións culturais, o alumnado aprenderá actitudes de cooperación e traballo en equipo ao formar parte de diversas agrupacións nas que cadaquén asumirá diferentes papeis para poder interpretar música en conxunto. Por outra parte, é interesante fomentar actitudes emprendedoras que acheguen o alumnado ás diferentes profesións no ámbito musical e non musical.

Esta materia fomenta as actividades cooperativas ao integrar os/as estudantes nun grupo, fomentando o intercambio de ideas, o respecto entre iguais, a integración, a creatividade, o coñecemento doutros contextos e o desenvolvemento da intelixencia emocional.

O estudo desta materia parte dos coñecementos previos adquiridos polo alumnado na educación primaria e do seu desenvolvemento evolutivo, afondando con elementos que, dado o seu nivel de abstracción, deben abordarse neste momento de desenvolvemento do alumnado.

Entre outros, é obxectivo desta materia dotar os alumnos e as alumnas dun vocabulario que permita a descrición de fenómenos musicais, unha comprensión da linguaxe musical como medio de expresión artística, unha sensibilidade cara á expresión musical e o entendemento da música como un fenómeno imbricado na historia e na sociedade. Tamén se lle outorga un papel importante á análise das obras musicais, entendendo que se pode levar a cabo en distintos niveis de profundidade.

Os elementos do currículo básico organizáronse en catro bloques, moi relacionados entre si, que comparten múltiples elementos: "Interpretación e creación" integra a expresión instrumental, vocal e corporal coa improvisación e a composición musical, o que permitirá ao alumnado participar da música dunha forma activa; "Escoita" pretende crear a primeira actitude fundamental cara a esta arte e dotar o alumnado das ferramentas básicas para gozar dela a través da audición e a comprensión do feito musical; "Contextos musicais e culturais" relaciona a música coa cultura e a historia, dá a coñecer o valor do patrimonio musical español e galego, e ensina a identificar o estilo

e as características distintivas da música que delimitan cada período histórico básico; e finalmente, "Música e tecnoloxías" pretende abranguer o coñecemento e a práctica da interacción entre música e novas tecnoloxías. Estes aspectos teñen especial importancia debido á proximidade que as tecnoloxías teñen na vida cotiá do alumnado, polo que se pretende xerar unha ponte entre a linguaxe tecnolóxica que utiliza habitualmente e a música dentro da aula.

Xa como remate, vese necesario resaltar a importancia do uso dunha metodoloxía adecuada a este enfoque curricular, que posibilite que o alumnado sexa protagonista da súa propia aprendizaxe, traballando de xeito cooperativo, onde a práctica e a vivencia do feito musical sexa real e relevante para o alumnado, para a comunidade educativa e para a contorna social.

b.1) Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.

A descrición das relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación na educación secundaria obrigatoria e no bacharelato será a establecida de conformidade coa Orde ECD/65/2015, do 21 de xaneiro, pola que se describen as relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da educación primaria, da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato.

a) Comunicación lingüística (CCL): a materia de *Música* axuda ao alumnado a desenvolver a súa competencia como axentes comunicativos mediante a aprendizaxe doutro sistema de signos: a linguaxe musical. A partir da adquisición da lecto-escritura musical, o alumnado será quen de comprender e expresarse a través deste complexo e á vez universal sistema de comunicación. Por outra banda, o alumnado traballará no desenvolvemento da súa sensibilidade artística como consumidor de distintos estilos de música (en 3o ESO traballarase especialmente a música culta occidental a través da historia), e aprenderá a emitir, empregando un vocabulario musical axeitado, xuízos fundados de valoración sobre distintos fenómenos musicais, desenvolvendo así outra das dimensións da comunicación lingüística.

b) Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT): a música contribúe ao desenvolvemento da competencia matemática poñendo en evidencia a necesidade do manexo de principios matemáticos para a comprensión dos elementos básicos da linguaxe musical: a relación entre as distintas figuras, o compás, o timbre ou as agrupacións dos sons en distintos tipos de escalas. Por outra parte non podemos esquecer a relación que teñen coas matemáticas e a física correntes musicais contemporáneas como a música aleatoria ou a estocástica.

c) Competencia dixital (CD): a música tamén contribúe de xeito directo ao desenvolvemento do tratamento da información e da competencia dixital (CD). O uso dos recursos tecnolóxicos no campo da música posibilita o coñecemento e dominio básico do hardware e o software musical. Favorece, así mesmo, o seu aproveitamento como ferramenta para os procesos de autoaprendizaxe e a súa posible integración nas actividades de lecer. A obtención de información musical require de destrezas relacionadas co tratamento da información, tanto textual como musical: búsqueda e selección de contidos, opcións de almacenamento, etc.

d) Aprender a aprender (CAA): a música pode ser clave para o desenvolvemento desta competencia, debido á súa progresividade e ao seu carácter artístico e multidisciplinar: traballárase a planificación e xestión das tarefas, así como a análise dos resultados, e tamén, de xeito moi relevante, a motivación para abordar as tarefas (especialmente as de práctica musical) e o control de emocións para poder desenvolverlas axeitada e satisfactoriamente; por último, en relación coa competencia cultural e artística, o alumnado aprenderá a respectar, valorar e desfrutar a música de distintos estilos, épocas e culturas a través do seu coñecemento.

e) Competencias sociais e cívicas (CSC): a participación en actividades musicais e de movemento de distinta índole, especialmente as relacionadas coa interpretación e creación colectiva que requiren dun traballo cooperativo colabora na adquisición de habilidades para relacionarse cos demais. A participación en experiencias colectivas, musicais e de movemento ofrece a oportunidade de expresar ideas propias, valorar as dos demais e coordinar as súas propias accións coas dos outros integrantes do grupo responsabilizándose na consecución dun resultado. A toma de contacto cunha ampla variedade de músicas, tanto do pasado como do presente, favorece a comprensión de diferentes culturas e da súa contribución á sociedade en que vivimos, fomentando a valoración das distintas achegas e a percepción da progresiva fusión de estilos e culturas que se está a realizar nesta arte. A reflexión sobre a presenza incesante da música nas nosas vidas, sobre o uso que dela se fai na publicidade e noutros medios como elemento de manipulación emotiva, e sobre o seu papel na economía e na creación de novas profesións, desenvolve a valoración crítica e a comprensión da realidade.

f) Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE): as materias do Departamento de Música contribúen ao desenvolvemento desta competencia mediante o traballo cooperativo e a planificación e xestión de proxectos. A interpretación e a composición son dous claros exemplos de actividades que requiren dunha planificación previa e de toma de decisións para obter os resultados

desexados. Por outra banda, naquelas actividades relacionadas especialmente coa interpretación musical, desenvólvense capacidades e habilidades tales como a perseveranza, a responsabilidade, a autocrítica e a autoestima, sendo estes factores clave para a adquisición desta competencia. Non pode esquecerse tampouco que a organización e realización de actividades musicais no centro escolar require a utilización de habilidades sociais para traballar en equipo co fin de levar a cabo un proxecto común: poñerse no lugar do outro, valorar as ideas dos demais, dialogar, negociar e traballar de forma cooperativa e flexible para un ben común.

g) Conciencia e expresións culturais (CCEC): a materia de *Música* en 4º ESO contribúe de forma directa á adquisición da competencia cultural e artística en todos os aspectos que a configuran. Fomenta a capacidade de apreciar, comprender e valorar criticamente diferentes manifestacións culturais e musicais a través de experiencias perceptivas, expresivas e de coñecemento das músicas de diferentes culturas, épocas e estilos. Pode potenciar así actitudes abertas e respectuosas e ofrecer elementos para a elaboración de xuízos fundamentados respecto das distintas manifestacións musicais, establecendo conexións con outras linguaxes artísticas e cos contextos social e histórico nos que se inscribe cada obra.

b.2) Estándares de aprendizaxe avaliábeis.

Para a concreción que recolla a relación dos estándares de aprendizaxe avaliábeis da materia que forman parte dos perfís competenciais, ver **ANEXO III**.

c.1) Obxectivos para o curso.

1. Integrar a música na súa vida persoal, respectando e valorando as músicas de distintas épocas e xéneros, e recoñecendo a importancia do estudo e da práctica musical para o seu propio desenvolvemento persoal.
2. Coñecer e empregar axeitadamente os conceptos básicos dunha obra musical e da súa representación gráfica: melodía, ritmo, harmonía, textura, forma, xénero, instrumentación, notas, figuras, compases, claves, alteracións, matices dinámicos, indicadores de tempo, etc.).
3. Identificar e nomear os conceptos básicos dunha obra musical e da súa representación gráfica en audición, lectura e análise de partituras ou visualmente (imaxes ou vídeos).

4. Distinguir por medio da audición activa os estilos máis importantes da Historia da música e situalos temporalmente.
5. Coñecer os principais compositores da Historia da música e situalos no tempo e no lugar en que viviron, asociándoos co estilo de música que compuxeron.
6. Ler partituras musicais en notación convencional dunha dificultade axeitada ao nivel do curso (e do alumnado).
7. Interpretar pezas musicais sinxelas, exercicios e acompañamentos coa frauta doce, coa voz e cos instrumentos da aula (percusión), desenvolvendo as habilidades e técnicas interpretativas requeridas.
8. Participar noutros exercicios de práctica musical que se realicen na aula, respectando as pautas básicas do traballo en grupo, mostrando interese pola súa realización e valorando o traballo propio e o dos compañeiros: exercicios rítmicos, danzas, percusión corporal, creación musical, elaboración de arranxos ou acompañamentos, etc.
9. Identificar visual e auditivamente os instrumentos da orquestra sinfónica e doutras agrupacións instrumentais da música occidental, así como algúns instrumentos propios doutras épocas; diferenciar auditivamente os distintos tipos de voces e coñecer a súa clasificación.
10. Participar nas actividades musicais que se realicen dentro e fóra do centro, manifestando unha actitude aberta e cooperativa ante as propostas e expresando as súas opinións.

c.2) Contidos para o curso.

Bloque 1. Interpretación e creación

B1.1. Práctica e aplicación de habilidades técnicas en grao crecente de complexidade e concertación coas outras partes do conxunto na interpretación vocal e instrumental, e no movemento e a danza.

B1.2. Interpretación de pezas vocais e instrumentais aprendidas de oído e/ou mediante a lectura de partituras con diversos tipos de notación.

MUB1.1.1. Aplica as habilidades técnicas necesarias nas actividades de interpretación, colabora co grupo e respecta as regras fixadas para lograr un resultado acorde coas súas propias posibilidades.

MUB1.1.2. Le partituras como apoio á interpretación.

MUB1.1.3. Coñece e cumpre as normas establecidas para realizar as actividades da aula.

B1.3. Planificación, ensaio, interpretación, dirección e avaliación de espectáculos musicais na aula e noutros espazos e contextos.

B1.4. Perseveranza na práctica de habilidades técnicas que permitan mellorar a interpretación individual e en grupo, e a creación musical.

MUB1.2.1. Interpreta e memoriza un repertorio variado de cancións, pezas instrumentais e danzas cun nivel de complexidade en aumento.

B1.5. Utilización de técnicas, recursos e procedementos compositivos na improvisación, na elaboración de arranxos e na creación de pezas musicais.

MUB1.3.1. Coñece e utiliza axeitadamente técnicas, recursos e procedementos compositivos para elaborar arranxos musicais, improvisar e compor música.

MUB1.3.2. Utiliza con autonomía recursos informáticos ao servizo da creación musical.

B1.6. Ámbitos profesionais da música. Identificación e descrición das facetas e as especialidades no traballo dos/das músicos/as.

B1.7. Interese por coñecer as posibilidades que ofrece a música nos ámbitos persoal e profesional.

MUB1.4.1. Coñece e analiza o proceso seguido en diversas producións musicais (discos, programas de radio e televisión, cine, etc.) e o papel xogado en cada fase do proceso polos/as profesionais que interveñen.

Bloque 2. escoita

B2.1. Audición, recoñecemento, análise e comparación de músicas de diferentes xéneros, estilos e culturas.

MUB2.1.1. Analiza e comenta as obras musicais propostas, axudándose de diversas fontes documentais.

MUB2.1.2. Le e analiza partituras como apoio á audición.

B2.2. A crítica como medio de información e valoración do feito musical. Análise de críticas musicais e uso dun vocabulario apropiado para a elaboración de críticas orais e escritas sobre a música escoitada.

MUB2.2.1 Analiza críticas musicais e utiliza un vocabulario axeitado para a elaboración de críticas orais e escritas sobre a música escoitada.

B2.3. Rigor na utilización dun vocabulario adecuado para describir a música. MUB2.3.1 Utiliza con rigor un vocabulario axeitado para describir a música.

B2.4. Utilización de diversas fontes de información para obter referencias sobre músicas de diferentes épocas e culturas, incluídas as actuais, e sobre a oferta de concertos e outras manifestacións musicais, tanto en vivo como divulgadas a través dos medios de comunicación.

MUB2.4.1. Recoñece e compara os trazos distintivos de obras musicais, e descríbeo utilizando unha terminoloxía axeitada.

MUB2.4.2. Sitúa a obra musical nas coordenadas de espazo e tempo.

MUB2.4.3. Amosa interese, respecto e curiosidade pola diversidade de propostas musicais, así como polos gustos musicais doutras persoas.

B2.5. Edición, comercialización e difusión da música. Novas modalidades de distribución da música e as súas consecuencias para os/as profesionais da música e a industria musical. B2.6. Música en vivo: concertos e outras manifestacións musicais, da propia cultura musical e de outras. Interese por desenvolver hábitos positivos e de respecto ás demais persoas durante a escoita.

MUB2.5.1. Amosa unha actitude crítica ante o papel dos medios de comunicación na difusión e na promoción da música.

B2.6. A música nos medios de comunicación. Factores que inflúen nas preferencias e nas modas musicais.

B2.7. Interese, respecto e curiosidade pola diversidade de propostas musicais, así como polos gustos musicais doutras persoas.

MUB2.6.1. Coñece e explica o papel da música en situacións e contextos diversos: actos da vida cotiá, espectáculos, medios de comunicación, etc.

B2.8. Valoración da audición como forma de comunicación e como fonte de coñecemento e enriquecemento intercultural.

Bloque 3. Contextos musicais e culturais

B3.1. Recoñecemento e localización nas coordenadas espazo-temporais das manifestacións musicais máis significativas do patrimonio musical español e galego. B3.4. Análise da música empregada en diferentes tipos de espectáculos e producións audiovisuais.

MUB3.1.1. Avisa interese por coñecer o patrimonio musical español e galego.

MUB3.1.2. Coñece as testemuñas máis importantes do patrimonio musical español e galego, e sitúalos no seu contexto histórico e social.

B3.2. Pluralidade de estilos na música actual: características culturais, artísticas e formais. B3.3. Manifestacións musicais doutras culturas.

MUB3.2.1. Analiza a través da audición músicas de distintos lugares do mundo e identifica as súas características fundamentais.

MUB3.2.2. Recoñece e explica as características básicas da música española e da música popular urbana.

B3.4. A música ao servizo doutras linguaxes: corporal, teatral, cinematográfica, radiofónica ou publicitaria.

B3.5. Análise da música empregada en diferentes tipos de espectáculos e producións audiovisuais.

MUB3.3.1. Elabora traballos de investigación nos que establece sinerxías entre a música e outras manifestacións artísticas.

B3.6. Utilización de diversas fontes de información para indagar sobre música popular urbana.

B3.7. O son e a música nos medios audiovisuais e nas tecnoloxías da información e da comunicación. Valoración dos recursos tecnolóxicos como instrumentos para o coñecemento da música e a satisfacción con ela.

B3.8. Sensibilización e actitude crítica ante o consumo indiscriminado de música e a contaminación sonora.

MUB4.4.1. Realiza traballos e exposicións ao resto do grupo sobre a evolución da música popular.

MUB4.4.2. . Utiliza os recursos das novas tecnoloxías para expor os contidos de maneira clara.

Bloque 4. Música e tecnoloxías

B4.1. Papel das tecnoloxías na música. Reflexión sobre a repercusión que na música tivo a posibilidade de gravar o son e a aparición dos computadores.

B4.2. Transformación de valores, hábitos, consumo e gusto musical como consecuencia dos avances tecnolóxicos das últimas décadas.

MUB4.1.1. Selecciona e utiliza recursos tecnolóxicos para diferentes aplicacións musicais.

MUB4.1.2. Comprende a transformación de valores, hábitos, consumo e gusto musical como consecuencia dos avances tecnolóxicos.

B4.3. Utilización de dispositivos electrónicos, recursos de internet e software musical de distintas características para o adestramento auditivo e a escoita, a interpretación e a creación musical.

MUB4.2.1 Manexa as técnicas básicas necesarias para a elaboración dun produto audiovisual.

B4.4. Aplicación de técnicas de gravación analóxica e dixital para rexistrar as creacións propias, as interpretacións realizadas no contexto da aula e outras mensaxes musicais.

MUB4.3.1 Sabe procurar e seleccionar fragmentos musicais axeitados para sonorizar secuencias de imaxes.

MUB4.3.2 Sonoriza imaxes fixas e en movemento mediante a selección de músicas preexistentes ou a creación de bandas sonoras orixinais.

B4.5. Análise das funcións da música en producións audiovisuais: publicidade, televisión, cine, videoxogos, etc.

MUB4.5.1 Amosa interese por coñecer as posibilidades que ofrecen as novas tecnoloxías como ferramentas para a actividade musical.

B4.6 Sonorización de imaxes fixas e en movemento mediante a selección de músicas preexistentes ou a creación de bandas sonoras orixinais.

MUB4.5.2 Coñece e consulta fontes de información impresa ou dixital para resolver dúbidas e para avanzar na aprendizaxe autónoma.

B4.7 Valoración crítica da utilización dos medios audiovisuais e as tecnoloxías da información e da comunicación como recursos para a creación, a interpretación, o rexistro e a difusión de producións sonoras e audiovisuais.

MUB4.5.3 Utiliza a información de xeito crítico, obtena de distintos medios e pode utilizala e transmitila utilizando distintos soportes.

d) Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable da temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación (Ver ANEXO III).

d.1) Temporalización dos estándares de aprendizaxe

En liñas xerais, seguirase a seguinte secuenciación e temporalización dos contidos:

-1ª avaliación: unidades 1 (apartados 1, 2, parte do 3 e do 5), 2 e 3 e un exercicio a elección da unidade 9.

-2ª avaliación: unidades 1 (apartado 4, continuación do 3 e do 5), 4 e 5 e un exercicio a elección da unidade 9.

-3ª avaliación: unidades 6, 7 e 8 e un exercicio a elección da unidade 9.

d.2) Grao mínimo de consecución para superar a materia

Determinados estándares de aprendizaxe, considerados contidos mínimos da materia, deberán de ter un alto grao de consecución (75%) para superar a materia, como a lectura de notas e figuras, a realización de ritmos básicos ou os rudimentos elementais na práctica coa fruta doce.

Outros estándares de aprendizaxe non precisarán tan alto grao de consecución, sendo suficiente co 50%.

O grao mínimo de consecución para cada estándar de aprendizaxe avaliable está exposto no ANEXO III. Sen prexuízo do anterior, o profesorado poderá adaptar, ao longo do curso, o grao mínimo de consecución de cada estándar en función das características do alumnado, especialmente nos casos de alumnos/as con necesidades especiais de apoio educativo.

d.3) Procedementos e instrumentos de avaliación.

Tendo en conta a particularidade da materia de Música, que se traballa dun xeito global, un mesmo procedemento pode avaliar distintos estándares de aprendizaxe, especialmente nos traballos de práctica musical.

En liñas xerais, poderán empregarse os seguintes procedementos e instrumentos de avaliación:

1. Exames escritos con preguntas teóricas, exercicios teórico-prácticos, análise e comentario de audicións identificación de imaxes de instrumentos, etc. **(PE)**

2. Exercicios de práctica musical: lectura, interpretación mediante lectura ou imitación, ditado, creación musical, interpretación vocal, de movemento ou instrumental coa frauta ou con outros instrumentos da aula (percusión). **(PM)**

3. Realización de tarefas na casa (reforzo, ampliación, traballos de investigación...). **(T)**

4. Revisión do caderno do/a alumno/a: tarefas realizadas e correctas ou corrixidas, limpeza, etc. e **control do material** do alumnado. **(C/M)**

5. Observación diaria do traballo na aula, incluíndo a súa **actitude** cara a materia, a súa vontade de traballo e esforzo, a **responsabilidade** no cumprimento das súa tarefas, o seu **respecto** ao profesor e aos compañeiros e a achega e o coidado do **material**. **(Obs.)**.

e) Concrecións metodolóxicas da materia

Basearémonos na seguinte metodoloxía: Audición

Escoitar é o primeiro e un dos máis importantes contactos coa música a nivel xeral. Ao escoitar e analizar fragmentos interiorízanse mellor os elementos da linguaxe musical e fomentase o desexo tanto de facer música como de coñecela e valorala. Ademais coa audición de fragmentos gravados, trabállanse estratexias de atención, audición interior, memoria comprensiva e anticipación durante a propia interpretación e creacións musicais.

Antes de calquera actividade de audición, pódense dar as indicacións precisas para que o alumnado se centre en aquilo que vai ser obxecto de análise (ritmo, esquema melódico, instrumentación, secuencia de acordes, textura). Existen dúas formas básicas de escoitar de forma activa: seguir un esquema ou guión aclaratorio do discurso musical, ou expresar o que se percibiu auditivamente mediante o uso da linguaxe verbal ou recorrer a debuxos, esquemas, musicogramas, etc.

Todas as obras ou fragmentos obxecto de análise auditivo deberíanse escoitar como mínimo dúas veces na mesma sesión. Nun arte como a música no que a comprensión da mensaxe está ligado á

natureza temporal da música, é necesario escoitar a obra máis dunha vez para que a nosa capacidade de memoria se active e sexa capaz de discriminar o que nunha soa audición resultaría máis difícil.

Os fragmentos que se empregarán para as audicións serán variados e representativos da maioría dos estilos musicais, períodos, xéneros, agrupacións e culturas (música culta, pop-rock, jazz, flamenco, música cinematográfica, música electrónica, música folclórica, etc.).

Interpretación

A interpretación é xunto á composición, a forma de expresión básica do músico e, polo tanto, no que máis debe insistirse no proceso de ensinanza-aprendizaxe da música. O feito de dispoñer da súa propia voz, o corpo e un instrumental de fácil execución como a percusión Orff fai da interpretación unha das tarefas máis recomendables de dito proceso.

A maioría de veces, a interpretación implica actividades en grupo. En tanto, tamén pódese potenciar a práctica individual, sobre todo nas actividades destinadas a desenvolver determinadas capacidades como, por exemplo, unha afinación xusta ou unha habilidade instrumental, vocal ou corporal determinada, cando sexan necesarios para a consecución dun obxectivo dentro da obra.

Os criterios de selección do material para as actividades de interpretación poden resumirse na idea dun repertorio heteroxéneo, no que teñen cabida moitos xéneros e estilos, mediante uns arranxos que facilitan a práctica interpretativa.

Pautas xerais para a interpretación.

Insistir nas normas de interpretación en grupo traballadas anteriormente.

Basearse en recursos escritos ou gráficos. É chegado o momento de independizarse de a aprendizaxe de "oído".

O desenvolvemento das capacidades interpretativas ten como marco tres áreas diferenciadas aínda que estreitamente relacionadas entre si: a expresión instrumental, a expresión vocal e a expresión corporal ou movemento.

Expresión instrumental

Neste nivel non se expoñen actividades específicas para o desenvolvemento da técnica instrumental, aínda que si aparecen formando parte de actividades de interpretación y creación musical.

Expresión vocal

Realizaremos as actividades de técnica vocal (resonancia, articulación, vocalización, impostación) periodicamente desde principio de curso e, sobre todo, antes de abordar a interpretación dalgunha canción.

Expresión corporal, movemento e danza

A música é o soporte da danza, polo que o movemento corporal é un obxectivo que se ha de alcanzar e un recurso didáctico para a expresión de contidos musicais como a pulsación, o deseño melódico, a textura e a forma.

Improvisación

A improvisación reúne en si mesma as dúas facetas musicais máis importantes: a composición e a interpretación. Dito procedemento permite explorar posibilidades sonoras.

A improvisación pódese expoñer dentro dun abano de posibilidades que van desde a liberdade total até a suxeición a unhas pautas predeterminadas. Está presente ao longo de todo o proceso de aprendizaxe, constituíndo en moitas ocasións non só un punto de partida para as actividades baseadas na interpretación e na creación, se non tamén o eixo central de partes específicas da aprendizaxe, como poden ser as actividades rítmicas ou a entoación de sons e a exploración tímbrica e formal. Pódese insistir en que, para improvisar, hai que partir das pautas dadas e manter unha actitude desinhibida e participativa, despreocupándose dos posibles erros e adoptando unha actitude construtiva ante os mesmos.

Creación

Parte da experimentación e a combinación de sons ou elementos corporais a través da improvisación para chegar, posteriormente, a un traballo máis planificado que se plasme na composición, e que permita ao alumnado interiorizar os elementos que permiten construír a música.

Composición

Seguimos neste nivel a facer exercicios de composición en base a estruturas sinxelas dadas, como a secuencia I-IV-V-I, nas que a repetición de motivos é a ferramenta fundamental. Comeza a ser o momento de actuar con máis autonomía e creatividade, partindo da experimentación, da improvisación e chegando a interiorización de pautas e métodos.

Creación e montaxe de coreografías

A faceta creativa do alumnado non debe quedar exclusivamente na composición de fragmentos vocais e instrumentais. A creación de coreografías é o complemento ideal ás actividades de expresión corporal e danza.

Lecto - escritura musical

A música é unha linguaxe e constrúese, da mesma forma que a linguaxe verbal, a partir dunhas unidades de significación que se combinan de múltiples formas e que hai que aprender a manexar con soltura. Isto non significa que haxa que aprendelo como unha actividade mecánica. Ao contrario, as actividades baseadas na lectura e a escritura musicais deben ser un medio para a consecución doutros obxectivos, constituíndo a base para outros procedementos como a audición, a improvisación, a interpretación ou a composición de fragmentos.

A lecto - escritura musical non debe ser entendida desde un punto de vista restritivo no que só tería cabida a forma tradicional de representar a música con notas nun pentagrama. Outros sistemas de representación, esquemas ou musicogramas, utilizaranse habitualmente na clase.

Investigación e alfabetización informacional

Pódense agrupar aquí, os contidos curriculares encamiñadas a fomentar hábitos de búsqueda de información, posta en común e debate. Este tipo de contidos cobran toda a súa importancia xa que o alumnado a estas idades va adquirindo a madureza necesaria que lle permite abordar as tarefas de investigación de forma máis autónoma e con maior criterio.

Insistirase en que buscar información a partir dun tema ou cuestionario non é ir directamente ao lugar concreto da fonte (bibliografía, partitura, material de audio o vídeo, Internet) onde agardase atopar unha resposta determinada para copiala literalmente. Máis ao contrario, hai que planificar a búsqueda, elixir máis dunha fonte, ler e escoitar con tranquilidade, extraer as ideas máis importantes. Analizalas, desenvolveas e realizar unha síntese a partir de todo o material traballado.

f) Materiais e recursos didácticos

1. Apuntes tomados en clase
2. Fotocopias entregadas polo profesorado.
3. Contornas virtuais: blogues, aula virtual, youtube, etc.
4. CDs, DVDs.
5. Fruta doce, piano, guitarra, instrumentos Orff, pequena percusión.

Os alumnos deben aportar:

1. Arquivador con folios para toma de apuntes, realización de exercicios e conservación dos materiais entregados pola profesora.
2. Papel pentagramado arquivado co resto de material (con dúas follas será suficiente)
3. Fruta doce.

Todo o material debe de estar debidamente marcado cos datos do/a alumno/a e en bo estado.

g) Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

1. Recoñecer auditivamente e determinar a época e a cultura musical a que pertencen distintas pezas escoitadas con anterioridade na aula.

Con este criterio preténdese comprobar en que medida o alumnado é capaz de situar axeitadamente unha obra musical no contexto que lle é propio.

2. Identificar e analizar os compoñentes básicos dunha obra musical, empregando a linguaxe musical coñecida a través do traballo na aula.

Con este criterio trátase de avaliar a capacidade do alumnado de expresar coa linguaxe propia do ámbito musical, os elementos básicos que configuran unha obra musical

3. Ler axeitadamente as grafías musicais con que se escribe unha obra musical.

Con este criterio preténdese comprobar o grao de coñecemento das grafías básicas que lle

permitan ao alumnado a lectura axeitada dunha peza musical.

4. Ser quen de comunicar axeitadamente e con rigor valoracións persoais sobre as distintas manifestacións musicais coñecidas con anterioridade na aula.

Con este criterio preténdese avaliar a capacidade do alumnado de valorar positivamente e con respecto distintas manifestacións musicais facéndoo co rigor e con criterios de profundidade, indo máis aló dunha simple opinión non sustentada no coñecemento

5. Utilizar axeitadamente as tecnoloxías do coñecemento á hora de crear ou escoitar unha peza musical. Con este recurso trátase de avaliar a disposición de apertura e a capacidade de acción do

alumnado á hora de utilizar as tecnoloxías do coñecemento no eido musical.

6. Coñecer como se desenvolve a interpretación en grupo, ben sexa instrumental, vocal ou de movemento.

Con este criterio trátase de comprobar a capacidade do alumnado para levar a cabo interpretacións conxuntas conforme as normas que emanan da disciplina musical e do respecto polo quefacer dos demais.

7. Elaborar axeitadamente un pequeno montaxe audiovisual.

Con este criterio trátase de avaliar a aplicación por parte do alumnado dos coñecementos adquiridos na aula no ámbito da creación.

8. Elaborar axeitadamente traballo no que se investigue a evolución da música popular e a súa sinerxia con outras formas artísticas .

Con este criterio trátase de avaliar a aplicación por parte do alumnado dos coñecementos adquiridos na aula no ámbito da disciplina musical e outras relacionadas..

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

É preciso valorar no día a día a evolución de alumno á hora de desenvolverse nas distintas actividades. Pero, por outra banda , é preciso crear un apoio documental que permita ao alumnado ter un soporte material mais aló do traballo diario no aula.

Son os exames escritos un método de diagnóstico do proceso de ensinanza-aprendizaxe, pero teñen un valor outorgado polo propio alumnado de ser un sistema obxectivo, que poden consultar unha vez feito e que lles serve de acicate para o estudo.

Para tratar de equilibrar todas estas cuestións, este departamento cualificará a evolución e logro dos obxectivos por parte do alumnado atendendo ao reparto seguinte:

25% da nota atribuíble ao exame(s) teórico(s) que se fagan durante o trimestre, cos contidos descritos nas táboas anteriores.

50% da nota atribuíble ao exame(s) práctico(s) que engloba(n) os contidos das táboas anteriores, atendendo moi especialmente á participación e musicalidade das propostas do alumnado, valorándose primordialmente a participación, a disciplina fronte as indicacións dadas, e o progreso na afinación e na medida.

25% da nota atribuíble a observación diaria na clase e traballos expostos na clase, baseada nos parámetros descritos nas táboas anteriores.

h) Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente

- Medir e ler seguindo as indicacións de compases binarios, ternarios, cuaternario de subdivisión binaria e ternaria
- Facer ditados sinxelos usando as figuracións coñecidas e as notas da escala natural de do. (Até un Máximo oito erros en oito compases)
- Comprensión dos conceptos de repetición, imitación e contraste. Enumeración das características da forma canción. Tipos.
- Respostar a cuestionarios e recoñecemento de diferentes procedementos compositivos de forma auditiva e sobre a partitura.

- Responsabilízase do coidado do instrumento que emprega e non entorpece o labor dos compañeiros.
- Canta de pe, recto e cunha correcta emisión da voz.
- Participación de forma construtiva en todas as actividades propostas ao longo do curso.
- Está atento a todas as indicacións que se faga polo director da interpretación, sexa a profesora, sexa un compañeiro.
- Interioriza o pulso e a obra, de tal xeito que é capaz de incorporarse a interpretación no caso de erro.
- Asúmese de forma solidaria o resultado musical do conxunto.
- Creación de paisaxes sonoras imaxinarias empregando bancos de son de carácter gratuito.
- Recoñece auditivo e visual dos instrumentos da música popular.
- Coñece as principais tesituras de voces. Coros mixtos, coros de voces brancas e coros masculinos.
- Formación dos grupos de música popular..
- É capaz de seguir unha partitura proporcionada para seguir unha audición, implica recoñecer os elementos gráficos.
- Interioriza a necesidade do silencio para poder escoitar unha obra musical.
- Respecto e interese por escoitar as músicas propostas na aula pola profesora e polos compañeiros.
- Comprende os diferentes parámetros que constrúen a obra musical: melodía, ritmo, harmonía, timbre, textura, tempo, dinámica, forma...
- Ser autónomo á hora de atopar os parámetros indicados nunha partitura.
- Emprega tanto por escrito como de forma oral un vocabulario específico de forma correcta.
- Comprende que a música está como base de moitísimas das linguaxes que nos rodean, especialmente no ámbito audiovisual.

- Identifica diferentes estilos de danza ao longo da historia.
- Empregar distintas fontes de información, bibliográfica e dixital. Participa activamente na realización do traballo colaborativo.-
- Expón oralmente empregando unha linguaxe e un vocabulario axeitado
- Responsabilízase solidariamente de todo o traballo presentado polo grupo.
- Emprega de forma correcta tanto por escrito como de forma oral un vocabulario específico de forma correcta.
- Emprega con autonomía un editor de partituras (MuseScore) Emprega con autonomía un editor de son (Audacity) Emprega con autonomía un editor de vídeo (DVD Creator)

i) Organización das actividades de seguemento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Informarase aos pais e ás nais do alumnado pendente. A atención ás materias pendentes farase segundo a normativa contida na Orde de 30 de setembro de 2004, DOG do 22 de outubro (modificada en parte pola Orde de 23 de xuño de 2008, DOG do 24 de xuño).

a) Contidos: serán os que figuran na programación didáctica do centro. Ésta pódese consultar na xefatura do departamento ou na Xefatura de estudos. Estes contidos podense estudar a través dos apuntes e presentacións dixitais que o profesor porá a disposición do alumnado. Neste curso non se empregará ningún libro de texto.

b) Criterios de avaliación: figuran na programación didáctica que está depositada na Xefatura de estudos.

c) Actividades de avaliación: os profesores do departamento fixarán unhas datas, dacordo cos alumnos con esta materia pendente, para darlles traballo de reforzo, se así o desexan, e resolver todas as dúbidas que teñan e así garantir o seguemento dos mesmos.

d) Procedementos de avaliación: segundo a normativa de pendentes, o/a alumno/a terá dereito a dúas probas escritas (maio e xuño). Non obstante, este departamento fará, antes da proba final de maio, outra proba global, en xaneiro, mediante a cal o/a alumno/a pode superar a pendente; de non ser así, deberá presentarse á proba final ou, se é o caso, a convocatoria extraordinaria.

Durante todo o curso cada alumno/a terá un profesor de referencia ao que poderá dirixirse para consultar calquera dúbida. O ritmo de traballo e estudo estará marcado en todo momento polo interese do propio alumno/a. A cualificación final do/a alumno/a farase en base á nota do exame, aínda que poderá terse en conta o traballo realizado e o interese mostrado polo alumnado ao longo do curso.

e) Datos de exames: as datas das probas anunciaranse oportunamente no taboleiro do Centro.

j) Deseño da avaliación inicial e medidas individuais o colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.

Nas primeiras sesións do curso, o profesorado realizará ao alumnado unhas probas de avaliación inicial consistentes en:

1) **Unha proba escrita** sobre contidos básicos da materia (notas, figuras, compases, algún termo de dinámica e de tempo, clasificación dos instrumentos musicais, etc.) para comprobar o nivel de coñecementos teóricos que acadaron e conservan de 2º ESO.

2) **Probas prácticas** consistentes en: imitar ritmos básicos con palmas ou claves, ler unha partitura musical sinxela, tocar exercicios básicos na frauta doce e en instrumentos Orff.

En base aos resultados, o profesorado adaptará a programación ás características xerais de cada grupo (que, por cuestións organizativas, presentan moitas diferenzas entre eles). Igualmente, o profesorado empregará estas probas para detectar casos de ANEAE ou de altas capacidades e falará con Orientación educativa para examinar o expediente destes alumnos e deseñar as medidas de reforzo ou ampliación oportunas.

k) Medidas de atención á diversidade

No ensino coexisten ritmos de aprendizaxe e necesidades diferentes entre o alumnado, polo que debemos de dar resposta a esta diversidade. Na medida que as condicións de traballo o permitan, intentarase axudar especialmente a aqueles que máis o necesiten, sen descoidaren aos demais. Non é doado; se cadra requiriría a presenza de dous profesionais naquelas aulas onde exista unha maior “diversidade”. Reforzaranse e seguiranse de preto, os distintos casos, a través de medidas como: revisión de tarefas mesa por mesa, atención individualizada (tanto maior canta menor cantidade de

alumnado integre a aula), reforzo educativo, ou calquera outra medida que se considere positiva para a boa marcha do curso.

O alumnado que presente necesidades especiais de apoio educativo, especialmente se están avaladas por un diagnóstico médico e notificadas ao departamento de Orientación educativa (alumnado con minusvalías recoñecidas, trastornos neurolóxicos, TDAH, TEA, TXD, etc.), ou ben se proceden doutro sistema educativo no que non estea reglado o ensino da música na educación pública, serán obxecto de medidas de **reforzo** educativo, e poderán realizárselles adaptacións na metodoloxía didáctica, nas probas tanto escritas como prácticas, e nos contidos mínimos esixibles para superar a materia se así o considera o departamento. Igualmente, baixo o coñecemento do Departamento de Orientación e do/a titor/a e en colaboración con eles, aplicarase, se é conveniente, o **protocolo de atención ao alumnado con TDAH**.

O alumnado que presente altas capacidades para a música ou que curse estudos musicais poderá realizar exercicios teórico-prácticos de **ampliación** da materia, así como probas musicais máis complexas, adaptadas ás súas capacidades, sempre que a organización da práctica docente na aula así o permita.

En canto as dificultades derivadas da fenda dixital, no curso pasado identificáronse os alumnos sen os recursos informáticos necesarios para poder seguir as clases de maneira telemática. A estes alumnos se lles proporcionou un equipo informático e unha conexión a internet, co que poideron recibir o material, seguir as explicacións, e realizar as actividades e proxectos indicados. Para o presente curso, fíxose unha actualización esta información referente os recursos informáticos cos que contan os alumnos, ademáis de crearse unha conta de correo particular para o alumnado (@cernadascastro.com). Esta conta será empregada unicamente para uso pedagóxico, e irá asociada a Aula Virtual do centro, onde se centralizará todo o traballo académico dos distintos grupos. Na mesma liña faranse sesións especiais cos distintos grupos de alumnos para a familiarización co funcionamento desta ferramenta, no caso de que se produza unha corentena puntual ou unha suspensión da actividade academia presencial. Do mesmo modo, estas ferramentas se poderán utilizar no ensino presencial habitual coma complemento das actividades da materia.

l) Elementos transversais que se traballarán

a) Educación medio-ambiental: trátase de fomentar no alumnado unha actitude de sensibilización para a conservación do medio natural.

- Análise das consecuencias negativas do abuso sonoro: contaminación acústica.

b) Educación viaria: o obxectivo é mentalizar aos alumnos e axudalos a desenvolver hábitos responsables de circulación e seguridade viaria como peóns e usuarios de vehículos, evitando as distraccións e respectando as normas establecidas

- Responsabilidade no uso de auriculares, prestando unha maior atención ao tráfico.

c) Educación para a paz e a tolerancia: debemos de fomentar actitudes básicas para a convivencia pacífica e o respecto aos demais.

- A atención aos demais nas prácticas de conxunto implica ter en conta aos outros, respectándoos, e interactuar colectivamente en algo creativo.

- O coñecemento da música doutras culturas e doutras épocas serve de achegamento e comprensión doutras sociedades, ao tempo que revaloriza o patrimonio propio.

d) Educación para a igualdade entre os sexos: parte da necesidade de corrixir as diferenzas discriminatorias por razón de sexo ás que aínda asistimos na actualidade. Toda actividade musical en grupo parte do principio de integración, de repartición de traballo e respecto mutuo. Por outra banda, a música é vehículo habitual de denuncia dos abusos sexistas contra as mulleres.

- Realización de bailes en grupo e por parellas mixtas ou con cambio de parella.

- Práctica vocal a voces mixtas.

- Calquera outro tipo de traballo creativo no que interveñan alumnos e alumnas.

- Audición e reflexión sobre a mensaxe de cancións que tratan a temática do sexismo. - Lectura e comentario de textos sobre o papel da muller na Historia da música.

e) Educación para a saúde: xa que a práctica musical se realiza corporalmente, trátase de apreciar e coñecer o propio corpo, partindo dun concepto integral da saúde como benestar físico e mental.

- A través do movemento: mellorar a relaxación do corpo e ton muscular.

- Coa práctica vocal e instrumental: mellorar hábitos posturais e aprender pautas básicas para o coidado da voz, para realizar unha boa respiración e mellorar a emisión vocal. Os exercicios respiratorios dan pé á reflexión sobre o tabaquismo e a súa incidencia negativa sobre a saúde.

f) Educación do consumidor: o consumo de música é algo moi habitual na adolescencia, polo que debemos fomentar no alumnado un consumo responsable e capacidade crítica.

- Audición, análise e reflexión sobre pezas de distintos estilos para desenvolver o sentido crítico.

- Investigación e reflexión sobre o papel da música en distintos ámbitos: comunicativo, publicitario, artístico, etc.

g) Educación para o ocio: faise necesario inculcar no alumnado o sentido crítico do ocio e informalos de actividades lúdico-musicais extra-escolares.

- Difusión de diferentes ofertas en relación á música, á danza ou ao teatro.

h) Educación moral e cívica: moitos aspectos da moral e o civismo están tratados nos temas transversais anteriores, pero debemos facer fincapé neles, xa que unha das finalidades do ensino é educar para a convivencia no pluralismo, tendo en conta, ademais, que a música sempre estivo e está en relación coa sociedade.

- Fomento de actitudes de respecto cara aos demais.

- Aceptación das normas que rexen as actividades colectivas.

- Debates sobre os distintos estilos musicais respectando os gustos do resto.

i) Educación sexual: este contido merece especial atención na formación integral da persoa. Os alumnos de secundaria teñen unha idade na que é preciso consolidar actitudes básicas e estar ben informado.

- Muda da voz: causas e consecuencias.

m) Actividades complementarias e extraescolares.

- Asistencia a un ensaio da OSG: o Departamento de Música solicitou a asistencia a varios ensaios xerais abertos da Orquestra Sinfónica de Galicia, dentro das actividades do programa Son Futuro, incluído na oferta educativa do Concello de A Coruña, co propósito de que todo o alumnado dalgunha das materias do departamento poda asistir a un concerto.

- Concerto de Nadal: pídese ao alumnado con estudos musicais que participe no Concerto de Nadal que se celebrará no centro a finais da 1ª avaliación, en horario lectivo.

- Por outra banda, procurárase que o alumnado de *Música* participe nas actividades que se organicen no centro e que teñan unha presenza ou carácter musical. Do mesmo xeito, o departamento resérvase o dereito de planificar novas actividades complementarias ou extraescolares ao longo do curso, se xurde nalgún momento unha oferta de interese para o alumnado.

n) Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programación didáctica.

Cada profesor do Departamento avaliará o proceso de ensino e a práctica docente en función aos indicadores de logro mencionados no apartado h. Á vista dos resultados, tanto individuais (de cada grupo) como colectivos (todo 3º ESO), revisarase a programación para efectuar as modificacións pertinentes de cara ao próximo curso académico, como poden ser: reelaboración das unidades didácticas, cambio do libro de texto (cando a normativa ao respecto así o permita), deseño de novas actividades de aula, cambios na secuenciación ou temporalización dos contidos, redefinición dos criterios de avaliación e cualificación, deseño de novas medidas de atención á diversidade, planificación de actividades complementarias, etc.

As reflexións e acordos acadados recolleranse na Memoria de fin curso do departamento.

7. PLAN DE INTEGRACIÓN DAS TIC

No área de Música cómpre facer uso das novas tecnoloxías da información para ampliar e actualizar certos contidos. Os alumnos e alumnas poderán deste xeito aumentar os seus coñecementos en determinados ámbitos de forma autónoma e eficaz.

Estase a promocionar unha canle de Youtube con contidos xerados no instituto (vídeos dos alumnos) ou ben ligazóns a temas de interese (vídeos de audicións)

Os alumnos utilizarán Internet para ampliar/ actualizar información sobre grupos musicais, compositores, intérpretes, eventos musicais e organoloxía.

Mediante a realización de traballos de investigación sobre un tema determinado, os alumnos farán uso da rede e mesmo de programas de edición de partituras, imaxes e textos, gravación sonora e audiovisual, etc.

ACTIVIDADES ENMARCADAS DENTRO DO PLAN DE INTEGRACIÓN DAS TICS

No área de Música cómpre facer uso das novas tecnoloxías da información para ampliar e actualizar certos contidos. Os alumnos e alumnas poderán deste xeito aumentar os seus coñecementos en determinados ámbitos de forma autónoma e eficaz.

Por outra banda, os alumnos traballan con programas informáticos de composición e edición musical, a parte de programas de procesamento de textos ou textos e imaxes, co que producen de modo eficiente información utilizando novos recursos expresivos.

Dun xeito máis sintético, enúncianse a continuación a secuencia de actividades que traballan o desenvolvemento deste plan nas clases de música:

- Realización de proxectos multimedia (nos que cómpre procesar textos, imaxes e música) sobre temas diversos incluídos nos contidos da materia.
- Creación de pezas musicais utilizando programas de edición de partituras ou de edición de audio, primando a utilización de Software libre que os propios ordenadores do centro xa teñen instalados.
- Recadar información (verbal ou musical) presente en Internet necesaria para a cumprimentación de fichas, execución de actividades, etc.
- Gravación das partes instrumentais ou vocais en diversas pistas utilizando micrófonos, mesa de misturas e tarxeta de son instalada no PC do aula.
- Visualización de fragmentos de películas, óperas, zarzuelas, musicais e documentais en DVD.

8. PLAN LECTOR

Nas clases de música a linguaxe utilízase como instrumento de representación, comprensión e interpretación da realidade, de construción e comunicación do coñecemento e de organización do pensamento a través da lectura comprensiva dos textos explicativos da materia, onde se tratan os contidos teóricos referidos ao uso e interpretación da simboloxía da linguaxe musical, ao coñecemento de estilos e etapas creativas, á ciencia organolóxica, ou mesmo a través do procesamento da información que se difunde sobre intérpretes e compositores.

Tamén a través da lectura comprensiva dos enunciados das actividades propostas, a través da lectura dramatizada de libretos operísticos ou zarzuelísticos e das letras de cancións, se desenvolve esta competencia básica.

Moitos dos contidos da asignatura trabállanse visualizando películas e documentais e traballando os contidos de maneira oral e escrita, dado que moitos destes materiais audiovisuais están en inglés subtulado, se traballa tamén o uso funcional dunha lingua estranxeira.

Durante as clases adícanse polo menos dez minutos á lectura comprensiva de textos que expoñen polo xeral os contidos propios da materia.

Trala lectura, os alumnos responden oralmente ou por escrito a cuestións sinxelas, a través das que relacionan e explican o fragmento de texto lido na clase.

Todas as actividades propostas na clase, constan dun enunciado que eles teñen que ler e entender para poder solventar axeitadamente.

Da meirande parte das cancións rock e pop propostas adxuntamos as letras, que os alumnos seguen para comprender o significado e o sentido da música, polo que trabállase tamén unha lingua estranxeira., en concreto, o inglés.

Nas actividades de dramatización, través da lectura e representación escénica de libretos operísticos ou zarzuelísticos (na lingua orixinal e traducidas ao castelán ou ao galego), se desenvolve esta competencia básica, ao tempo que se acercan a outras linguas, como o italiano, o francés ou o alemán.

ACTIVIDADES ENMARCADAS DENTRO DO PROXECTO LECTOR

Nas clases de música a linguaxe verbal utilízase como instrumento de representación, comprensión e interpretación da realidade, de construción e comunicación do coñecemento e de organización do pensamento a través da lectura comprensiva dos textos explicativos da materia, onde se tratan os contidos teóricos referidos ao uso e interpretación da simboloxía da linguaxe musical, ao coñecemento de estilos e etapas creativas, á ciencia organolóxica, ou mesmo a través do procesamento da información que se difunde sobre intérpretes e compositores. Tamén a través da lectura comprensiva dos enunciados das actividades propostas, a través da lectura dramatizada de

libretos operísticos ou zarzuelísticos e das letras de cancións, se desenvolve esta competencia básica.

A lingua como Instrumento de comunicación, de mensaxes orais que se intercambian en situacións comunicativas diversas é unha constante nas clases de música, nas explicacións sobre como interpretar partituras, enunciado de normas para compoñer, improvisar, tocar, cantar, actuar en conxunto, etc.

Outras funcións da linguaxe, como son dialogar, expresar pensamentos, emocións, opinións, formarse un xuízo crítico e ético, acádase nas clases de música mediante a exposición das características musicais presentes nas audicións, enmarcando a obra, así como mediante a expresión dos propios gustos, a través da elaboración de opinións fundadas, xuízos de valor e mesmo aprendendo a utilizar os termos axeitados para describir unha determinada peza musical.

Moitos dos contidos da asignatura trabállanse visualizando películas e documentais e traballando os contidos de maneira oral e escrita, dado que moitos destes materiais audiovisuais están en inglés subtulado, trabállase tamén o uso funcional dunha lingua estranxeira.

Dun xeito máis sintético, enúncianse a continuación a secuencia de actividades que traballan o desenvolvemento da lectura nas clases de música:

- Lectura persoal de textos expositivos e realización oral ou escrita de cuestións vinculadas coa comprensión do contido dos mesmos.
- Cumprimentación de fichas de audición, onde comezan por cubrir unha serie de puntos básicos (autor, marco cronolóxico, estilo musical, obra, plantilla instrumental ou vocal, etc.), a partir dos que elaborarán textos expositivos.
- Lectura e comprensión de definicións de conceptos musicais.
- Definición destes conceptos musicais aprendidos mediante o uso do propio vocabulario.
- Lectura de textos de prensa, revistas ou información recollida en Internet dos que se lles pide resúmen , definir os termos musicais que o profesor lles subraia, sinalar ideas principais e secundarias, inventar un novo titular no caso dunha nova e, se cadra, a opinión propia.
- Lectura de información relativa a un tema concreto coa finalidade de elaborar pequenos traballos escritos.

- Lectura atenta dos enunciados das actividades propostas no aula: trala lectura en voz alta dos mesmos cada día un alumno diferente responderá oralmente ao profesor “que cómpre facer?”.

ANEXO I: RELACIÓN DOS ASPECTOS CURRICULARES POR UNIDADE.

MÚSICA 2º ESO

UNIDADE 1: O SON				MES: OUTUBRO		SESIÓNS: 5							
OBXECTIVOS	CONTIDOS DA UNIDADE DIDÁCTICA	CONTIDOS CURRICULARES	CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES										
n f b e	1) O son como fenómeno físico: produción e propagación do son. 2) A percepción do son: anatomía e fisioloxía do oído humano. <i>Ampliación: Conceptos básicos de acústica e psicoacústica.</i> 3) Son, ruído e silencio. 4) Calidades do son: altura, duración, intensidade e timbre. 5) Representación gráfica (musical) das calidades do son. 6) A contaminación sonora e as súas consecuencias para a saúde. 7) Valoración do problema do ruído e concienciación da importancia de evitar hábitos prexudiciais para o oído.	B1.1. Parámetros do son. Elementos básicos da linguaxe musical. B1.6. Fomento da sensibilidade estética, desenvolvida a través da comprensión e a interiorización da música. B2.5. Interese por desenvolver hábitos positivos e de respecto ás demais persoas durante a escoita. B2.6. Audición, análise elemental e apreciación crítica de obras vocais e instrumentais de distintos estilos, xéneros, tendencias e culturas musicais, incluíndo as interpretacións e composicións realizadas na aula. Investigación de músicas de distintas características para ampliar as propias preferencias musicais. B2.7. Sensibilización e actitude crítica ante o consumo indiscriminado de música e a contaminación sonora.	B1.1. Recoñecer os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, utilizando unha linguaxe técnica apropiada e aplicándoos a través da lectura ou a audición e a interpretación de pequenas obras ou fragmentos musicais. B2.3. Valorar o silencio como condición previa para participar nas audicións. B2.4. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfica, corporal ou verbal), elementos e formas de organización e estruturación musical (ritmo, melodía, textura, timbre, repetición, imitación, variación) dunha obra musical interpretada in vivo ou gravada. B2.5. Identificar situacións do ámbito cotián nas que se produce un uso indiscriminado do son, analizar as súas causas e propor solucións.										
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS CLAVE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADORES DE LOGRO				Grao mín.	Peso Cualif	Instrumentos de avaliación				
								P.E.	P.M	T.	C./M.	Obs.	
B1.1	CCEC, CCL,CMCCT	MUB1.1.1. Recoñece os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, utilizando unha linguaxe técnica apropiada	Explica o proceso de produción, transmisión e percepción do son.	Explica as características e limitacións da audición no ser humano.	Explica a diferenza entre son, ruído e silencio.	Enumera as calidades do son e as súas características.	Relaciona os elementos básicos da linguaxe musical e da notación convencional coas distintas calidades do son	50%	30%	80%	5%	15%	
								50%	10%	80%	5%	15%	
								50%	5%	80%	5%	15%	
								60%	35%	80%	5%	15%	
								50%	10%	80%	20%		
B2.3	CSC	MUB2.3.1. Valora e aplica o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a audición	Escoita en silencio e con interese as audicións propostas				100%	2%					100%
B2.4	CCEC	MUB2.4.1. Describe os elementos das obras musicais propostas	Recoñece en audicións os elementos da linguaxe musical e relaciónaos coas calidades do son				60%	5%					100%
B2.5	CSC	MUB2.5.1. Toma conciencia da contribución da música á calidade da experiencia humana, amosando unha actitude crítica ante o consumo indiscriminado de música	Reflexiona sobre a importancia do silencio e a nocividade da contaminación acústica				60%	3%					100%

UNIDADE 2: CALIDADES DO SON: A ALTURA				MES: NOVEMBRO		SESIÓNS: 6						
OBXECTIVOS	CONTIDOS DA UNIDADE DIDÁCTICA	CONTIDOS CURRICULARES	CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES									
n b e	1) Notas: do, re, mi, fá, sol, la, si. Escritura de notas no pentagrama en clave de sol. Especificacións para as notas máis agudas e graves. 2) Pentagrama, liñas adicionais, sistemas de pentagramas. 3) Claves: clave de sol en 2ª liña. <i>Ampliación: clave de fá en 4ª (e as outras cinco claves).</i> 4) As escalas: escala diatónica. 5) Distancias entre as notas: ton e semitón. <i>Ampliación: notas enharmónicas.</i> 6) Alteracións: sostido, bemol e becuadro. <i>Ampliación: Alteracións accidentais e alteracións propias.</i> 7) Valoración da utilidade da notación musical para a conservación e difusión da música e do seu valor como ferramenta para o coñecemento e disfrute da música.	B1.7. Grafías e outras formas de notación musical, convencionais e propias, empregadas como expresión musical.	B1.2. Distinguir e utilizar os elementos da representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fá en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).									
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS CLAVE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADORES DE LOGRO				Grao mín.	Peso Cualif	Instrumentos de avaliación			
								P.E.	P.M	T.	C./M.	Obs.
B1.2.	CCEC, CL, CAA	MUB1.2.1. Distingue e emprega os elementos que se utilizan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fá en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).	Identifica e practica a escritura de notas en clave de sol no pentagrama e en liñas adicionais	Identifica a escritura de notas en clave de fá en 4ª	Sinala as distancias en tons e semitóns entre notas correlativas, naturais e alteradas	Explica o efecto das alteracións simples, tanto accidentais como propias	90%	40%	30%	20%	20%	20%
								60%	10%	40%	10%	20%
								50%	25%	50%	20%	20%
								50%	25%	50%	20%	20%

UNIDADE 3 : CALIDADES DO DON: A DURACIÓN			MES: DECEMBRO-XANEIRO	SESIÓNS: 8						
OBXECTIVOS	CONTIDOS DA UNIDADE DIDÁCTICA	CONTIDOS CURRICULARES	CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES							
n b e	1) Figuras e silencios correspondentes (dende a redonda á semifusa). Escritura das figuras no pentagrama (colocación de plicas e corchetes). 2) Elementos do ritmo métrico: tempos, acentos e compás. 3) Compases. Tipos de compases. Compases de 2/4, 3/4, 4/4. <i>Ampliación: 6/8, 9/8 e 12/8; compases de amalgama.</i> 4) Signos de prolongación: puntiño, ligadura de unión. <i>Ampliación: caldeirón.</i> 5) <i>Tempo</i> . Termos para indicar o <i>tempo</i> uniforme e o <i>tempo</i> variable. 6) O metrónomo. Características e usos. Indicacións metronómicas na partitura.	B1.7. Grafías e outras formas de notación musical, convencionais e propias, empregadas como expresión musical.	B1.2. Distinguir e utilizar os elementos da representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).							
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS CLAVE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADORES DE LOGRO			Instrumentos de avaliación				
				Grao min.	Peso Cualif	P.E.	P.M.	T.	C./M.	Obs.
B1.2.	CCEC, CMCCT, CCL, CAA	MUB1.2.1. Distingue e emprega os elementos que se utilizan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).	Enumera e representa correctamente as figuras e os silencios musicais	80%	20%	70%			10%	20%
			Calcula as equivalencias de duración entre as figuras e os silencios	60%	15%	60%		10%	10%	20%
			Expón as características rítmicas dos principais compases	60%	20%	50%		20%	10%	20%
			Define os signos de prolongación: ligadura, puntiño, caldeirón	50%	10%	60%		10%	10%	20%
			Enumera e explica os indicadores de tempo (incluídas as indicacións metronómicas)	50%	10%	60%		10%	10%	20%
			Interpreta axeitadamente os elementos do ritmo musical: figuras, silencios, signos de prolongación, compás, tempo, etc.	70%	25%		60%		10%	30%

UNIDADE 4 : CALIDADES DO SON: A INTENSIDADE. OUTRAS GRAFÍAS FRECUENTES NA ESCRITURA MUSICAL			MES: MARZO	SESIÓNS: 2						
OBXECTIVOS	CONTIDOS DA UNIDADE DIDÁCTICA	CONTIDOS CURRICULARES	CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES							
n l a b	1) As dinámicas: Matices. Reguladores. 2) <i>Ampliación: o carácter: termos máis empregados.</i> 3) <i>Ampliación: signos para o fraseo e a articulación.</i> 4) Signos de repetición. 5) Valoración da achega fundamental que fan á riqueza expresiva da música as dinámicas e as diferentes indicacións referentes á expresión musical.	B1.7. Grafías e outras formas de notación musical, convencionais e propias, empregadas como expresión musical. B1.6. Fomento da sensibilidade estética, desenvolvida a través da comprensión e a interiorización da música. B2.4. Elementos que interveñen na construción dunha obra musical: melodía, ritmo, harmonía, timbre, textura, forma, tempo, dinámica, etc. B2.5. Interese por desenvolver hábitos positivos e de respecto ás demais persoas durante a escoita. B2.6. Audición, análise elemental e apreciación crítica de obras vocais e instrumentais de distintos estilos, xéneros, tendencias e culturas musicais, incluíndo as interpretacións e composicións realizadas na aula. Investigación de músicas de distintas características para ampliar as propias preferencias musicais.	B1.2. Distinguir e utilizar os elementos da representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.). B1.1. Recoñecer os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, utilizando unha linguaxe técnica apropiada e aplicándoos a través da lectura ou a audición e a interpretación de pequenas obras ou fragmentos musicais. B2.2. Seguir distintos tipos de partituras no contexto das actividades musicais da aula como apoio ás tarefas de audición. B2.3. Valorar o silencio como condición previa para participar nas audicións. B2.4. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfica, corporal ou verbal), elementos e formas de organización e estruturación musical (ritmo, melodía, textura, timbre, repetición, imitación, variación) dunha obra musical interpretada en vivo ou gravada.							
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS CLAVE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADORES DE LOGRO			Instrumentos de avaliación				
				Grao min.	Peso Cualif	P.E.	P.M.	T.	C./M.	Obs.
B1.2.	CCEC	MUB1.2.1. Distingue e emprega os elementos que se utilizan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).	Enumera e explica os matices dinámicos, reguladores, os termos de carácter máis empregados e os principais indicadores de articulación e fraseo	60%	50%	80%		5%	5%	10%
			Interpreta correctamente os signos de repetición máis empregados na escritura musical	60%	25%		70%			30%
B1.6.	CCEC CCL	MUB1.1.1. Recoñece os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, utilizando unha linguaxe técnica apropiada.	Recoñece os indicadores de intensidade, carácter, articulación, fraseo e repetición	60%	10%	50%	30%			20%
B2.4.	CCEC	MUB2.3.1. Sigue partituras como apoio á audición.	Escoita fragmentos musicais con apoio gráfico e recoñece os elementos	60%	5%					100%
B2.5.	CSC	MUB2.3.1. Valora e aplica o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a audición.	Escoita atentamente e en silencio as obras propostas	100%	5%					100%
B2.6.	CCEC	MUB2.4.2. Utiliza de xeito guiado recursos como apoio á análise musical.	É capaz de seguir as partituras como apoio ás audicións	70%	5%					100%

UNIDADE 5: CALIDADES DO SON: O TIMBRE I: A VOZ NA MÚSICA			MES: MAIO	SESIÓNS: 4							
OBXECTIVOS	CONTIDOS DA UNIDADE DIDÁCTICA		CONTIDOS CURRICULARES	CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES							
	l m n o e b a	1) O aparato fonador. Produción da voz falada e cantada. 2) Clasificación das voces: voces masculinas, femininas e brancas. Clasificación por tesituras. 3) Ampliación: clasificación segundo o carácter. 4) Agrupacións vocais. 5) Técnica vocal: relaxación, respiración, resonancia, articulación, entoación.		B1.2. Características da voz e da palabra como medios de expresión musical. Habilidades técnicas e interpretativas, exploración e descuberta das posibilidades da voz como medio de expresión musical. B1.5. Práctica da relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación. B1.6. Fomento da sensibilidade estética, desenvolvida a través da comprensión e a interiorización da música. B1.7. Grafías e outras formas de notación musical, convencionais e propias, empregadas como expresión musical. B2.1. Utilización dos recursos necesarios para a comprensión da música escoitada. B2.3. Clasificación e discriminación auditiva dos tipos de voces e instrumentos, e das agrupacións vocais e instrumentais. B2.5. Interese por desenvolver hábitos positivos e de respecto ás demais persoas durante a escoita. B2.6. Audición, análise elemental e apreciación crítica de obras vocais e instrumentais de distintos estilos, xéneros, tendencias e culturas musicais, incluíndo as interpretacións e composicións realizadas na aula. Investigación de músicas de distintas características para ampliar as propias preferencias musicais.	B1.1. Recoñecer os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, utilizando unha linguaxe técnica apropiada e aplicándoos a través da lectura ou a audición e a interpretación de pequenas obras ou fragmentos musicais. B1.1. Recoñecer os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, utilizando unha linguaxe técnica apropiada e aplicándoos a través da lectura ou a audición e a interpretación de pequenas obras ou fragmentos musicais. B1.1. Recoñecer os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, utilizando unha linguaxe técnica apropiada e aplicándoos a través da lectura ou a audición e a interpretación de pequenas obras ou fragmentos musicais. B1.2. Distinguir e utilizar os elementos da representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.). B2.1. Identificar e describir os instrumentos e as voces, e as súas agrupacións. B2.1. Identificar e describir os instrumentos e as voces, e as súas agrupacións. B2.3. Valorar o silencio como condición previa para participar nas audicións. B2.4. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfica, corporal ou verbal), elementos e formas de organización e estruturación musical (ritmo, melodía, textura, timbre, repetición, imitación, variación) dunha obra musical interpretada en vivo ou gravada.						
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS CLAVE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADORES DE LOGRO	Grao min.	Peso Cualif	Instrumentos de avaliación					
B1.1.	CCEC CCL	MUB1.1.1. Recoñece os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, utilizando unha linguaxe técnica apropiada.	Explica o proceso de produción da voz e as partes do corpo implicadas: respiración, fonación, resoancia.	50%	15%	100%					
			Enumera e clasificaos tipos de voces para o canto	65%	45%	80%					20%
			Explica as principais agrupacións vocais	50%	5%	100%					
			Coñece e practica exercicios básicos de respiración, articulación, resoancia e entoación	80%	5%		25%				50%
B1.2.	CCEC	MUB1.2.1. Distingue e emprega os elementos que se utilizan na representación	Coñece a escritura musical para as distintas voces segundo o seu rexistro	70%	1%	10%					90%

ANEXO II: RELACIÓN DOS ASPECTOS CURRICULARES POR UNIDADE.

MÚSICA 3º ESO

UNIDADE 1: ELEMENTOS DA LINGUAXE MUSICAL		MES: TODO O CURSO	SESIÓNS: 8
<p>n</p> <p>n</p> <p>b</p> <p>n</p> <p>b</p> <p>l</p> <p>n</p> <p>g</p> <p>h</p> <p>e</p>	<p>CONTIDOS DA UNIDADE DIDÁCTICA</p> <p>1) Repaso dos principais signos da linguaxe musical: notas, figuras e silencios, claves, pentagrama, alteracións, compases, signos de prolongación, matices dinámicos, indicadores de tempo.</p> <p>2) A textura musical: concepto e principais texturas: monodia, polifonía contrapuntística, homofonía, melodía acompañada.</p> <p>3) Xéneros musicais: principais clasificacións de xénero: música culta / popular, música relixiosa / profana, música vocal / instrumental, música pura / música descritiva, programática, escénica.</p> <p>4) A forma musical: principios formais (repetición, variación e contraste), formas básicas (estrófica, binaria, ternaria, rondó), principais formas musicais na Historia da música.</p> <p>5) A tonalidade: escalas maiores e menores, escalas pentatónica e cromática, graos da escala, sistema tonal.</p>	<p>CONTIDOS CURRICULARES</p> <p>B1.1. Repaso dos elementos da representación gráfica da música.</p> <p>B1.2. Textura.</p> <p>B1.3. Procedementos compositivos e formas de organización musical.</p> <p>B2.5. Audición, análise elemental e apreciación crítica de obras vocais e instrumentais de distintos estilos, xéneros, tendencias e culturas musicais, incluíndo as interpretacións e as composicións realizadas na aula. Interese por coñecer músicas de distintas características e por ampliar as propias preferencias musicais.</p> <p>B2.6. Música en vivo: concertos e outras manifestacións musicais, da propia cultura musical e de outras. Interese por desenvolver hábitos positivos e de respecto ás demais persoas durante a escoita.</p> <p>B2.7. Elementos que interveñen na construción dunha obra musical: melodía, ritmo, harmonía, timbre, textura, forma, tempo, dinámica, etc.</p> <p>B2.8. Valoración da audición como forma de comunicación e como fonte de coñecemento e enriquecemento intercultural.</p>	<p>CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES</p> <p>B1.1. Distinguir e utilizar os elementos da representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; notas adicionais, clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).</p> <p>B1.2. Analizar e comprender o concepto de textura e recoñecer, a través da audición e a lectura de partituras, os tipos de textura.</p> <p>B1.3. Coñecer os principios básicos dos procedementos compositivos e as formas de organización musical.</p> <p>B2.4. Recoñecer auditivamente e determinar a época ou a cultura á que pertencen distintas obras musicais, interesándose por ampliar as súas preferencias.</p> <p>B2.5. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfica, corporal ou verbal), algúns elementos e formas de organización e estruturación musical (ritmo, melodía, textura, timbre, repetición, imitación e variación) dunha obra musical interpretada en vivo ou gravada.</p>

CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPE-TENCIAS CLAVE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADORES DE LOGRO	Grao min.	Peso Cualif.	Instrumentos de avaliación				
						P.E.	P.M	T.	C./M.	Obs.
B1.1	CCEC	MUB1.1.1. Distingue e emprega os elementos que se utilizan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; notas adicionais, clave de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).	Explica os elementos da linguaxe musical requeridos.	50%	20%	85%	5%	5%		5%
			Identifica e interpreta correctamente os signos de representación gráfica da música nunha partitura.	50%	10%	70%	20%	5%		5%
B1.2	CCEC, CAA	MUB1.2.1. Recoñece,	Explica os principais tipos de textura e relacións cos estilos de música estudados	50%	15%	90%		5%		5%

		comprende e analiza tipos de textura.								
B1.3.	CCEC	MUB1.3.1. Comprende e identifica os conceptos e os termos básicos relacionados cos procedementos compositivos e os tipos formais.	Explica e/ou recoñece os principais procedementos e formas compositivas.	50%	10%	90%		5%		5&
			Explica a estrutura das principais formas de composición da Historia da música.	50%	15%	90%		5%		5%
B2.4.	CAA	MUB2.4.1. Amosa interese por coñecer músicas doutras épocas e culturas, comparando e contrastando as novas músicas coñecidas.	Escoita en silencio, con respecto e interese, as audicións propostas.	80%	5%	50%				50%
	CCEC, CSC	MUB2.4.2. Recoñece e sabe situar no espazo e no tempo músicas de diferentes culturas e épocas históricas.	Explica os xéneros musicais das obras escoitadas.	50%	10%	90%				10%
B2.5.	CCEC	MUB2.5.1. Describe de xeito pormenorizado os diferentes elementos das obras musicais propostas usando distintas linguaxes.	Escoita atentamente, analiza e comenta os elementos musicais das obras escoitadas.	50%	10%	90%				10%
	CAA	MUB2.5.2. Utiliza recursos con autonomía como apoio ao análise musical.	Segue partituras como apoio ás audicións.	50%	2%	50%				50%
	CLC	MUB2.5.3. Emprega conceptos musicais para comunicar coñecementos, xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade.	Fai comentario crítico e fundado, empregando a linguaxe técnica axeitada, sobre estilos ou obras de música escoitadas.	50%	3%	40%		40%		20%

UNIDADE 2: A MÚSICA NA ANTIGÜIDADE E NA IDADE MEDIA				MES: OUTUBRO	SESIÓN: 6					
OBXECTIVOS	CONTIDOS DA UNIDADE DIDÁCTICA		CONTIDOS CURRICULARES	CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES						
m n b n b n l n g h e n f l n ñ b f ñ n	<p>1) Cadro cronolóxico: cronoloxía, acontecementos e personaxes históricos, culturais e musicais de relevo.</p> <p>2) A música en Greza:</p> <p>2.1. A orixe divina da música.</p> <p>2.2. Características da música en Greza.</p> <p>2.3. A música na educación.</p> <p>3) Idade Media:</p> <p>3.1. Música vocal relixiosa: o canto gregoriano.</p> <p>3.2. Música vocal profana: trobadores e xograres.</p> <p>3.3. Nacemento da polifonía.</p> <p>4) A danza na Antigüidade e a Idade Media.</p> <p>5) A Idade Media en España:</p> <p>5.1. Música vocal relixiosa.</p> <p>5.2. Música vocal profana.</p> <p>5.3. A polifonía.</p>		<p>B2.1. Clasificación e discriminación auditiva dos tipos de voces e instrumentos e das agrupacións vocais e instrumentais.</p> <p>B2.2. Utilización dos recursos necesarios para a comprensión da música escoitada.</p> <p>B2.3. Identificación dos elementos da música e das súas características na audición e na análise de obras musicais.</p> <p>B2.4. Aplicación de estratexias de atención, audición interior, memoria comprensiva e anticipación durante a interpretación e a creación musical.</p> <p>B2.5. Audición, análise elemental e apreciación crítica de obras vocais e instrumentais de distintos estilos, xéneros, tendencias e culturas musicais, incluíndo as interpretacións e as composicións realizadas na aula. Interese por coñecer músicas de distintas características e por ampliar as propias preferencias musicais.</p> <p>B2.6. Música en vivo: concertos e outras manifestacións musicais, da propia cultura musical e de outras. Interese por desenvolver hábitos positivos e de respecto ás demais persoas durante a escoita.</p> <p>B2.7. Elementos que interveñen na construción dunha obra musical: melodía, ritmo, harmonía, timbre, textura, forma, tempo, dinámica, etc.</p> <p>B2.8. Valoración da audición como forma de comunicación e como fonte de coñecemento e enriquecemento intercultural.</p> <p>B3.1. A música ao servizo doutras linguaxes: corporal, teatral, cinematográfica, radiofónica ou publicitaria.</p> <p>B3.4. Análise da música empregada en diferentes tipos de espectáculos e producións audiovisuais.</p> <p>B3.5. Utilización de diversas fontes de información para indagar sobre instrumentos, compositores e compositoras, concertos e producións musicais en vivo e gravadas, tanto do patrimonio galego como da música occidental en xeral e doutras culturas.</p> <p>B3.7. Recoñecemento e localización nas coordenadas espazo-temporais das manifestacións musicais máis significativas do patrimonio musical galego, occidental e doutras culturas.</p> <p>B3.8. Épocas da historia da música:</p>	<p>B2.1. Identificar e describir os instrumentos e voces e as súas agrupacións.</p> <p>B2.2. Ler e analizar distintos tipos de partituras no contexto das actividades musicais da aula como apoio ás tarefas de audición.</p> <p>B2.3. Valorar o silencio como condición previa para participar nas audicións.</p> <p>B2.4. Recoñecer auditivamente e determinar a época ou a cultura á que pertencen distintas obras musicais, interesándose por ampliar as súas preferencias.</p> <p>B2.5. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfica, corporal ou verbal), algúns elementos e formas de organización e estruturación musical (ritmo, melodía, textura, timbre, repetición, imitación e variación) dunha obra musical interpretada en vivo ou gravada.</p> <p>B3.1. Realizar exercicios que reflectan a relación da música con outras disciplinas.</p> <p>B3.2. Demostrar interese por coñecer músicas de distintas características, épocas e culturas, e por ampliar e diversificar as propias preferencias musicais, adoptando unha actitude aberta e respectuosa.</p> <p>B3.3. Relacionar as cuestións técnicas aprendidas coas características das épocas da historia musical.</p> <p>B3.4. Distinguir, situar e caracterizar as grandes épocas da historia da música.</p>						
h n g e b			<p>características principais, autores/as significativos/as, audicións con apoio de partitura e interpretación de pezas ou fragmentos das distintas épocas.</p> <p>B3.9. Recollida de información, valoración e exposición do feito musical e as súas opinións.</p> <p>B4.5. Emprego e coñecemento dos recursos necesarios para a conservación e a difusión das creacións musicais propias e alleas.</p>	<p>B3.5. Valorar a asimilación e empregar algúns conceptos musicais básicos necesarios á hora de emitir xuízos de valor ou falar de música.</p> <p>B4.2. Utilizar de maneira funcional os recursos informáticos dispoñibles para a aprendizaxe e a indagación do feito musical.</p>						
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS CLAVE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADORES DE LOGRO	Grao mín.	Peso Cualif.	Instrumentos de avaliación				
						P.E.	P.M.	T.	C./M.	Obs.
B2.1.	CCEC, CAA	MUB2.1.3. Explora e descubre as posibilidades da voz e os instrumentos, e a súa evolución ao longo da historia da música.	Nomea os principais instrumentos ou formacións vocais ou instrumentais do período	50%	5%	80%		5%	5%	10%
B2.2.	CCEC	MUB2.2.1. Le e analiza partituras como apoio á audición.	Segue as partituras como apoio á audición.	50%	3%	10%				90%
B2.3.	CSC	MUB2.3.1. Valora e aplica o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a audición.	Escoita as audicións atentamente e en silencio.	80%	5%	10%				90%
B2.4.	CAA	MUB2.4.1. Aмосa interese por coñecer músicas doutras épocas e culturas, comparando e contrastando as novas músicas coñecidas.	Respecta e aprecia os distintos estilos de música escoitados na clase.	80%	2%	10%				90%
	CCEC CSC	MUB2.4.2. Recoñece e sabe situar no espazo e no tempo músicas de diferentes culturas e épocas históricas.	Sitúa nas coordenadas espazo-temporais axeitadas os estilos de música estudados.	50%	5%	80%		5%	5%	10%
B2.5.	CCEC	MUB2.5.1. Describe de xeito pormenorizado os diferentes elementos das obras musicais propostas usando distintas linguaxes.	Analiza e comenta os aspectos técnicos e formais máis relevantes dos estilos e obras musicais estudados.	50%	35%	80%		5%	5%	10%
	CAA	MUB2.5.2. Utiliza recursos con autonomía como apoio ao análise musical.								
	CCL	MUB2.5.3. Emprega conceptos musicais para comunicar coñecementos, xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade.								
B3.1.	CCEC, CCL	MUB3.1.1. Expresa contidos musicais e relacións con épocas da historia da música e con outras disciplinas.	Coñece o contexto social e cultural no que surden os distintos estilos musicais, e comprende a súa interrelación.	50%	5%	80%		5%	5%	10%
	CCEC	MUB3.1.2. Recoñece e interpreta manifestacións da danza identificando e explicando con linguaxe técnica adecuada a época histórica á que pertencen.								
	CCEC	MUB3.1.3. Distingue e explica as diversas funcións que cumpre a música na sociedade ao longo da historia.								

B3.2.	CCEC, CAA	MUB3.2.1. Amosa interese por coñecer música de diferentes épocas e culturas como fonte de enriquecemento cultural e satisfacción persoal, elaborando algún proxecto de investigación e exposición	Fai un traballo de aprofundamento sobre algún contido da unidade didáctica.	50%	7%			80%	10%	10%
B3.3.	CCEC, CAA	MUB3.3.1. Relaciona as cuestións técnicas aprendidas vinculándoas ás épocas da historia da música correspondentes.	Identifica e/ou comenta as principais características dos estilos musicais estudados.	50%	20%	80%		5%	5%	10%
B3.4.	CCEC, CSC	MUB3.4.1. Distingue e sitúa temporalmente ás épocas da historia da música e as tendencias musicais.	Expresa a cronoloxía dos períodos estudados.	50%	5%	80%		5%	5%	10%
	CCEC, CLC	MUB3.4.2. Examina e explica con criterio musical a relación entre os acontecementos históricos, o desenvolvemento tecnolóxico e a música na sociedade.								
B3.5.	CCL	MUB3.5.1. Emprega un vocabulario adecuado para describir percepcións e coñecementos musicais.	Emprega a terminoloxía musical axeitada nos comentarios orais e escritos.	50%	5%	80%		5%	5%	10%
	CCL	MUB3.5.2. Comunica coñecementos, xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade.								
B4.2.	CD, CAA	MUB4.2.1. Utiliza con autonomía as fontes e os procedementos apropiados para elaborar traballos sobre temas relacionados co feito musical.	Busca e seleccionada axeitadamente a información para facer as tarefas de aprofundamento.	50%	3%			80%	5%	5%

UNIDADE 3 : O RENACEMENTO			MES: NOVIEMBRE- DECEMBRO	SESIÓN: 6
OBXECTIVOS	CONTIDOS DA UNIDADE DIDÁCTICA	CONTIDOS CURRICULARES	CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES	
m n b n b n l n g h e n f l n ñ b f ñ	<p>1) Cadro cronolóxico: cronoloxía, acontecementos e personaxes históricos, culturais e musicais de relevo.</p> <p>2) Música vocal relixiosa.</p> <p>3) Música vocal profana.</p> <p>4) Música instrumental:</p> <p>4.1. Formas instrumentais.</p> <p>4.2 Os instrumentos.</p> <p>5) A danza no Renacemento.</p> <p>6) O Renacemento en España:</p> <p>6.1. Música vocal relixiosa.</p> <p>6.2. Música vocal profana.</p> <p>6.3. Música instrumental.</p>	<p>B2.1. Clasificación e discriminación auditiva dos tipos de voces e instrumentos e das agrupacións vocais e instrumentais.</p> <p>B2.2. Utilización dos recursos necesarios para a comprensión da música escoitada.</p> <p>B2.3. Identificación dos elementos da música e das súas características na audición e na análise de obras musicais.</p> <p>B2.4. Aplicación de estratexias de atención, audición interior, memoria comprensiva e anticipación durante a interpretación e a creación musical.</p> <p>B2.5. Audición, análise elemental e apreciación crítica de obras vocais e instrumentais de distintos estilos, xéneros, tendencias e culturas musicais, incluíndo as interpretacións e as composicións realizadas na aula. Interese por coñecer músicas de distintas características e por ampliar as propias preferencias musicais.</p> <p>B2.6. Música en vivo: concertos e outras manifestacións musicais, da propia cultura musical e de outras. Interese por desenvolver hábitos positivos e de respecto ás demais persoas durante a escoita.</p> <p>B2.7. Elementos que interveñen na construción dunha obra musical: melodía, ritmo, harmonía, timbre, textura, forma, tempo, dinámica, etc.</p> <p>B2.8. Valoración da audición como forma de comunicación e como fonte de coñecemento e enriquecemento intercultural.</p> <p>B3.1. A música ao servizo doutras linguaxes: corporal, teatral, cinematográfica, radiofónica ou publicitaria.</p> <p>B3.4. Análise da música empregada en diferentes tipos de espectáculos e producións audiovisuais.</p> <p>B3.5. Utilización de diversas fontes de información para indagar sobre instrumentos, compositores e compositoras, concertos e producións musicais en vivo e gravadas, tanto do patrimonio galego como da música occidental en xeral e doutras culturas.</p> <p>B3.7. Recoñecemento e localización nas coordenadas espazo-temporais das manifestacións musicais máis significativas do patrimonio musical galego, occidental e doutras culturas.</p>	<p>B2.1. Identificar e describir os instrumentos e voces e as súas agrupacións.</p> <p>B2.2. Ler e analizar distintos tipos de partituras no contexto das actividades musicais da aula como apoio ás tarefas de audición.</p> <p>B2.3. Valorar o silencio como condición previa para participar nas audicións.</p> <p>B2.4. Recoñecer auditivamente e determinar a época ou a cultura á que pertencen distintas obras musicais, interesándose por ampliar as súas preferencias.</p> <p>B2.5. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfica, corporal ou verbal), algúns elementos e formas de organización e estruturación musical (ritmo, melodía, textura, timbre, repetición, imitación e variación) dunha obra musical interpretada en vivo ou gravada.</p> <p>B3.1. Realizar exercicios que reflectan a relación da música con outras disciplinas.</p> <p>B3.2. Demostrar interese por coñecer músicas de distintas características, épocas e culturas, e por ampliar e diversificar as propias preferencias musicais, adoptando unha actitude aberta e respectuosa.</p> <p>B3.3. Relacionar as cuestións técnicas aprendidas coas características das épocas da historia musical.</p>	

n h n g e b			<p>B3.8. Épocas da historia da música: características principais, autores/as significativos/as, audicións con apoio de partitura e interpretación de pezas ou fragmentos das distintas épocas.</p> <p>B3.9. Recollida de información, valoración e exposición do feito musical e as súas opinións.</p> <p>B4.5. Emprego e coñecemento dos recursos necesarios para a conservación e a difusión das creacións musicais propias e alleas.</p>	<p>B3.4. Distinguir, situar e caracterizar as grandes épocas da historia da música.</p> <p>B3.5. Valorar a asimilación e empregar algúns conceptos musicais básicos necesarios á hora de emitir xuízos de valor ou falar de música.</p> <p>B4.2. Utilizar de maneira funcional os recursos informáticos dispoñibles para a aprendizaxe e a indagación do feito musical.</p>							
	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPE-TENCIAS CLAVE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADORES DE LOGRO	Grao min.	Peso Cualif.	Instrumentos de avaliación				
							P.E.	P.M	T.	C./M.	Obs.
B2.1.	CCEC, CAA	MUB2.1.3. Explora e descubre as posibilidades da voz e os instrumentos, e a súa evolución ao longo da historia da música.	Nomea os principais instrumentos ou formacións vocais ou instrumentais do período	50%	5%	80%		5%	5%	10%	
B2.2.	CCEC	MUB2.2.1. Le e analiza partituras como apoio á audición.	Segue as partituras como apoio á audición.	50%	3%	10%				90%	
B2.3.	CSC	MUB2.3.1. Valora e aplica o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a audición.	Escoita as audicións atentamente e en silencio.	80%	5%	10%				90%	
B2.4.	CAA	MUB2.4.1. Aмосa interese por coñecer músicas doutras épocas e culturas, comparando e contrastando as novas músicas coñecidas.	Respecta e aprecia os distintos estilos de música escoitados na clase.	80%	2%	10%				90%	
	CCEC CSC	MUB2.4.2. Recoñece e sabe situar no espazo e no tempo músicas de diferentes culturas e épocas históricas.	Sitúa nas coordenadas espazo-temporais axeitadas os estilos de música estudados.	50%	5%	80%		5%	5%	10%	
B2.5.	CCEC	MUB2.5.1. Describe de xeito pormenorizado os diferentes elementos das obras musicais propostas usando distintas linguaxes.	Analiza e comenta os aspectos técnicos e formais mías relevantes dos estilos e obras musicais estudados.	50%	35%	80%		5%	5%	10%	
	CAA	MUB2.5.2. Utiliza recursos con autonomía como apoio ao análise musical.									
	CCL	MUB2.5.3. Emprega conceptos musicais para comunicar coñecementos, xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade.									
B3.1.	CCEC, CCL	MUB3.1.1. Expressa contidos musicais e relacións con épocas da historia da música e con outras disciplinas.	Coñece o contexto social e cultural no que xurden os distintos estilos musicais, e comprende a súa interrelación.	50%	5%	80%		5%	5%	10%	
	CCEC	MUB3.1.2. Recoñece e interpreta manifestacións da danza identificando e explicando con linguaxe técnica adecuada a época histórica á que pertencen.									
	CCEC	MUB3.1.3. Distingue e explica as diversas funcións que cumpre a música na sociedade ao longo da historia.									

B3.2.	CCEC, CAA	MUB3.2.1. Aмосa interese por coñecer música de diferentes épocas e culturas como fonte de enriquecemento cultural e satisfacción persoal, elaborando algún proxecto de investigación e exposición	Fai un traballo de afondamento sobre algún contido da unidade didáctica.	50%	7%			80%	10%	10%
B3.3.	CCEC, CAA	MUB3.3.1. Relaciona as cuestións técnicas aprendidas vinculándoas ás épocas da historia da música correspondentes.	Identifica e/ou comenta as principais características dos estilos musicais estudados.	50%	20%	80%		5%	5%	10%
B3.4.	CCEC, CSC	MUB3.4.1. Distingue e sitúa temporalmente ás épocas da historia da música e as tendencias musicais.	Expressa a cronoloxía dos períodos estudados.	50%	5%	80%		5%	5%	10%
	CCEC, CLC	MUB3.4.2. Examina e explica con criterio musical a relación entre os acontecementos históricos, o desenvolvemento tecnolóxico e a música na sociedade.								
B3.5.	CCL	MUB3.5.1. Emprega un vocabulario adecuado para describir percepcións e coñecementos musicais.	Emprega a terminoloxía musical axeitada nos comentarios orais e escritos.	50%	5%	80%		5%	5%	10%
	CCL	MUB3.5.2. Comunica coñecementos, xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade.								
B4.2.	CD, CAA	MUB4.2.1. Utiliza con autonomía as fontes e os procedementos apropiados para elaborar traballos sobre temas relacionados co feito musical.	Busca e seleccionada axeitadamente a información para facer as tarefas de afondamento.	50%	3%			80%	5%	5%

UNIDADE 4 : O BARROCO				MES: XANEIRO-FEBREIRO	SESIÓNS: 8						
OBXECTIVOS	CONTIDOS DA UNIDADE DIDÁCTICA	CONTIDOS CURRICULARES	CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES								
m n b n b n l n g h e n f l n ñ b f ñ n	<p>1) Cadro cronolóxico: cronoloxía, acontecementos e personaxes históricos, culturais e musicais de relevo.</p> <p>2) Música vocal relixiosa:</p> <p>2.1. O nacemento da ópera.</p> <p>2.2. Tipos de ópera.</p> <p>3) Música vocal profana:</p> <p>3.1. A cantata.</p> <p>3.2. O oratorio.</p> <p>3.2. A paixón.</p> <p>4) Música instrumental:</p> <p>4.1. A fuga.</p> <p>4.2. A suite.</p> <p>4.3. A sonata.</p> <p>4.4. O concerto.</p> <p>5) A danza no Barroco:</p> <p>5.1. O desenvolvemento do ballet: o <i>Ballet de cour</i>.</p> <p>5.2. A danza de sociedade.</p> <p>6) O Barroco en España:</p> <p>6.1. Música vocal relixiosa.</p> <p>6.2. Música vocal profana.</p> <p>6.3. Música instrumental.</p> <p>6.4. Música escénica.</p>	<p>B2.1. Clasificación e discriminación auditiva dos tipos de voces e instrumentos e das agrupacións vocais e instrumentais.</p> <p>B2.2. Utilización dos recursos necesarios para a comprensión da música escoitada.</p> <p>B2.3. Identificación dos elementos da música e das súas características na audición e na análise de obras musicais.</p> <p>B2.4. Aplicación de estratexias de atención, audición interior, memoria comprensiva e anticipación durante a interpretación e a creación musical.</p> <p>B2.5. Audición, análise elemental e apreciación crítica de obras vocais e instrumentais de distintos estilos, xéneros, tendencias e culturas musicais, incluíndo as interpretacións e as composicións realizadas na aula. Interese por coñecer músicas de distintas características e por ampliar as propias preferencias musicais.</p> <p>B2.6. Música en vivo: concertos e outras manifestacións musicais, da propia cultura musical e de outras. Interese por desenvolver hábitos positivos e de respecto ás demais persoas durante a escoita.</p> <p>B2.7. Elementos que interveñen na construción dunha obra musical: melodía, ritmo, harmonía, timbre, textura, forma, tempo, dinámica, etc.</p> <p>B2.8. Valoración da audición como forma de comunicación e como fonte de coñecemento e enriquecemento intercultural.</p> <p>B3.1. A música ao servizo doutras linguaxes: corporal, teatral, cinematográfica, radiofónica ou publicitaria.</p> <p>B3.4. Análise da música empregada en diferentes tipos de espectáculos e producións audiovisuais.</p> <p>B3.5. Utilización de diversas fontes de información para indagar sobre instrumentos, compositores e compositoras, concertos e producións musicais en vivo e gravadas, tanto do patrimonio galego como da música occidental en xeral e doutras culturas.</p> <p>B3.7. Recoñecemento e localización nas coordenadas espazo-temporais das manifestacións musicais máis significativas do patrimonio musical galego, occidental e doutras culturas.</p> <p>B3.8. Épocas da historia da música:</p>	<p>B2.1. Identificar e describir os instrumentos e voces e as súas agrupacións.</p> <p>B2.2. Ler e analizar distintos tipos de partituras no contexto das actividades musicais da aula como apoio ás tarefas de audición.</p> <p>B2.3. Valorar o silencio como condición previa para participar nas audicións.</p> <p>B2.4. Recoñecer auditivamente e determinar a época ou a cultura á que pertencen distintas obras musicais, interesándose por ampliar as súas preferencias.</p> <p>B2.5. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfica, corporal ou verbal), algúns elementos e formas de organización e estruturación musical (ritmo, melodía, textura, timbre, repetición, imitación e variación) dunha obra musical interpretada en vivo ou gravada.</p> <p>B3.1. Realizar exercicios que reflectan a relación da música con outras disciplinas.</p> <p>B3.2. Demostrar interese por coñecer músicas de distintas características, épocas e culturas, e por ampliar e diversificar as propias preferencias musicais, adoptando unha actitude aberta e respectuosa.</p> <p>B3.3. Relacionar as cuestións técnicas aprendidas coas características das épocas da historia musical.</p> <p>B3.4. Distinguir, situar e caracterizar as grandes épocas da historia da música.</p>								
h n g e b		<p>características principais, autores/as significativos/as, audicións con apoio de partitura e interpretación de pezas ou fragmentos das distintas épocas.</p> <p>B3.9. Recollida de información, valoración e exposición do feito musical e as súas opinións.</p> <p>B4.5. Emprego e coñecemento dos recursos necesarios para a conservación e a difusión das creacións musicais propias e alleas.</p>	<p>B3.5. Valorar a asimilación e empregar algúns conceptos musicais básicos necesarios á hora de emitir xuízos de valor ou falar de música.</p> <p>B4.2. Utilizar de maneira funcional os recursos informáticos dispoñibles para a aprendizaxe e a indagación do feito musical.</p>								
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS CLAVE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADORES DE LOGRO				Instrumentos de avaliación				
				Grao mín.	Peso Cualif.	P.E.	P.M.	T.	C./M.	Obs.	
B2.1.	CCEC, CAA	MUB2.1.3. Explora e descubre as posibilidades da voz e os instrumentos, e a súa evolución ao longo da historia da música.	Nomea os principais instrumentos ou formacións vocais ou instrumentais do período	50%	5%	80%		5%	5%	10%	
B2.2.	CCEC	MUB2.2.1. Le e analiza partituras como apoio á audición.	Segue as partituras como apoio á audición.	50%	3%	10%				90%	
B2.3.	CSC	MUB2.3.1. Valora e aplica o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a audición.	Escoita as audicións atentamente e en silencio.	80%	5%	10%				90%	
B2.4.	CAA	MUB2.4.1. Aмосa interese por coñecer músicas doutras épocas e culturas, comparando e contrastando as novas músicas coñecidas.	Respecta e aprecia os distintos estilos de música escoitados na clase.	80%	2%	10%				90%	
	CCEC CSC	MUB2.4.2. Recoñece e sabe situar no espazo e no tempo músicas de diferentes culturas e épocas históricas.	Sitúa nas coordenadas espazo-temporais axeitadas os estilos de música estudados.	50%	5%	80%		5%	5%	10%	
B2.5.	CCEC	MUB2.5.1. Describe de xeito pormenorizado os diferentes elementos das obras musicais propostas usando distintas linguaxes.	Analiza e comenta os aspectos técnicos e formais máis relevantes dos estilos e obras musicais estudados.	50%	35%	80%		5%	5%	10%	
	CAA	MUB2.5.2. Utiliza recursos con autonomía como apoio ao análise musical.									
	CCL	MUB2.5.3. Emprega conceptos musicais para comunicar coñecementos, xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade.									
B3.1.	CCEC, CCL	MUB3.1.1. Expresa contidos musicais e relacións con épocas da historia da música e con outras disciplinas.	Coñece o contexto social e cultural no que surden os distintos estilos musicais, e comprende a súa interrelación.	50%	5%	80%		5%	5%	10%	
	CCEC	MUB3.1.2. Recoñece e interpreta manifestacións da danza identificando e explicando con linguaxe técnica adecuada a época histórica á que pertencen.									
	CCEC	MUB3.1.3. Distingue e explica as diversas funcións que cumpre a música na sociedade ao longo da historia.									

B3.2.	CCEC, CAA	MUB3.2.1. Aмоса interese por coñecer música de diferentes épocas e culturas como fonte de enriquecemento cultural e satisfacción persoal, elaborando algún proxecto de investigación e exposición	Fai un traballo de afondamento sobre algún contido da unidade didáctica.	50%	7%			80%	10%	10%
B3.3.	CCEC, CAA	MUB3.3.1. Relaciona as cuestións técnicas aprendidas vinculándoas ás épocas da historia da música correspondentes.	Identifica e/ou comenta as principais características dos estilos musicais estudados.	50%	20%	80%		5%	5%	10%
B3.4.	CCEC, CSC	MUB3.4.1. Distingue e sitúa temporalmente ás épocas da historia da música e as tendencias musicais.	Expressa a cronoloxía dos períodos estudados.	50%	5%	80%		5%	5%	10%
	CCEC, CLC	MUB3.4.2. Examina e explica con criterio musical a relación entre os acontecementos históricos, o desenvolvemento tecnolóxico e a música na sociedade.								
B3.5.	CCL	MUB3.5.1. Emprega un vocabulario adecuado para describir percepcións e coñecementos musicais.	Emprega a terminoloxía musical axeitada nos comentarios orais e escritos.	50%	5%	80%		5%	5%	10%
	CCL	MUB3.5.2. Comunica coñecementos, xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade.								
B4.2.	CD, CAA	MUB4.2.1. Utiliza con autonomía as fontes e os procedementos apropiados para elaborar traballos sobre temas relacionados co feito musical.	Busca e seleccionada axeitadamente a información para facer as tarefas de afondamento.	50%	3%			80%	5%	5%

UNIDADE 5: O CLASICISMO			MES: FEBREIRO-MARZO	SESIÓNS: 6
OBXECTIVOS	CONTIDOS DA UNIDADE DIDÁCTICA	CONTIDOS CURRICULARES	CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES	
m n b n b n l n g h e n f l n ñ b f ñ n	<p>1) Cadro cronolóxico: cronoloxía, acontecementos e personaxes históricos, culturais e musicais de relevo.</p> <p>2) Música vocal profana: a ópera clásica:</p> <p>2.1. Ópera seria.</p> <p>2.2. Ópera bufa.</p> <p>3) Música instrumental:</p> <p>3.1. O esquema sonata.</p> <p>3.2. Principais formas instrumentais.</p> <p>4) A danza no Clasicismo.</p> <p>4.1. O verdadeiro ballet: o <i>Ballet d'action</i>.</p> <p>4.2. A danza de sociedade: o Minuetto.</p> <p>5) O Clasicismo en España:</p> <p>3.1. Música escénica.</p> <p>3.2. Música instrumental.</p>	<p>B2.1. Clasificación e discriminación auditiva dos tipos de voces e instrumentos e das agrupacións vocais e instrumentais.</p> <p>B2.2. Utilización dos recursos necesarios para a comprensión da música escoitada.</p> <p>B2.3. Identificación dos elementos da música e das súas características na audición e na análise de obras musicais.</p> <p>B2.4. Aplicación de estratexias de atención, audición interior, memoria comprensiva e anticipación durante a interpretación e a creación musical.</p> <p>B2.5. Audición, análise elemental e apreciación crítica de obras vocais e instrumentais de distintos estilos, xéneros, tendencias e culturas musicais, incluíndo as interpretacións e as composicións realizadas na aula. Interese por coñecer músicas de distintas características e por ampliar as propias preferencias musicais.</p> <p>B2.6. Música en vivo: concertos e outras manifestacións musicais, da propia cultura musical e de outras. Interese por desenvolver hábitos positivos e de respecto ás demais persoas durante a escoita.</p> <p>B2.7. Elementos que interveñen na construción dunha obra musical: melodía, ritmo, harmonía, timbre, textura, forma, tempo, dinámica, etc.</p> <p>B2.8. Valoración da audición como forma de comunicación e como fonte de coñecemento e enriquecemento intercultural.</p> <p>B3.1. A música ao servizo doutras linguaxes: corporal, teatral, cinematográfica, radiofónica ou publicitaria.</p> <p>B3.4. Análise da música empregada en diferentes tipos de espectáculos e producións audiovisuais.</p> <p>B3.5. Utilización de diversas fontes de información para indagar sobre instrumentos, compositores e compositoras, concertos e producións musicais en vivo e gravadas, tanto do patrimonio galego como da música occidental en xeral e doutras culturas.</p> <p>B3.7. Recoñecemento e localización nas coordenadas espazo-temporais das manifestacións musicais máis significativas do patrimonio musical galego, occidental e doutras culturas.</p> <p>B3.8. Épocas da historia da música:</p>	<p>B2.1. Identificar e describir os instrumentos e voces e as súas agrupacións.</p> <p>B2.2. Ler e analizar distintos tipos de partituras no contexto das actividades musicais da aula como apoio ás tarefas de audición.</p> <p>B2.3. Valorar o silencio como condición previa para participar nas audicións.</p> <p>B2.4. Recoñecer auditivamente e determinar a época ou a cultura á que pertencen distintas obras musicais, interesándose por ampliar as súas preferencias.</p> <p>B2.5. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfica, corporal ou verbal), algúns elementos e formas de organización e estruturación musical (ritmo, melodía, textura, timbre, repetición, imitación e variación) dunha obra musical interpretada en vivo ou gravada.</p> <p>B3.1. Realizar exercicios que reflectan a relación da música con outras disciplinas.</p> <p>B3.2. Demostrar interese por coñecer músicas de distintas características, épocas e culturas, e por ampliar e diversificar as propias preferencias musicais, adoptando unha actitude aberta e respectuosa.</p> <p>B3.3. Relacionar as cuestións técnicas aprendidas coas características das épocas da historia musical.</p> <p>B3.4. Distinguir, situar e caracterizar as grandes épocas da historia da música.</p>	

h
n
g
e
b

características principais, autores/as significativos/as, audicións con apoio de partitura e interpretación de pezas ou fragmentos das distintas épocas.
B3.9. Recollida de información, valoración e exposición do feito musical e as súas opinións.
B4.5. Emprego e coñecemento dos recursos necesarios para a conservación e a difusión das creacións musicais propias e alleas.

B3.5. Valorar a asimilación e empregar algúns conceptos musicais básicos necesarios á hora de emitir xuízos de valor ou falar de música.
B4.2. Utilizar de maneira funcional os recursos informáticos dispoñibles para a aprendizaxe e a indagación do feito musical.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPE-TENCIAS CLAVE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADORES DE LOGRO	Grao min.	Peso Cualif.	Instrumentos de avaliación				
						P.E.	P.M.	T.	C./M.	Obs.
B2.1.	CCEC, CAA	MUB2.1.3. Explora e descubre as posibilidades da voz e os instrumentos, e a súa evolución ao longo da historia da música.	Nomea os principais instrumentos ou formacións vocais ou instrumentais do período	50%	5%	80%		5%	5%	10%
B2.2.	CCEC	MUB2.2.1. Le e analiza partituras como apoio á audición.	Segue as partituras como apoio á audición.	50%	3%	10%				90%
B2.3.	CSC	MUB2.3.1. Valora e aplica o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a audición.	Escoita as audicións atentamente e en silencio.	80%	5%	10%				90%
B2.4.	CAA	MUB2.4.1. Amosa interese por coñecer músicas doutras épocas e culturas, comparando e contrastando as novas músicas coñecidas.	Respecta e aprecia os distintos estilos de música escoitados na clase.	80%	2%	10%				90%
	CCEC CSC	MUB2.4.2. Recoñece e sabe situar no espazo e no tempo músicas de diferentes culturas e épocas históricas.	Sitúa nas coordenadas espazo-temporais axeitadas os estilos de música estudados.	50%	5%	80%		5%	5%	10%
B2.5.	CCEC	MUB2.5.1. Describe de xeito pormenorizado os diferentes elementos das obras musicais propostas usando distintas linguaxes.	Analiza e comenta os aspectos técnicos e formais máis relevantes dos estilos e obras musicais estudados.	50%	35%	80%		5%	5%	10%
	CAA	MUB2.5.2. Utiliza recursos con autonomía como apoio ao análise musical.								
	CCL	MUB2.5.3. Emprega conceptos musicais para comunicar coñecementos, xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade.								
B3.1.	CCEC, CCL	MUB3.1.1. Expressa contidos musicais e relacións con épocas da historia da música e con outras disciplinas.	Coñece o contexto social e cultural no que xurden os distintos estilos musicais, e comprende a súa interrelación.	50%	5%	80%		5%	5%	10%
	CCEC	MUB3.1.2. Recoñece e interpreta manifestacións da danza identificando e explicando con linguaxe técnica adecuada a época histórica á que pertencen.								
	CCEC	MUB3.1.3. Distingue e explica as diversas funcións que cumpre a música na sociedade ao longo da historia.								
B3.2.	CCEC, CAA	MUB3.2.1. Amosa interese por coñecer música de diferentes épocas e culturas como fonte de enriquecemento cultural e satisfacción persoal, elaborando algún proxecto de investigación e exposición	Fai un traballo de afondamento sobre algún contido da unidade didáctica.	50%	7%			80%	10%	10%
B3.3.	CCEC, CAA	MUB3.3.1. Relaciona as cuestións técnicas aprendidas vinculándoas ás épocas da historia da música correspondentes.	Identifica e/ou comenta as principais características dos estilos musicais estudados.	50%	20%	80%		5%	5%	10%
B3.4.	CCEC, CSC	MUB3.4.1. Distingue e sitúa temporalmente ás épocas da historia da música e as tendencias musicais.	Expresa a cronoloxía dos períodos estudados.	50%	5%	80%		5%	5%	10%
	CCEC, CLC	MUB3.4.2. Examina e explica con criterio musical a relación entre os acontecementos históricos, o desenvolvemento tecnolóxico e a música na sociedade.								
B3.5.	CCL	MUB3.5.1. Emprega un vocabulario adecuado para describir percepcións e coñecementos musicais.	Emprega a terminoloxía musical axeitada nos comentarios orais e escritos.	50%	5%	80%		5%	5%	10%
	CCL	MUB3.5.2. Comunica coñecementos, xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade.								
B4.2.	CD, CAA	MUB4.2.1. Utiliza con autonomía as fontes e os procedementos apropiados para elaborar traballos sobre temas relacionados co feito musical.	Busca e seleccionada axeitadamente a información para facer as tarefas de afondamento.	50%	3%			80%	5%	5%

UNIDADE 6: O ROMANTICISMO

MES: ABRIL

SESIÓNS: 8

OBXECTIVOS	CONTIDOS DA UNIDADE DIDÁCTICA	CONTIDOS CURRICULARES	CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES
m n b n b n l n g h e n f l n ñ b f ñ n	1) Cadro cronolóxico: cronoloxía, acontecementos e personaxes históricos, culturais e musicais de relevo. 2) Grandes formas instrumentais: 2.1. Sinfonía e concerto. 2.2. Música programática. 3) Pequenas formas: 3.1. O lied. 3.2. O piano. 4) A ópera romántica: 4.1. A ópera en Italia. 4.2. A ópera en Francia. 4.3. A ópera en Alemaña. 5) Os nacionalismos. 6) A danza no Romanticismo: 6.1. Os grandes ballets románticos 6.2. A danza de salón. 7) O Romanticismo en España: 7.1. Música instrumental. 7.2. A zarzuela romántica. 7.3. O nacionalismo español.	B2.1. Clasificación e discriminación auditiva dos tipos de voces e instrumentos e das agrupacións vocais e instrumentais. B2.2. Utilización dos recursos necesarios para a comprensión da música escoitada. B2.3. Identificación dos elementos da música e das súas características na audición e na análise de obras musicais. B2.4. Aplicación de estratexias de atención, audición interior, memoria comprensiva e anticipación durante a interpretación e a creación musical. B2.5. Audición, análise elemental e apreciación crítica de obras vocais e instrumentais de distintos estilos, xéneros, tendencias e culturas musicais, incluíndo as interpretacións e as composicións realizadas na aula. Interese por coñecer músicas de distintas características e por ampliar as propias preferencias musicais. B2.6. Música en vivo: concertos e outras manifestacións musicais, da propia cultura musical e de outras. Interese por desenvolver hábitos positivos e de respecto ás demais persoas durante a escoita. B2.7. Elementos que interveñen na construción dunha obra musical: melodía, ritmo, harmonía, timbre, textura, forma, tempo, dinámica, etc. B2.8. Valoración da audición como forma de comunicación e como fonte de coñecemento e enriquecemento intercultural. B3.1. A música ao servizo doutras linguaxes: corporal, teatral, cinematográfica, radiofónica ou publicitaria. B3.4. Análise da música empregada en diferentes tipos de espectáculos e producións audiovisuais. B3.5. Utilización de diversas fontes de información para indagar sobre instrumentos, compositores e compositoras, concertos e producións musicais en vivo e gravadas, tanto do patrimonio galego como da música occidental en xeral e doutras culturas. B3.7. Recoñecemento e localización nas coordenadas espazo-temporais das manifestacións musicais máis significativas do patrimonio musical galego, occidental e doutras culturas. B3.8. Épocas da historia da música:	B2.1. Identificar e describir os instrumentos e voces e as súas agrupacións. B2.2. Ler e analizar distintos tipos de partituras no contexto das actividades musicais da aula como apoio ás tarefas de audición. B2.3. Valorar o silencio como condición previa para participar nas audicións. B2.4. Recoñecer auditivamente e determinar a época ou a cultura á que pertencen distintas obras musicais, interesándose por ampliar as súas preferencias. B2.5. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfica, corporal ou verbal), algúns elementos e formas de organización e estruturación musical (ritmo, melodía, textura, timbre, repetición, imitación e variación) dunha obra musical interpretada en vivo ou gravada. B3.1. Realizar exercicios que reflectan a relación da música con outras disciplinas. B3.2. Demostrar interese por coñecer músicas de distintas características, épocas e culturas, e por ampliar e diversificar as propias preferencias musicais, adoptando unha actitude aberta e respectuosa. B3.3. Relacionar as cuestións técnicas aprendidas coas características das épocas da historia musical. B3.4. Distinguir, situar e caracterizar as grandes épocas da historia da música.
h n g e b		características principais, autores/as significativos/as, audicións con apoio de partitura e interpretación de pezas ou fragmentos das distintas épocas. B3.9. Recollida de información, valoración e exposición do feito musical e as súas opinións. B4.5. Emprego e coñecemento dos recursos necesarios para a conservación e a difusión das creacións musicais propias e alleas.	B3.5. Valorar a asimilación e empregar algúns conceptos musicais básicos necesarios á hora de emitir xuízos de valor ou falar de música. B4.2. Utilizar de maneira funcional os recursos informáticos dispoñibles para a aprendizaxe e a indagación do feito musical.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPE-TENCIAS CLAVE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADORES DE LOGRO	Grao mín.	Peso Cualif.	Instrumentos de avaliación				
						P.E.	P.M.	T.	C./M.	Obs.
B2.1.	CCEC, CAA	MUB2.1.3. Explora e descubre as posibilidades da voz e os instrumentos, e a súa evolución ao longo da historia da música.	Nomea os principais instrumentos ou formacións vocais ou instrumentais do período	50%	5%	80%		5%	5%	10%
B2.2.	CCEC	MUB2.2.1. Le e analiza partituras como apoio á audición.	Segue as partituras como apoio á audición.	50%	3%	10%				90%
B2.3.	CSC	MUB2.3.1. Valora e aplica o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a audición.	Escoita as audicións atentamente e en silencio.	80%	5%	10%				90%
B2.4	CAA	MUB2.4.1. Aмосa interese por coñecer músicas doutras épocas e culturas, comparando e contrastando as novas músicas coñecidas.	Respecta e aprecia os distintos estilos de música escoitados na clase.	80%	2%	10%				90%
	CCEC CSC	MUB2.4.2. Recoñece e sabe situar no espazo e no tempo músicas de diferentes culturas e épocas históricas.	Sitúa nas coordenadas espazo-temporais axeitadas os estilos de música estudados.	50%	5%	80%		5%	5%	10%
B2.5.	CCEC	MUB2.5.1. Describe de xeito pormenorizado os diferentes elementos das obras musicais propostas usando distintas linguaxes.	Analiza e comenta os aspectos técnicos e formais máis relevantes dos estilos e obras musicais estudados.	50%	35%	80%		5%	5%	10%
	CAA	MUB2.5.2. Utiliza recursos con autonomía como apoio ao análise musical.								
	CCL	MUB2.5.3. Emprega conceptos musicais para comunicar coñecementos, xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade.								
B3.1.	CCEC, CCL	MUB3.1.1. Expresa contidos musicais e relaciónaos con épocas da historia da música e con outras disciplinas.	Coñece o contexto social e cultural no que xurden os distintos estilos musicais, e comprende a súa interrelación.	50%	5%	80%		5%	5%	10%
	CCEC	MUB3.1.2. Recoñece e interpreta manifestacións da danza identificando e explicando con linguaxe técnica adecuada a época histórica á que pertencen.								
	CCEC	MUB3.1.3. Distingue e explica as diversas funcións que cumpre a música na sociedade ao longo da historia.								

B3.2.	CCEC, CAA	MUB3.2.1. Aмоса interese por coñecer música de diferentes épocas e culturas como fonte de enriquecemento cultural e satisfacción persoal, elaborando algún proxecto de investigación e exposición	Fai un traballo de afondamento sobre algún contido da unidade didáctica.	50%	7%			80%	10%	10%
B3.3.	CCEC, CAA	MUB3.3.1. Relaciona as cuestións técnicas aprendidas vinculándoas ás épocas da historia da música correspondentes.	Identifica e/ou comenta as principais características dos estilos musicais estudados.	50%	20%	80%		5%	5%	10%
B3.4.	CCEC, CSC	MUB3.4.1. Distingue e sitúa temporalmente ás épocas da historia da música e as tendencias musicais.	Expresa a cronoloxía dos períodos estudados.	50%	5%	80%		5%	5%	10%
	CCEC, CLC	MUB3.4.2. Examina e explica con criterio musical a relación entre os acontecementos históricos, o desenvolvemento tecnolóxico e a música na sociedade.								
B3.5.	CCL	MUB3.5.1. Emprega un vocabulario adecuado para describir percepcións e coñecementos musicais.	Emprega a terminoloxía musical axeitada nos comentarios orais e escritos.	50%	5%	80%		5%	5%	10%
	CCL	MUB3.5.2. Comunica coñecementos, xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade.								
B4.2.	CD, CAA	MUB4.2.1. Utiliza con autonomía as fontes e os procedementos apropiados para elaborar traballos sobre temas relacionados co feito musical.	Busca e seleccionada axeitadamente a información para facer as tarefas de afondamento.	50%	3%			80%	5%	5%

UNIDADE 7 : O SÉCULO XX			MES: MAIO	SESIÓNS: 5
OBXECTIVOS	CONTIDOS DA UNIDADE DIDÁCTICA	CONTIDOS CURRICULARES	CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES	
m n b n b n l n g h e n f l n ñ b f ñ n	<p>1) Cadro cronolóxico: cronoloxía, acontecementos e personaxes históricos, culturais e musicais de relevo.</p> <p>2) Evolución:</p> <p>2.1. Impresionismo.</p> <p>2.2. Expresionismo.</p> <p>2.3. Nova sonoridade: Stravinsky.</p> <p>3) Ruptura:</p> <p>3.1. Futurismo.</p> <p>3.2. Dadáismo.</p> <p>3.3. Dodecafonismo.</p> <p>4) A volta atrás: Neoclasicismo.</p> <p>5) Novas correntes de vangarda:</p> <p>5.1. Serialismo.</p> <p>5.2. Música concreta.</p> <p>5.3. Música electrónica.</p> <p>5.4. Música electroacústica.</p> <p>5.5. Música estocástica.</p> <p>5.6. Electrónica en vivo.</p> <p>5.7. Música aleatoria.</p> <p>6) A danza contemporánea:</p> <p>6.1. O desenvolvemento do ballet: os Ballets Rusos.</p> <p>6.2. A danza moderna.</p> <p>6.3. As novas danzas urbanas.</p> <p>7) O século XX en España:</p> <p>7.1. A xeración do 98.</p> <p>7.2. A xeración do 27 ou da República.</p> <p>7.3. Compositores actuais.</p>	<p>B2.1. Clasificación e discriminación auditiva dos tipos de voces e instrumentos e das agrupacións vocais e instrumentais.</p> <p>B2.2. Utilización dos recursos necesarios para a comprensión da música escoitada.</p> <p>B2.3. Identificación dos elementos da música e das súas características na audición e na análise de obras musicais.</p> <p>B2.4. Aplicación de estratexias de atención, audición interior, memoria comprensiva e anticipación durante a interpretación e a creación musical.</p> <p>B2.5. Audición, análise elemental e apreciación crítica de obras vocais e instrumentais de distintos estilos, xéneros, tendencias e culturas musicais, incluíndo as interpretacións e as composicións realizadas na aula. Interese por coñecer músicas de distintas características e por ampliar as propias preferencias musicais.</p> <p>B2.6. Música en vivo: concertos e outras manifestacións musicais, da propia cultura musical e de outras. Interese por desenvolver hábitos positivos e de respecto ás demais persoas durante a escoita.</p> <p>B2.7. Elementos que interveñen na construción dunha obra musical: melodía, ritmo, harmonía, timbre, textura, forma, tempo, dinámica, etc.</p> <p>B2.8. Valoración da audición como forma de comunicación e como fonte de coñecemento e enriquecemento intercultural.</p> <p>B3.1. A música ao servizo doutras linguaxes: corporal, teatral, cinematográfica, radiofónica ou publicitaria.</p> <p>B3.4. Análise da música empregada en diferentes tipos de espectáculos e producións audiovisuais.</p> <p>B3.5. Utilización de diversas fontes de información para indagar sobre instrumentos, compositores e compositoras, concertos e producións musicais en vivo e gravadas, tanto do patrimonio galego como da música occidental en xeral e doutras culturas.</p> <p>B3.7. Recoñecemento e localización nas coordenadas espazo-temporais das manifestacións musicais máis significativas do patrimonio musical galego, occidental e doutras culturas.</p> <p>B3.8. Épocas da historia da música:</p>	<p>B2.1. Identificar e describir os instrumentos e voces e as súas agrupacións.</p> <p>B2.2. Ler e analizar distintos tipos de partituras no contexto das actividades musicais da aula como apoio ás tarefas de audición.</p> <p>B2.3. Valorar o silencio como condición previa para participar nas audicións.</p> <p>B2.4. Recoñecer auditivamente e determinar a época ou a cultura á que pertencen distintas obras musicais, interesándose por ampliar as súas preferencias.</p> <p>B2.5. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfica, corporal ou verbal), algúns elementos e formas de organización e estruturación musical (ritmo, melodía, textura, timbre, repetición, imitación e variación) dunha obra musical interpretada en vivo ou gravada.</p> <p>B3.1. Realizar exercicios que reflectan a relación da música con outras disciplinas.</p> <p>B3.2. Demostrar interese por coñecer músicas de distintas características, épocas e culturas, e por ampliar e diversificar as propias preferencias musicais, adoptando unha actitude aberta e respectuosa.</p> <p>B3.3. Relacionar as cuestións técnicas aprendidas coas características das épocas da historia musical.</p> <p>B3.4. Distinguir, situar e caracterizar as grandes épocas da historia da música.</p>	

CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPE-TENCIAS CLAVE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADORES DE LOGRO	Grao min.	Peso Cualif.	Instrumentos de avaliación					
						P.E.	P.M.	T.	C./M.	Obs.	
h n g e b			características principais, autores/as significativos/as, audicións con apoio de partitura e interpretación de pezas ou fragmentos das distintas épocas. B3.9. Recollida de información, valoración e exposición do feito musical e as súas opinións. B4.5. Emprego e coñecemento dos recursos necesarios para a conservación e a difusión das creacións musicais propias e alleas.								
B2.1.	CCEC, CAA	MUB2.1.3. Explora e descubre as posibilidades da voz e os instrumentos, e a súa evolución ao longo da historia da música.	Nomea os principais instrumentos ou formacións vocais ou instrumentais do período	50%	5%	80%		5%	5%	10%	
B2.2.	CCEC	MUB2.2.1. Le e analiza partituras como apoio á audición.	Segue as partituras como apoio á audición.	50%	3%	10%				90%	
B2.3.	CSC	MUB2.3.1. Valora e aplica o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a audición.	Escoita as audicións atentamente e en silencio.	80%	5%	10%				90%	
B2.4.	CAA	MUB2.4.1. Aмосa interese por coñecer músicas doutras épocas e culturas, comparando e contrastando as novas músicas coñecidas.	Respecta e aprecia os distintos estilos de música escoitados na clase.	80%	2%	10%				90%	
	CCEC CSC	MUB2.4.2. Recoñece e sabe situar no espazo e no tempo músicas de diferentes culturas e épocas históricas.	Sitúa nas coordenadas espazo-temporais axeitadas os estilos de música estudados.	50%	5%	80%		5%	5%	10%	
B2.5.	CCEC	MUB2.5.1. Describe de xeito pormenorizado os diferentes elementos das obras musicais propostas usando distintas linguaxes.	Analiza e comenta os aspectos técnicos e formais mías relevantes dos estilos e obras musicais estudados.	50%	35%	80%		5%	5%	10%	
	CAA	MUB2.5.2. Utiliza recursos con autonomía como apoio ao análise musical.									
	CCL	MUB2.5.3. Emprega conceptos musicais para comunicar coñecementos, xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade.									
B3.1.	CCEC, CCL	MUB3.1.1. Expressa contidos musicais e relacións con épocas da historia da música e con outras disciplinas.	Coñece o contexto social e cultural no que xurden os distintos estilos musicais, e comprende a súa interrelación.	50%	5%	80%		5%	5%	10%	
	CCEC	MUB3.1.2. Recoñece e interpreta manifestacións da danza identificando e explicando con linguaxe técnica adecuada a época histórica á que pertencen.									
	CCEC	MUB3.1.3. Distingue e explica as diversas funcións que cumpre a música na sociedade ao longo da historia.									
B3.2.	CCEC, CAA	MUB3.2.1. Aмосa interese por coñecer música de diferentes épocas e culturas como fonte de enriquecemento cultural e satisfacción persoal, elaborando algún proxecto de investigación e exposición	Fai un traballo de afondamento sobre algún contido da unidade didáctica.	50%	7%			80%	10%	10%	
B3.3.	CCEC, CAA	MUB3.3.1. Relaciona as cuestións técnicas aprendidas vinculándoas ás épocas da historia da música correspondentes.	Identifica e/ou comenta as principais características dos estilos musicais estudados.	50%	20%	80%		5%	5%	10%	
B3.4.	CCEC, CSC	MUB3.4.1. Distingue e sitúa temporalmente ás épocas da historia da música e as tendencias musicais.	Expressa a cronoloxía dos períodos estudados.	50%	5%	80%		5%	5%	10%	
	CCEC, CLC	MUB3.4.2. Examina e explica con criterio musical a relación entre os acontecementos históricos, o desenvolvemento tecnolóxico e a música na sociedade.									
B3.5.	CCL	MUB3.5.1. Emprega un vocabulario adecuado para describir percepcións e coñecementos musicais.	Emprega a terminoloxía musical axeitada nos comentarios orais e escritos.	50%	5%	80%		5%	5%	10%	
	CCL	MUB3.5.2. Comunica coñecementos, xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade.									
B4.2.	CD, CAA	MUB4.2.1. Utiliza con autonomía as fontes e os procedementos apropiados para elaborar traballos sobre temas relacionados co feito musical.	Busca e seleccionada axeitadamente a información para facer as tarefas de afondamento.	50%	3%			80%	5%	5%	

UNIDADE 8: MÚSICA E NOVAS TECNOLOXÍAS			MES: MAIO-XUÑO	SESIÓNS: 6								
OBXECTIVOS	CONTIDOS DA UNIDADE DIDÁCTICA	CONTIDOS CURRICULARES	CRITERIOS DE AVALIACIÓN CURRICULARES									
m n b n b n n f l n ñ b f ñ n h n g g n e c n c b	1) Gravación e reprodución do son. 2) Instrumentos electrónicos. 3) Informática musical. 4) A música no cine: 4.1. Evolución da música cinematográfica. 4.2. Relación da música coa imaxe. 4.3. Funcións da música no cine. 4.4. Músicas prestadas. 5) A música na radio e na televisión: 5.1. A radio. 5.2. A televisión. 5.3. Música e publicidade.	B2.1. Clasificación e discriminación auditiva dos tipos de voces e instrumentos e das agrupacións vocais e instrumentais. B2.2. Utilización dos recursos necesarios para a comprensión da música escoitada. B2.3. Identificación dos elementos da música e das súas características na audición e na análise de obras musicais. B2.4. Aplicación de estratexias de atención, audición interior, memoria comprensiva e anticipación durante a interpretación e a creación musical. B3.1. A música ao servizo doutras linguaxes: corporal, teatral, cinematográfica, radiofónica ou publicitaria. B3.4. Análise da música empregada en diferentes tipos de espectáculos e producións audiovisuais. B3.5. Utilización de diversas fontes de información para indagar sobre instrumentos, compositores e compositoras, concertos e producións musicais en vivo e gravadas, tanto do patrimonio galego como da música occidental en xeral e doutras culturas. B3.7. Recoñecemento e localización nas coordenadas espazo-temporais das manifestacións musicais máis significativas do patrimonio musical galego, occidental e doutras culturas. B3.8. Épocas da historia da música: características principais, autores/as significativos/as, audicións con apoio de partitura e interpretación de pezas ou fragmentos das distintas épocas. B3.9. Recollida de información, valoración e exposición do feito musical e as súas opinións. B3.10. Recollida de información, valoración e exposición do feito musical ao longo da historia. B4.1. Utilización de dispositivos electrónicos, recursos de internet e software musical de distintas características para o adestramento auditivo, a escoita, a interpretación e a creación musical. B4.2. Anlicación de diferentes técnicas de gravación para rexistrar as creacións propias, as interpretacións realizadas no contexto da aula e outras mensaxes musicais. B4.3. Utilización das tecnoloxías da información nos procesos de creación musical. B4.4. Coñecemento e emprego das tecnoloxías da información na interpretación e na gravación de pezas musicais. B4.5. Emprego e coñecemento dos recursos necesarios para a conservación e a difusión das creacións musicais propias e alleas.	B2.1. Identificar e describir os instrumentos e voces e as súas agrupacións. B2.2. Ler e analizar distintos tipos de partituras no contexto das actividades musicais da aula como apoio ás tarefas de audición. B2.3. Valorar o silencio como condición previa para participar nas audicións. B3.1. Realizar exercicios que reflectan a relación da música con outras disciplinas. B3.2. Demostrar interese por coñecer músicas de distintas características, épocas e culturas, e por ampliar e diversificar as propias preferencias musicais, adoptando unha actitude aberta e respectuosa. B3.3. Relacionar as cuestións técnicas aprendidas coas características das épocas da historia musical. B3.4. Distinguir, situar e caracterizar as grandes épocas da historia da música. B3.5. Valorar a asimilación e empregar algúns conceptos musicais básicos necesarios á hora de emitir xuízos de valor ou falar de música. B3.6. Amosar interese e actitude crítica pola música, os concertos en vivo e as propostas musicais, valorando os seus elementos creativos e innovadores ao longo da historia. B4.1. Utilizar con autonomía os recursos tecnolóxicos dispoñibles, demostrando un coñecemento básico das técnicas e dos procedementos necesarios para gravar, reproducir, crear, interpretar música e realizar sinxelas producións audiovisuais. B4.2. Utilizar de maneira funcional os recursos informáticos dispoñibles para a aprendizaxe e a indagación do feito musical.									
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPE-TENCIAS CLAVE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INDICADORES DE LOGRO			Grao mín.	Peso Cualif.	Instrumentos de avaliación				
								P.E.	P.M	T.	C./M.	Obs.
B2.1.	CCEC, CAA	MUB2.1.3. Explora e descubre as posibilidades da voz e os instrumentos, e a súa evolución ao longo da historia da música.	Nomea e describeos principais instrumentos electrónicos			50%	10%	80%		5%	5%	10%
B2.2.	CCEC	MUB2.2.1. Le e analiza partituras como apoio á audición.	Segue as partituras como apoio á audición.			50%	3%	10%				90%
B2.3.	CSC	MUB2.3.1. Valora e aplica o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a audición.	Escoita as audicións atentamente e en silencio.			80%	5%	10%				90%
B3.1.	CCEC, CCL	MUB3.1.1. Expresa contidos musicais e relacións con épocas da historia da música e con outras disciplinas.	Coñece o contexto social e cultural no que xurden os distintos estilos musicais, e comprende a súa interrelación.			50%	3%	80%		5%	5%	10%
	CCEC	MUB3.1.2. Recoñece e interpreta manifestacións da danza identificando e explicando con linguaxe técnica adecuada a época histórica á que pertencen.	Coñece e explica a función da música en relación con outras artes e medios de comunicación.			50%	25%	80%		5%	5%	10%
	CCEC	MUB3.1.3. Distingue e explica as diversas funcións que cumpre a música na sociedade ao longo da historia.										
B3.2.	CCEC, CAA	MUB3.2.1. Amosa interese por coñecer música de diferentes épocas e culturas como fonte de enriquecemento cultural e satisfacción persoal, elaborando algún proxecto de investigación e exposición	Fai un traballo de afondamento sobre algún contido da unidade didáctica.			50%	7%			80%	10%	10%
B3.3.	CCEC, CAA	MUB3.3.1. Relaciona as cuestións técnicas aprendidas vinculándoas ás épocas da historia da música correspondentes.	Identifica e/ou comenta as principais características dos estilos musicais estudados.			50%	15%	80%		5%	5%	10%
B3.4.	CCEC, CSC	MUB3.4.1. Distingue e sitúa temporalmente ás épocas da historia da música e as tendencias musicais.	Explica a evolución dos sistemas de gravación e reprodución do son.			50%	15%	80%		5%	5%	10%
	CCEC, CLC	MUB3.4.2. Examina e explica con criterio musical a relación entre os acontecementos históricos, o desenvolvemento tecnolóxico e a música na sociedade.										

ANEXO III: RELACIÓN DOS ASPECTOS CURRICULARES POR UNIDADE. MÚSICA 4º ESO

CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

INTERPRETACIÓN E CREACIÓN				
Estándar de Aprendizaxe avaliable	Temporalización	Grao mínimo de consecución para superar la materia	Procedementos e instrumentos de avaliación	C. Clave
<p>MUB1.1.1. Aplica as habilidades técnicas necesarias nas actividades de interpretación, colabora co grupo e respecta as regras fixadas para lograr un resultado acorde coas súas propias posibilidades.</p> <p>MUB1.1.2. Le partituras como apoio á interpretación.</p>	<p>Todas as avaliacións. É este un labor en que a progresividade ben dada pola dificultade na súa consecución. Hai que procuralo desde o inicio de curso, e non deixar de vixiar a súa consecución até o final. As dificultades iranse incrementando segundo as capacidades desenvolvidas nos estándares anteriores. Tanto referido a súa capacidade de lectura musical como as técnicas vocais-instrumentais corporais que fóronse desenvolvendo ao longo do curso.</p>	<p>Interpreta correctamente a súa voz nas interpretacións propostas pola profesora</p> <p>Memoriza a súa parte para unha mellor interpretación</p> <p>Está atento a todas as indicacións que se faga polo director da interpretación, sexa a profesora, sexa un compañeiro.</p> <p>Interioriza o pulso e a obra, de tal xeito que é capaz de incorporarse a interpretación no caso de erro.</p> <p>Respectase os silencios tanto ao inicio da peza, como no medio e ao final.</p> <p>Non se culpabiliza os erros dos compañeiros.</p> <p>Asúmese de forma solidaria o resultado musical do conxunto.</p>	<p>Empregarase como medio de avaliación, a observación do profesor e as notas que tome sobre o conxunto e sobre a actitude individual.</p> <p>Empregarase tamén medios electrónicos como gravadoras, tablets ou móbiles para poder amosar e comentar co alumnado o resultado da súa interpretación.</p> <p>(Observación traballo diario, 25%)</p> <p>Docencia telemática:20%</p> <p>Seguimento das actividades a través do Aula Virtual</p> <p>(Exames prácticos, 50%)</p> <p>Docencia telemática:40%</p> <p>Entrega de cuestionarios prácticos a través do Aula Virtual</p> <p>(Exame escrito, 25%)</p> <p>Docencia telemática:40%</p>	<p>CAA CSC</p> <p>CCEC</p>

			Entrega de cuestionarios teóricos a través do Aula Virtual	
MUB1.1.3. Coñece e cumpre as normas establecidas para realizar as actividades da aula.	Todas as avaliacións. E este un labor en que a progresividade ben dada pola dificultade na súa consecución. Hai que procuralo desde o inicio de curso, e non deixar de vixiar a súa consecución até o final.	Comprende que os ensaios correctos son a mellor forma de preparar unha actuación Move-se con precisión e de forma coordinada cos seus compañeiros Responsabilízase do coidado do instrumento que emprega e non entorpece o labor dos compañeiros. Utiliza e emprega a tensión para unha maior concentración no escenario.	Ensaio e participación en audicións onde se apliquen estes contidos. (Observación traballo diario, 25%) Docencia telemática:20% Seguimento das actividades a través do Aula Virtual	CSC
MUB1.2.1. Interpreta e memoriza un repertorio variado de cancións, pezas instrumentais e danzas cun nivel de complexidade en aumento.	Todas as avaliacións. É este un labor en que a progresividade ben dada pola dificultade na súa consecución. Hai que procuralo desde o inicio de curso, e non deixar de vixiar a súa consecución até o final. As dificultades íranse incrementando segundo as capacidades desenvolvidas nos estándares anteriores. Tanto referido a súa capacidade de lectura musical como as técnicas vocais-instrumentais corporais que fóronse desenvolvendo ao longo do curso.	Interpreta correctamente a súa voz nas interpretacións propostas pola profesora Memoriza a súa parte para unha mellor interpretación Está atento a todas as indicacións que se faga polo director da interpretación, sexa a profesora, sexa un compañeiro. Interioriza o pulso e a obra, de tal xeito que é capaz de incorporarse a interpretación no caso de erro. Respectase os silencios tanto ao inicio da peza, como no medio e ao final. Non se culpabiliza os erros dos compañeiros. Asúmese de forma solidaria o resultado musical do conxunto.	Empregarase como medio de avaliación, a observación do profesor e as notas que tome sobre o conxunto e sobre a actitude individual. Empregarase tamén medios electrónicos como gravadoras, tablets ou móbiles para poder amosar e comentar co alumnado o resultado da súa interpretación. (Exames prácticos, 50%) Docencia telemática:40% Entrega de cuestionarios prácticos a través do Aula Virtual	CCEC CSC
MUB1.3.1. Coñece e utiliza	1ª avaliación	Comprensión dos conceptos de	Ensaio e participación en audicións	CMCCT

<p>axeitadamente técnicas, recursos e procedementos compositivos para elaborar arranxos musicais, improvisar e compor música.</p>	<p>Comprensión dos conceptos de melodía, armonía, repetición, imitación e contraste. 2ª avaliación Recoñecemento en obras propostas destes tres procedementos. Enumeración das características destes dous tipos de formas. 3ª avaliación. Creación de obras sinxelas nas que se empreguen os procedementos compositivos coñecidos.</p>	<p>melodía, armonía, repetición, imitación e contraste. Recoñecemento en obras propostas destes tres procedementos.</p>	<p>onde se apliquen estes contidos. (Exames prácticos, 50%) Docencia telemática:40% Entrega de cuestionarios prácticos a través do Aula Virtual (Observación traballo diario, 25%) Docencia telemática:20% Seguimento das actividades a través do Aula Virtual</p>	<p>CD</p>
<p>MUB1.3.2. Utiliza con autonomía recursos informáticos ao servizo da creación musical.</p>	<p>1ª Trimestre Editor de partituras (MuseScore) Copia de partituras, e harmonizacións. 2ª Trimestre Uso do editor de partituras para crear melodías con sentido musical. Audacity. Gravación da voz. Sonorización de contos. Lectura en voz alta. 3ª Trimestre MuseScore. Creación de obras máis complexas. Volcado de audio. Noteflight. Exploración de posibilidades.</p>	<p>Emprega con autonomía un editor de partituras (MuseScore) Emprega con autonomía un editor de son (Audacity) Coñece as posibilidades dun editor de partituras online (Noteflight) Coñece as posibilidades e diferencias entre as diferentes plataformas.</p>	<p>Entrega online de diferentes traballos pedidos polo profesor. Copia de partituras ou creación das mesmas. Entrega de arquivos sonoros creador co editor de son. Entrega de listas de reprodución Exposición oral o escrita das diferencias entre as diferentes aplicacións/programas ou plataformas empregados na aula. (Observación traballo diario, 25%) Docencia telemática:20% Seguimento das actividades a través do Aula Virtual</p>	<p>CD</p>
<p>MUB1.4.1. Coñece e analiza o proceso seguido en diversas producións musicais (discos, programas de radio e televisión, cine, etc.) e o papel xogado en cada fase do proceso polos/as profesionais que</p>	<p>2ª Trimestre Produccións de gravación de son. Audio analóxico, dixital. O DAW. 3ª Trimestre Composición para outros medios</p>	<p>Comprensión do proceso e planificación das grabacións discográficas e para medios audiovisuais, persoas que interveñen ademáis do artista</p>	<p>Tanto nos comentarios feitos na aula como parte das actividades do curso. como nas probas escritas. (Exame escrito, 25%)</p>	<p>CSC CSIEE</p>

interveñen.	audiovisuais	(productor, enxeñeiro de son, etc)	Docencia telemática:20% Seguimento das actividades a través do Aula Virtual	
-------------	--------------	------------------------------------	--	--

ESCOITA				
Estándar de Aprendizaxe avaliable	Temporalización	Grado mínimo de consecución para superar la materia	Procedementos de avaliación	C. Clave
MUB2.1.1. Analiza e comenta as obras musicais propostas, axudándose de diversas fontes documentais.	Todas as avaliacións. É este un labor en que a progresividade ben dada pola dificultade na súa consecución. Hai que procuralo desde o inicio de curso, e non deixar de vixiar a súa consecución até o final. As dificultades iranse incrementando segundo as capacidades desenvolvidas.	<p>Ser autónomo á hora de atopar os parámetros indicados nunha partitura.</p> <p>Manexar diferentes bases de datos na procura de audicións.</p> <p>Uso da biblioteca, sección de discos</p> <p>Uso de Spotify, YouTube e Goeat como base de datos e para facer listas de reprodución.</p> <p>Ser consciente dos usos de cada unha desas plataformas.</p>	<p>Probas escritas, nas que se amose o uso das fontes proporcionadas de forma autónoma.</p> <p>Entrega e publicación de listas de reprodución cos temas pedidos.</p> <p>Exposición das características de cada plataforma.</p> <p>(Exame escrito, 25%)</p> <p>Docencia telemática:40% Entrega de cuestionarios teóricos a través do Aula Virtual</p>	CMCCT CCL CSC
MUB2.1.2. Le e analiza partituras como apoio á audición.	Todas as avaliacións. É este un labor en que a progresividade ben dada pola dificultade na súa consecución. Hai que procuralo desde o inicio de curso, e non deixar de vixiar a súa consecución até o final. As dificultades iranse incrementando segundo as capacidades desenvolvidas. Nas primeiras audicións, a profesora	<p>Ser capaz de seguir unha partitura proporcionada para seguir unha audición, implica recoñecer os elementos gráficos.</p> <p>Recoñecemento das indicacións de repetición. Doble barras, da Capo, fine, e similares.</p> <p>Coñecemento dos convencionalismos das partituras.</p>	<p>Observación da profesora no aula de música e apuntamento na caderno de observación.</p> <p>(Observación traballo diario, 25%)</p> <p>Docencia telemática:20% Seguimento das actividades</p>	CCEC

	indicará onde está a audición coa enumeración en voz alta dos números dos compases.	Sistemas, lectura de abaixo arriba, disposición dunha partitura orquestral ou coral.	a través do Aula Virtual	
MUB2.2.1. Analiza críticas musicais e utiliza un vocabulario axeitado para a elaboración de críticas orais e escritas sobre a música escoitada.	Todas as avaliacións. É este un labor en que a progresividade ben dada pola dificultade na súa consecución. Hai que procuralo desde o inicio de curso, e non deixar de vixiar a súa consecución até o final. As dificultades iranse incrementando segundo as capacidades desenvolvidas.	Emprega de forma correcta tanto por escrito como de forma oral un vocabulario específico.	Tanto nos comentarios feitos na aula como parte das actividades do curso. como nas probas escritas (Observación traballo diario, 25%) Docencia telemática:20% Seguimento das actividades a través do Aula Virtual	CCEC CCL
MUB2.3.1. Utiliza con rigor un vocabulario axeitado para describir a música. MUB2.4.1. Recoñece e compara os trazos distintivos de obras musicais, e descríbeo utilizando unha terminoloxía axeitada.	Todas as avaliacións. É este un labor en que a progresividade ben dada pola dificultade na súa consecución. Hai que procuralo desde o inicio de curso, e non deixar de vixiar a súa consecución até o final..	Emprega de forma correcta tanto por escrito como de forma oral un vocabulario específico.	Tanto nos comentarios feitos na aula como parte das actividades do curso. como nas probas escritas (Exame escrito, 25%) Docencia telemática:20% Seguimento das actividades a través do Aula Virtual	CCEC CCL
MUB2.4.2. Sitúa a obra musical nas coordenadas de espazo e tempo.	1ª Trimestre Orixes do pop: Blues, jazz, ata os anos 60 2ª Trimestre Os anos 70, 80 e 90. O renacemento da música galega na transición. 3ª Trimestre Dende o novo milenio ata o presente.	Coñecemento auditivo das características principais dos estilos presentados ao longo do curso.	Probas escritas, tanto a modo de actividades na aula como exame (Exame escrito, 25%) Docencia telemática:40% Entrega de cuestionarios teóricos a través do Aula Virtual	CCEC CSC
MUB2.4.3. Amosa interese, respecto e curiosidade pola diversidade de propostas musicais, así como polos gustos musicais doutras persoas.	Todas as avaliacións. É este un labor en que a progresividade ben dada pola dificultade na súa consecución. Hai que procuralo desde o inicio de curso, e non deixar de vixiar a súa consecución até o	Respecto e interese por escoitar as músicas propostas na aula pola profesora e polos compañeiros.	Proporase ao alumando que traia músicas do seu gusto analizándoas na aula, explicándose a que estilo pertencen e porque a escolle para escoitar cos seus compañeiros.	CSC CCEC

	final..		Observación da profesora no aula de música e apuntamento na caderno de observación. (Exame escrito, 25%) Docencia telemática:40% Entrega de cuestionarios teóricos a través do Aula Virtual	
MUB2.5.1. Aмосa unha actitude crítica ante o papel dos medios de comunicación na difusión e na promoción da música. MUB2.6.1. Coñece e explica o papel da música en situacións e contextos diversos: actos da vida cotiá, espectáculos, medios de comunicación, etc.	Todas as avaliacións. É este un labor en que a progresividade ben dada pola dificultade na súa consecución. Hai que procuralo desde o inicio de curso, e non deixar de vixiar a súa consecución até o final.	Emprega de forma correcta tanto por escrito como de forma oral un vocabulario específico.	Probas escritas, nas que se amose o uso das fontes proporcionadas de forma autónoma. (Exame escrito, 25%) Docencia telemática:40% Entrega de cuestionarios teóricos a través do Aula Virtual	CD CSC CCL CCEC CSC

CONTEXTOS MUSICAIS E CULTURAI S

Estándar de Aprendizaxe avaliable	Temporalización	Grado mínimo de consecución para superar la materia	Procedementos de avaliación	C. Clave
MUB3.1.1. Aмосa interese por coñecer o patrimonio musical español e galego. MUB3.1.2. Coñece as testemuñas máis importantes do patrimonio musical español e galego, e sitúaos no seu contexto histórico e social.	1ª Trimestre A música en España durante a ditadura. 2ª Trimestre Os anos 70, 80 e 90. O renacemento da música galega na transición. 3ª Trimestre Dende o novo milenio ata o presente.	Coñecemento auditvo das características principais dos estilos presentados ao longo do curso. Respecto e interese por escoitar as músicas propostas na aula pola profesora e polos compañeiros.	Probas escritas, tanto a modo de actividades na aula como exame Observación do profesor no aula de música e apuntamento na caderno de observación. (Exame escrito, 25%)	CSC CCEC

<p>MUB3.2.1. Analiza a través da audición músicas de distintos lugares do mundo e identifica as súas características fundamentais.</p> <p>MUB3.2.2. Recoñece e explica as características básicas da música española e da música popular urbana.</p>			<p>Docencia telemática:40% Entrega de cuestionarios teóricos a través do Aula Virtual</p>	
<p>MUB3.3.1. Elabora traballos de investigación nos que establece sinerxías entre a música e outras manifestacións artísticas.</p> <p>MUB4.4.1. Realiza traballos e exposicións ao resto do grupo sobre a evolución da música popular.</p>	<p>3ª Trimestre</p>	<p>Respecto e interese por escoitar as músicas propostas na aula pola profesora e polos compañeiros. Manexar diferentes bases de datos na procura de audicións. Uso da biblioteca, sección de discos Uso de Spotify, YouTube e Goear como base de datos e para facer listas de reprodución. Ser consciente dos usos de cada unha desas plataformas. Empregar distintas fontes de información, bibliográfica e dixital. Poderá empregarse dispositivos móbiles na aula para tal fin. Indicación e discriminación das fontes. Emprega distintos formatos na exposición. Expón oralmente empregando unha linguaxe e un vocabulario axeitado</p>	<p>Exposición oral de traballos de investigación pedidos e de grupos investigados polo alumnado.. Valoración a cargo da profesora e dos compañeiros segundo os seguintes items. Claridade na exposición. Claridade e correspondencia do guión. Coherencia contidos e título do traballo investigación Número de fontes empregadas Número de recursos empregados na exposición.</p> <p>(Observación traballo diario, 25%)</p> <p>Docencia telemática:20% Seguimento das actividades a través do Aula Virtual</p>	<p>CCL CSC CAA</p>

<p>MÚSICA E TECNOLOXÍA</p>				
<p>Estándar de Aprendizaxe avaliable</p>	<p>Temporalización</p>	<p>Grao mínimo de consecución para superar la materia</p>	<p>Procedementos e instrumentos de avaliación</p>	<p>C. Clave</p>

<p>MUB4.1.1. Selecciona e utiliza recursos tecnolóxicos para diferentes aplicacións musicais.</p>	<p>1ª Trimestre Diferencias e usos correctos de YouTube, Spotify, Goear e novas plataformas. Dereitos de autor, copyright, completo, creativecommons. Editor de partituras. Copia de partituras, e introdución ás harmonizacións.</p> <p>2ª Trimestre Uso do editor de partituras para crear melodías con sentidos musical. Audacity. Gravación da voz. Sonorización de contos. Lectura en voz alta.</p> <p>3ª Trimestre MuseScore. Creación de obras máis complexas. Noteflight. Exploración de posibilidades. Audacity. creación de paisaxes sonoros.</p>	<p>Manexar diferentes bases de datos na procura de audicións. Uso da biblioteca, sección de discos Empregar distintas fontes de información, bibliográfica e dixital. Indicación e discriminación das fontes. Fai un guión ben ordenado e conforme á investigación suxerida. Emprega distintos formatos na exposición. Expón oralmente empregando unha linguaxe e un vocabulario axeitado</p>	<p>Entrega de diferentes traballos pedidos polo profesor. Copia de partituras ou creación das mesmas. Entrega de arquivos sonoros creados co editor de son. Entrega de listas de reprodución Exposición oral o escrita das diferenzas entre as diferentes aplicacións/programas ou plataformas empregados na aula.</p> <p>(Observación traballo diario, 25%)</p> <p>Docencia telemática:20% Seguimento das actividades a través do Aula Virtual</p>	<p>CD CAA CMCCT</p>
<p>MUB4.1.2. Comprende a transformación de valores, hábitos, consumo e gusto musical como consecuencia dos avances tecnolóxicos.</p>	<p>Todas as avaliacións. É este un labor en que a progresividade ben dada pola dificultade na súa consecución. Hai que procuralo desde o inicio de curso, e non deixar de vivir a súa consecución até o final.</p>	<p>Emprega de forma correcta tanto por escrito como de forma oral un vocabulario específico.</p>	<p>Probas escritas nas que se amose o uso das fontes proporcionadas de forma autónoma.</p> <p>(Exame escrito, 25%)</p> <p>Docencia telemática:40% Entrega de cuestionarios teóricos a través do Aula Virtual</p>	<p>CSC CSIEE</p>
<p>MUB4.2.1. Manexa as técnicas básicas necesarias para a elaboración dun produto audiovisual.</p> <p>MUB4.3.1. Sabe procurar e seleccionar fragmentos musicais axeitados para sonorizar secuencias de imaxes.</p> <p>MUB4.3.2. Sonoriza imaxes fixas e en</p>	<p>2ª Trimestre Audacity. Gravación da voz. Sonorización de contos. Lectura en voz alta. Windows DVD Maker</p>	<p>Manexo dos diferentes programas coa fin de producir un pequeno documento audiovisual</p>	<p>Entrega de diferentes traballos pedidos polo profesor. Copia de partituras ou creación das mesmas. Entrega de arquivos sonoros creados co editor de son. Entrega de listas de reprodución Exposición oral o escrita das diferenzas entre as diferentes</p>	<p>CSC CD CAA CD</p>

<p>movemento mediante a selección de músicas preexistentes ou a creación de bandas sonoras orixinais.</p>			<p>aplicacións/programas ou plataformas empregados na aula. (Observación traballo diario, 25%)</p> <p>Docencia telemática:20% Seguimento das actividades a través do Aula Virtual</p>	<p>CD CMCCT CCEC</p>
<p>MUB4.4.1. Utiliza con autonomía as fontes de información e os procedementos apropiados para indagar e elaborar traballos relacionados coa función da música nos medios de comunicación.</p>	<p>3ª Trimestre</p>	<p>Respecto e interese por escoitar as músicas propostas na aula pola profesora e polos compañeiros. Manexar diferentes bases de datos na procura de audicións. Uso da biblioteca, sección de discos Uso de Spotify, YouTube e Goear como base de datos e para facer listas de reprodución. Ser consciente dos usos de cada unha desas plataformas. Empregar distintas fontes de información, bibliográfica e dixital. Poderá empregarse dispositivos móbiles na aula para tal fin. Indicación e discriminación das fontes. Emprega distintos formatos na exposición. Expón oralmente empregando unha linguaxe e un vocabulario axeitado.</p>	<p>Exposición oral de traballos de investigación pedidos e de grupos investigados polo alumnado.. Valoración a cargo da profesora e dos compañeiros segundo os seguintes items. Claridade na exposición. Claridade e correspondencia do guión. Coherencia contidos e título do traballo investigación Número de fontes empregadas Número de recursos empregados na exposición. (Observación traballo diario, 25%)</p> <p>Docencia telemática:20% Seguimento das actividades a través do Aula Virtual</p>	<p>CAA CD</p>
<p>MUB4.5.1. Aмосa interese por coñecer as posibilidades que ofrecen as novas tecnoloxías como ferramentas para a actividade musical.</p> <p>MUB4.5.2. Coñece e consulta fontes de información impresa ou dixital para resolver dúbidas e para avanzar na aprendizaxe . autónoma.</p>	<p>Todas as avaliacións. É este un labor en que a progresividade ben dada pola dificultade na súa consecución. Hai que procuralo desde o inicio de curso, e non deixar de vixiar a súa consecución até o final. As dificultades iranse incrementando segundo as capacidades desenvolvidas. Nas primeiras audicións, a profesora indicará onde está a audición coa</p>	<p>Manexar diferentes bases de datos na procura de audicións. Uso da biblioteca, sección de discos Uso de Spotify, YouTube e Goear como base de datos e para facer listas de reprodución. Ser consciente dos usos de cada unha desas plataformas. Empregar distintas fontes de información, bibliográfica e dixital.</p>	<p>Entrega de diferentes traballos pedidos polo profesor. Copia de partituras ou creación das mesmas. Entrega de arquivos sonoros creados co editor de son. Entrega de listas de reprodución Exposición oral o escrita das diferenzas entre as diferentes aplicacións/programas ou</p>	<p>CD CCEC</p> <p>CD CCL CAA</p>

<p>MUB4.5.3. Utiliza a información de xeito crítico, obtena de distintos medios e pode utilizala e transmitila utilizando distintos soportes.</p>	<p>enumeración en voz alta dos números dos compases.</p>	<p>Poderá empregarse dispositivos móbiles na aula para tal fin. Indicación e discriminación das fontes. Emprega distintos formatos na exposición. Expón oralmente empregando unha linguaxe e un vocabulario axeitado.</p>	<p>plataformas empregados na aula. (Observación traballo diario, 25%) Docencia telemática:20% Seguimento das actividades a través do Aula Virtual</p>	<p>CAA CL CD</p>
---	--	---	--	--------------------------